



**Izveštaj organizacija civilnog društva (OCD)
o provedbi Akcionog plana za provedbu
Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH**

Izveštajni period: 01.01 – 31.12.2010. godine

Datum: 20.12.2010. godine

I SAŽETAK

Početak 2010. godine potpisan je *Memorandum o uspostavi mehanizama za praćenje i procjenu provođenja Akcionog plana Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (SRSP-a)* sa predsjedavajućim Konferencije ministara pravde u BiH i predsjednicima Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH i Pravosudne komisije Distrikta Brčko BiH. Uspostavljeni mehanizam je jedinstven ne samo u BiH, već i u zemljama u okruženju, te se kao takav oslanja na najbolje prakse demokratskih društava zapadne Evrope u pogledu participativnog monitoringa i evaluacije javnih politika od strane organizacija civilnog društva (u daljem tekstu: OCD). Memorandumom je utvrđena odgovornost pet organizacija civilnog društva za sistematsko praćenje i procjenu provedbe reformskih mjera i aktivnosti Akcionog plana Strategije za reformu sektora pravde u BiH, a to su Asocijacija za demokratske inicijative - ADI, Helsinški komitet za ljudska prava u Bosni i Hercegovini - HK BiH, Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“, Biro za ljudska prava Tuzla i Centri civilnih inicijativa – CCI.

Oslanjajući se na višegodišnje zagovaračko iskustvo u području demokratizacije i zaštite ljudskih prava, te na poznavanje problematike u sektoru pravde u BiH, ove su se organizacije uključile u proces praćenja, evaluacije i izvještavanja o ovoj važnoj reformskoj politici, kako bi na taj način doprinijele što efikasnijoj uspostavi sistema pravde u BiH, koji je odgovoran prema svim građanima BiH, u potpunosti usklađen sa EU standardima i najboljom praksom, te garantuje vladavinu zakona u našoj zemlji.

Uspostavljanje mehanizma procjene i praćenja provedbe SRSP-a za organizacije civilnog društva predstavlja pokazatelj pozitivnih promjena i otvaranja institucija u sektoru pravde u BiH. Tom je dodatna potvrda i Memorandum za uspostavu donatorskog fonda za provođenje AP SRSP u BiH, na koji je nedavno, nakon dužeg vremena, data saglasnost svih institucija u sektoru pravde u BiH. Ovim Memorandumom je predviđeno da se iz sredstava budućeg SRSP Fonda izdvoji cca 30.000,00 EUR na godišnjem nivou za OCD, koje su uključene u proces praćenja i ocjene provođenja SRSP u BiH.

U proteklih dvanaest mjeseci, navedenih pet organizacija civilnog društva izradilo je dva tromjesečna i jedan polugodišnji izvještaj o praćenju i procjeni provođenja AP SRSP u BiH. Ovaj godišnji izvještaj OCD-a predstavlja nezavisnu procjenu provedbe reformskih mjera i aktivnosti Akcionog plana SRSP-a od strane nadležnih institucija za period 1. januara – 31. decembra 2010. godine. Svaka se organizacija obavezala na praćenje provedbe SRSP u okviru pojedinog strateškog stuba, što se podudara s prioritarnim područjem djelovanja svake organizacije. Tako ADI prati reformske aktivnosti vezane uz Stub 1 – Pravosuđe; Helsinški komitet za ljudska prava prati Stub 2 – Izvršenje krivičnih sankcija; Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“ se fokusira na Stub 3 – Pristup pravdi; Biro za ljudska prava Tuzla prati Stub 4 – Podrška ekonomskom rastu, a organizacija Centri civilnih inicijativa analizira mjere utvrđene u okviru Stuba 5 - Dobro rukovođen i koordiniran sektor.

Na osnovu niza uspostavljenih kontakata i razmjene informacija tokom proteklih godinu dana, može se konstatovati da postoji adekvatan nivo otvorenosti institucija prema saradnji sa OCD na samom praćenju reforme SRSP, a praktični izazovi koji su se javili prilikom prikupljanja i analize prvenstveno su povezani sa institucionalnim izazovima same provedbe ove izrazito važne reforme. Za njenu pravovremenu realizaciju potrebno je osigurati punu posvećenost i kapacitete svih institucija sektora pravde u BiH, u skladu sa revidiranim Akcionim planom i pripadajućim rokovima za implementaciju planiranih aktivnosti.

Osvrćući se na protekli izvještajni period septembar – decembar 2010. godine, zaključak je da nije došlo do značajnih pomaka u realizaciji mjera i aktivnosti AP SRSP-a. Do velikog zastoja u implementaciji najvećeg broja aktivnosti došlo je zbog nedavno provedenih Općih izbora u BiH, što je pojedinim institucijama u sektoru pravde poslužilo kao izgovor za neprovođenje reformskih mjera i aktivnosti. Također, nedostatak resursa (ljudskih i finansijskih), još uvijek nedovoljna i neefikasna horizontalna i vertikalna koordinacija, ali i određeni politički otpori, značajno su usporili blagovremenu i dosljednu provedbu reformi u sektoru pravde u BiH. Analizirajući ostvarene pomake u proteklom izvještajnom periodu, dolazi se do zaključka kako se reforme, uslijed sve očiglednijeg nedostatka političke podrške, odvijaju isključivo na operativno-tehničkom nivou,

odnosno pokušavaju se provesti mjere i aktivnosti za koje se smatra da su manje „politične“, što se neminovno odražava i na krajnje limitirani napredak. Konačno, kao potvrda ove konstatacije dolazi i Izvještaj o napretku Evropske komisije za 2010. godinu, gdje se također nedvosmisleno ukazuje na značajno usporavanje reformi u sektoru pravde u BiH.

Iako je od usvajanja SRSP u BiH implementiran određeni broj planiranih aktivnosti, proces provedbe Akcionog plana Strategije karakteriše niz poteškoća koje se, između ostalog, ogledaju u još uvijek nedovoljnim institucionalnim kapacitetima za planiranje i analizu, još uvijek nedovoljno efikasnom sistemu horizontalne, a naročito vertikalne sektorske koordinacije i saradnje na nivou BiH, entiteta, kantona i Brčko Distrikta BiH, nedovoljnom stepenu posvećenosti, kako u samoj implementaciji utvrđenih SRSP aktivnosti, tako i procesu praćenja, procjene i izvještavanja o njezinoj realizaciji. Također, analizirajući izvještaje Tehničkog sekretarijata za praćenje provođenja AP SRSP u BiH, dolazi se do zaključka da ne postoji ujednačen stepen njihove realizacije na nivou BiH, entiteta, kantona i Brčko Distrikta BiH. Ukoliko se ovakav trend nastavi, moglo bi se desiti da oni nivoi vlasti u BiH čija kontinuirana predanost provedbi AP SRSP mjera i aktivnosti izostaje, i koji uslijed toga značajno zaostanu u realizaciji reforme, u značajnoj mjeri naruše koherentnost cjelokupnog sistema pravde u BiH.

Krajnje zabrinjava da je, uvidom u prijedloge godišnjih budžeta pojedinih institucija sektora pravde u BiH za 2011. godinu, bilo nemoguće utvrditi bilo kakvu vezu između podnijetih budžetskih zahtjeva tih institucija i aktivnosti iz AP SRSP u BiH koje se trebaju provoditi u 2011. godini (detaljnije informacije sadržane su u Izvještaju za strateški stub 1 – pravosuđe). Shodno tome, krajnje je upitno da li institucije sektora pravde u BiH i kojim intenzitetom uopće namjeravaju provoditi aktivnosti iz AP SRSP u toku 2011. godine. Ovakav "propust" institucija sektora pravde je nedopustiv, posebno ako se ima u vidu da im je putem projekta tehničke pomoći Španske Agencije za međunarodni razvoj i saradnju (AECID) pružena podrška u izradi srednjoročnih institucionalnih strateških planova i njihovom povezivanju sa srednjoročnim budžetskim okvirom. Također, neophodno je naglasiti da je u potpunosti izostala saradnja Federalnog ministarstva pravde i Ministarstva pravde RS na izradi institucionalnih strateških planova u okviru pomenutog projekta AECID-a. Ukoliko hitno ne dođe do promjene postojećeg kursa i osiguranja nedvosmislene političke podrške realizaciji AP SRSP u BiH od strane entitetskih ministara pravde u BiH, sasvim je izvjestan scenarij prema kojem će ova dva ministarstva pravde postati „uskim grlom“ dalje realizacije AP SRSP u BiH i time značajno otežati ispunjavanje ovog veoma zahtjevnog reformskog procesa.

Ključni izazovi u provedbi AP SRSP koji su uticali i na efikasnost praćenja od strane OCD ostali su gotovo nepromijenjeni tijekom cijele godine. Neodazivanje pojedinih institucija sektora pravde u BiH sastancima funkcionalnih radnih grupa, nedostavljanje ili značajna kašnjenja u dostavi izvještaja o realizaciji aktivnosti pojedinih institucija Tehničkoim sekretarijatu, šturost informacija sadržanih u većini dostavljenih institucionalnih izvještaja, nedovoljan angažman entitetskih ministarstava pravde i Pravosudne komisije Brčko Distrikta BiH u radu Tehničkog sekretarijata za praćenje provedbe SRSP, te još uvijek nedovoljno jačanje institucionalnih kapaciteta za strateško planiranje, analizu politika i upravljanje projektnim ciklusom u entitetskim ministarstvima pravde u BiH i PK BD BiH, i dalje predstavljaju nepremostivu prepreku značajnijim pomacima u ostvarenju zacrtanih reformi. Zabrinjava i činjenica da se određeni broj reformskih aktivnosti nastoji revidirati ili u potpunosti eliminisati bez poštivanja utvrđenih procedura revizije AP SRSP u BiH, na što se ukazuje u izvještajima za pojedinačne strateške stubove (npr. Izvještaj za strateški stub 2 – Izvršenje krivičnih sankcija). U svrhu povećanja odgovornosti i kvalitete provedbe reforme od strane nadležnih institucija, nosioci vlasti u BiH bi u narednom periodu trebali uložiti dodatne napore na jačanju kapaciteta ureda za reviziju finansijskog poslovanja u BiH u pogledu provođenja revizije učinaka za ključne programe AP SRSP.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 1 – Pravosuđe:

1. Kao preduslov za uspješno sprovođenje SRSP neophodno je izgraditi kako ljudske tako i tehničke kapacitete entitetskih i kantonalnih ministarstava pravde za izradu i implementaciju strateških planova. Posebnu pažnju treba posvetiti dodatnoj edukaciji uposlenika entitetskih MP u oblasti prikupljanja podataka, izradi analiza te uspostavi baza podataka, neophodnih za efikasno praćenje AP SRSP.

2. U cilju osiguranja kvalitetnog i blagovremenog izvršavanja postavljenih zadataka iz AP SRSP, kako na nivou organizacionih jedinica nosilaca zadataka, tako i na nivou Funkcionalne radne grupe i Tehničkog sekretarijata, potrebno je efikasnije organizovati radne procese, te obezbijediti izradu internih pravilnika o radu. Ovi pravilnici treba jasno da definišu podjelu obaveza između nosilaca pojedinih aktivnosti, ali i sankcije za one koji ne ispunjavaju svoje obaveze.
3. Potrebno je raditi na stalnoj edukaciji i informiranju o važnosti SRSP svih ključnih institucija i pojedinaca koji na bilo koji način učestvuju u realizaciji SRSP-a, kako bi došlo do uspostavljanja vlasničkog odnosa nad SRSP i razumijevanja njene važnosti za BiH u procesu euroatlantskih integracija.
4. Kako bi se osigurao kvalitet u pogledu sprovođenja, praćenja i izvještavanja u okviru stuba 1 – pravosuđe, potrebno je sprovesti reviziju postojećih indikatora. Neophodno je da pored postojećih procesnih indikatora budu uvedeni i indikatori učinka, da se utvrde prioriteta i standardi kvaliteta provedbe.
5. Neophodno je u što kraćem periodu donijeti Finansijski plan za realizaciju SRSP i sprovesti procjenu usklađenosti budžeta institucija u sektoru pravde u BiH i Finansijskog plana SRSP-a, kao i procjenu raspoređivanja sredstava, na osnovu koje će se predložiti budžetske mjere za navedene institucije kako bi se osigurala neophodna sredstva za daljnju provedbu SRSP-a.
6. Pitanje koordinacije i konsultacija između MP i MF, kao i zakonodavnih vlasti u budžetskom procesu treba sistemski rješavati i ugraditi u postojeću praksu kako bi se kod kreiranja budžeta osiguralo finansiranje prioriteta iz AP SRSP.
7. U cilju osiguranja učinkovitosti sprovedbe SRSP institucije u najskorije vrijeme moraju biti kadrovski osposobljene, i po broju i sposobnostima uposlenika, da odgovore na potrebe i zahtjeve koje pred njih postavlja programsko budžetiranje, kroz edukaciju postojećih uposlenika, ali i prijem novih uposlenih koji posjeduju relevantne kompetencije.
8. Neophodno je što prije izgraditi kapacitete unutar institucija na svim nivoima kako bi u oblasti namicanja i upravljanja donatorskim sredstvima (projektni menadžment) bili obezbijeđeni optimalni rezultati.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 2 – Izvršenje krivičnih sankcija:

1. Razmotriti i što prije usvojiti Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Parlamentu FBiH;
2. Započeti sa provedbom redovnih aktivnosti Koordinacionog tijela za usklađivanje propisa iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija u Bosni i Hercegovini, čije formiranje i redovni rad nije započeo u skladu sa identificiranim rokovima;
3. Ne brisati iz AP SRSP, već što prije početi s provođenjem aktivnosti 2.2.3.3 „Koordinaciono tijelo za usklađivanje standarda i propisa periodično analizira stanje zatvorskih objekata i daje preporuke za poboljšanje postojećeg“;
4. Zadržati reformsku aktivnost 2.3.3.1. „Uvođenje jedinstvenih standarda u nezavisnom inspekcijskom nadzoru nad zatvorima“, kao ključnu garanciju za prevenciju lošeg postupanja prema osuđenim licima u skladu sa pravilom 93. Evropskih zatvorskih pravila, te pojačati provedbene aktivnosti;
5. Provesti preimenovanje predstavnika u Funkcionalnoj radnoj grupi za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija, te uvesti dodatne mjere kako bi se osiguralo redovno učešće istih, te kako bi se daljnji rad FRG 2 mogao odvijati nesmetano;
6. Utvrditi prioritete za finansiranje kroz IPA fondove kroz identifikaciju prioriteta rada Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 3 – Pristup pravdi:

1. Pojačati koordinaciju između državnih nosilaca aktivnosti sa entitetskim i kantonalnim institucijama i Brčko distriktom BiH, sa naglaskom na povećanu odgovornost nadležnih u institucijama sektora pravde za efikasnost koordinacije, a time i kvaliteta i brzine provođenja mjera u Stubu 3.
2. CEST FBiH i CEST RS trebaju pružiti dodatno ciljano stručno usavršavanje sudija i tužilaca u BiH koji učestvuju u postupku pružanja međunarodne pravne pomoći, sa posebnim osvrtom na izgradnju

tehničkih i kadrovskih kapaciteta zaposlenih u nadležnim institucijama, te tehničku osposobljenost i resurse koji su na raspolaganju pojedinim institucijama.

3. Sud BiH treba osigurati potpunu i dosljednu primjenu člana 13. Zakona o Sudu BiH (sada člana 7. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine), uz uključivanje nosilaca provedbe konkretne aktivnosti.
4. MIP BiH treba intenzivirati aktivnosti na uspostavljanju jedinstvene kaznene evidencije za državljane BiH osuđene u inostranstvu (posebno za one koji su državljani, a nisu rođeni u BiH).
5. Potrebno je što prije usaglasiti Prijedlog okvirnog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći sa poslaničkim klubovima, te usaglašeni tekst zakona ponovo uputiti u proceduru Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, sa ciljem što skorijeg donošenja Okvirnog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na nivou BiH, i time ispunjavanja obaveza koju je Bosna i Hercegovina preuzela pristupanjem Vijeću Evrope i Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, a koja je ugrađena u Ustav Bosne i Hercegovine.
6. Hitno realizovati zaključak sa treće Konferencije ministara pravde održane 22.12.2009. godine koji se odnosi na zaduženje kantonalnih i entitetskih MP, kao i PK BD BiH za izradu pregleda stanja besplatne pravne pomoći. Preglede je potrebno dostaviti MP BiH radi objedinjavanja do sljedećeg sastanka FRG 3 kako bi se što prije definisali prioriteti u rješavanju uočenih problema u praksi, npr. s' obzirom da je uloga stranaka u parničnom postupku definisana raspravnim načelom, i da novi koncept Zakona o parničnom postupku ne poznaje više načelo pomoći neukoj stranci.
7. Osigurati adekvatniji i transparentniji pristup OCD sudovima, naročito sudovima u kantonalnim i entitetskim središtima, a u vezi praćenja provedbe SRSP u Bosni i Hercegovini

Preporuke vezane uz stratešku oblast 4 – Podrška ekonomskom rastu:

1. Unaprijediti vertikalnu i horizontalnu komunikaciju i koordinaciju između aktera zaduženih za provedbu mjera u Strateškom stubu 4 – nosioci Ministarstvo pravde BiH i entitetska ministarstva pravde.
2. Neophodno je dodatno ojačati kapacitete Ministarstva pravde BiH za praćenje provedbe mjera u Strateškoj oblasti 4 – Podrška ekonomskom rastu.
3. Osigurati finansijska sredstva iz entitetskih budžeta u 2011. godini za provođenje Akcionog plana za Stratešku oblast 4 - Podrška ekonomskom rastu.
4. Hitno riješiti dilemu finansiranja, nadležnosti i odgovornosti Udruženja medijatora BiH u pogledu funkcionalnije provedbe strateške oblasti 4.1 Medijacija i alternativno rješavanje privrednih sporova
5. Usvojiti Zakone o sudskim taksama u preostalim kantonima u FBiH – nosioci kantonalna Ministarstva pravde.
6. Riješiti pitanje gubitka instrumenata za prinudnu naplatu taksi zbog izmjene Zakona o poreznoj upravi – nosilac aktivnosti VSTV i FMP.
7. Osigurati u najskorije vrijeme političku volju za donošenje seta zakona na državnom nivou (Zakon o podjeli državne imovine) i nivou FBiH (Zakon o stvarnim pravima i Zakon o katastru) koji će omogućiti efikasniju reformu zemljišne administracije.
8. Finalizirati analizu broja i statusa ZK referenata u FBiH i RS-u sa prijedlogom mjera za unapređenje njihovog statusa.
9. Uključiti predstavnika PK BD u rad SKOZ-e.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 5 – Dobro rukovođen i koordiniran sektor:

1. Institucije u sektoru pravde u BiH trebaju dokument Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (SRSP) prihvatiti kao "svoje vlasništvo", a sve sa ciljem da ovaj dokument postane ključni dokument države Bosne i Hercegovine i društva u cjelini, na putu naše zemlje ka evroatlanskim integracijama, oko čega postoji veliki stepen saglasnosti ključnih političkih opcija u Bosni i Hercegovini.
2. Odgovornost je rukovodilaca unutar svih institucija da osiguraju široko razumijevanje, odgovornost i efikasnost ključnog osoblja u provedbi Akcionog plana SRSP, koji mora biti shvaćen kao prioritetan zadatak svih nadležnih institucija, po kome će se, između ostalog, mjeriti i uspješnost samih ministara i ostalih rukovodilaca, te vlada u cjelini.
3. U tom smislu bilo bi izuzetno važno da na sjednicama ministarskih konferencija institucije u sektoru pravde u BiH ne predstavljaju pomoćnici ministara ili stručni saradnici, već isključivo nadležni ministri,

što bi bio njihov konkretan izraz političke odgovornosti. U protivnom odsutni ministri šalju poruku da im ova ključna reforma nije prioritet. Stoga se ministrima u oblasti sektora pravde u BiH upućuje ponovni apel OCD za preuzimanje pune odgovornosti za preuzete reformske obaveze definisane u AP SRSP.

4. Sve institucije sektora pravde u BiH, koje su članovi Ministarske konferencije, dužne su, u skladu sa zaključcima IV ministarske konferencije, ukoliko to već nisu uradile, usvojiti institucionalne srednjoročne strateške planove, koji će biti u potpunosti usklađeni sa prioritetima i aktivnostima utvrđenim u AP SRSP u BiH. Donošenje strateških planova potrebno je značajno ubrzati i poboljšati njihov kvalitet, uz paralelno poboljšanje kapaciteta za strateško planiranje unutar svih institucija u sektoru pravde.
5. Izuzetno je važno osigurati da mjere iz AP SRSP budu blagovremeno preuzete i detaljnije operacionalizirane u godišnjim programima rada svih institucija u sektoru pravde u BiH, koje su odgovorne za njihovu provedbu. Kao jedan od prelaznih modaliteta, mogao bi biti da Tehnički sekretarijat za praćenje provođenja SRSP u BiH, u saradnji sa sekretarima odgovornih institucija u sektoru pravde u BiH, pred kraj svake kalendarske godine, a prije početka izrade godišnjih programa rada za narednu kalendarsku godinu, informiše nadležne institucije sektora pravde u BiH o aktivnostima iz AP SRSP za predstojeću budžetsku godinu. Sekretari svake od institucija bi zatim osigurali da institucije u svoje godišnje programe rada ugrade odgovarajuće mjere iz AP SRSP u BiH.
6. Ministarstva pravde BiH i entiteta, VSTV i PK BD trebaju se angažovati na tome da Tehnički sekretarijat (TS) profunkcioniše u punom kapacitetu, što podrazumijeva veća finansijska sredstva za rad TS-a, promjenu u njegovoj strukturi, uključujući i zamjenu onih članova koji ne mogu preuzeti punu odgovornost za preuzete obaveze u kontekstu učinkovitije provedbe SRSP.
7. Potrebno je aktivno sudjelovanje svih članova svih funkcionalnih radnih grupa, kao i članova Tehničkog sekretarijata (TS) na blagovremeno zakazanim sjednicama, jer je nedopustivo da se sjednice FRG ili pak TS odgađaju zbog nedostatka kvoruma. Jedan od glavnih uzroka ovakvog stanja je hronični nedostatak kapaciteta u najvećem broju institucija, pa se, preraspodjelom postojećih kapaciteta, uz efikasnije planiranje i koordinaciju unutar samih institucija, nedostaci mogu barem kratkoročno prevladati.
8. Prilikom revidiranja Akcionog plana (AP SRSP u BiH), nedopustivo je da se rokovi za implementaciju pojedinih aktivnosti samo pomjeraju za naredni kvartal ili pak narednu godinu, bez ikakvih obrazloženja, odnosno adekvatnog i argumentovanog obrazloženja, a što je bila dosadašnja praksa sa kojom treba što prije prekinuti, te svaku izmjenju rokova u AP-u detaljno obrazložiti i argumentovati.
9. Neophodna je dosljedna implementacija konačno usaglašenog Memoranduma za korištenje donatorskog Fonda za provedbu SRSP u BiH, uz postizanje suglasnosti predstavnika svih institucija uključenih u proces provedbe SRSP za pravednu raspodjelu prikupljenih finansijskih sredstava, na temelju kvalitetnih projekata i maksimalne transparentnosti cjelokupnog procesa, uz usaglašene kriterije za sve finansijske transakcije, kako se, na bilo koji način, ne bi ugrozila postojanost i svrsishodnost Fonda. Nakon davanja saglasnosti od strane Vlade RS-a na potpisivanje Memoranduma o uspostavi SRSP fonda, potrebno je osigurati stalnu obuku i stručno usavršavanje TS SRSP fonda, tražiti od entitetskih ministarstava da dostave svoja mišljenja o Nacrtu MoR o uspostavi SRSP Fonda u što kraćem vremenskom roku.
10. Poboljšati koordinaciju i saradnju između Federalnog ministarstva pravde i kantonalnih ministarstava pravde, što je jedna od ključnih prepreka u kvalitetnijoj sprovedbi SRSP u BiH u proteklom periodu, jer je evidentno da, bez obzira na postojeće nadležnosti tih institucija, saradnja istih treba biti znatno bolja.
11. Postoji kontinuirana potreba za uspostavom bolje koordinacije unutar samih institucija, koje su uključene u proces provedbe SRSP, posebno na nivou kabineta/kolegija pomoćnika ministara, sekretara ministarstava, te između svih odgovornih sektora za efikasniju sprovedbu ove Strategije.
12. U skladu sa Akcionim planom za sprovedbu SRSP, potrebno je, što prije, osigurati uspostavljanje posebnih jedinica ili nominiranje postojećih službenika, koji će obavljati funkcije strateškog planiranja i koordinacije donatorske pomoći u ministarstvima pravde entiteta i PK BD, što je jedna od ključnih prepreka za još učinkovitiju provedbu AP SRSP u narednoj, 2011. godini, pa sve do 2013. godine.
13. Poduzeti dodatne aktivnosti na uspostavljanju kapaciteta u MP BiH, entiteta i PK BD u oblasti usklađivanja zakonodavstva BiH sa pravnim nasljeđem EU, što treba biti jedan od prioriteta u sprovedbi SRSP u BiH;

14. Treba ozbiljno i odgovorno pristupiti procesu restrukturisanja kantonalnih ministarstava pravosuđa i uprave i, kroz razgovore predstavnika nadležnih institucija i političkih lidera, izbjeći politiziranje ovog važnog procesa, a što će svakako doprinijeti kvalitetnijoj sprovedbi SRSP. Zbog navedenog, pitanje restrukturisanja kantonalnih ministarstava trebalo bi otvoriti upravo na ministarskim konferencijama, uz prisustvo svih ministara i drugih odgovornih osoba koji su uključeni u proces sprovedbe SRSP u BiH.

Preporuke vezane uz kvalitet praćenja provedbe Akcionog plana SRSP-a:

1. Pridržavati se realizacije planiranih i preuzetih obaveza, kao i zadatih rokova, te uvesti sistem sankcija odnosno reperkusija za one institucije i pojedince koji ne rade na realizaciji preuzetih obaveza.
2. Osigurati redovno dostavljanje izvještaja o napretku u sprovođenju SRSP u BiH i njenog AP, što do sada nije bio slučaj, a taj segment sprovedbe SRSP treba značajno unaprijediti;
3. Obzirom da određene aktivnosti navedene u SRSP-u i njenom Akcionom planu podrazumijevaju provođenje niza aktivnosti, a ne samo jednog zadatka, neophodno je određene reformske aktivnosti preformulisati u konkretne zadatke, a među njima izdvojiti one prioritete. Stoga predlažemo da se revidira i sam proces procjene statusa implementacije pojedinih reformskih aktivnosti, kako bi status koji određene institucije koriste u svojim izvještajima bio usaglašen sa definicijom koja je navedena u SRSP. Zbog toga je neophodno provesti adekvatnu dodatnu obuku odgovornog osoblja unutar svih institucija u sektoru pravde koje vrši izvještavanje u tim institucijama.
4. Revidirati indikatore realizacije aktivnosti, koji su dosta nejasni u trenutnom obliku, kako bi se osigurao kvalitet u pogledu provođenja, praćenja i izvještavanja o AP SRSP, te je stoga potrebno sprovesti reviziju postojećih indikatora. Neophodno je da pored postojećih procesnih indikatora budu uvedeni i indikatori učinka, s' obzirom na ciljeve, da se definiraju prioritete mjere i utvrde standardi kvaliteta sprovedbe.
5. Provoditi bodovanje ostvarenih rezultata u skladu sa relevantnošću i obimom provedenih aktivnosti, što sve treba biti praćeno sažetim narativnim objašnjenjima, kako bi svima bilo jasno koja su to ostvarena postignuća u izvještajnom periodu, odnosno mjere u kojima nisu ostvareni zacrtani rezultati;
6. Nadležne institucije u sektoru pravde za provedbu SRSP-a trebaju osigurati adekvatne kapacitete i vrijeme za izvještavanje o provedbi planiranih aktivnosti unutar zadatih rokova, te da u potpunosti poštuju predviđene mehanizme koordiniranog praćenja provedbe SRSP putem sastanaka funkcionalnih radnih grupa (FRG), te zajednički razmotre potrebu i mogućnosti uvođenja dodatnih mehanizama osiguranja većeg nivoa institucionalne discipline potrebne za efikasniju provedbu SRSP u BiH u narednoj godini.
7. Potrebno je dodatno unaprijediti utvrđeni sistem identifikacije rizika i opisa problema u provedbi AP SRSP putem njihovog klasificiranja (npr. finansijski, organizacijski, politički, izazovi vezani uz ljudske kapacitete i njihove kompetencije, itd.), kao i obavezu davanja preporuka za njihovo prevazilaženje i eventualne modifikacije AP SRSP u narednom periodu.
8. Osigurati potrebne kapacitete ureda za reviziju finansijskog poslovanja u BiH u svrhu provođenja revizije učinaka za ključne programe AP SRSP.
9. Također, predlažemo da organizacije civilnog društva (OCD), intenziviraju komunikaciju sa drugim organizacijama civilnog društva širom BiH, te da rade na organizaciji tematskih rasprava, okruglih stolova, javnih tribina i sl., a na temu pojedinih (konkretnih) mjera i aktivnosti iz SRSP-a. Naime, kapaciteti organizacija civilnog društva u oblasti sektora pravde još uvijek nisu posebno prepoznatljivi, jer je mali broj nevladinih organizacija upoznat sa reformskim mjerama u sektoru pravde u BiH, kao i šira bh javnost, što je pitanje na kojem ubuduće treba intenzivno raditi, s' ciljem značajnijeg poboljšanja trenutne situacije.

II UVOD: Praćenje provedbe Akcionog plana SRSP od strane OCD

Potpisivanjem *Memoranduma o uspostavljanju mehanizama za praćenje i procjenu provođenja Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (SRSP-a)* sa Ministarstvom pravde BiH u januaru 2010. godine utvrđena je odgovornost pet organizacija civilnog društva za sistematsko praćenje i procjenu provedbe reformskih mjera i aktivnosti Akcionog plana Strategije za reformu sektora pravde u BiH – Asocijacije za demokratske inicijative - ADI, Helsinškog komiteta za ljudska prava Bosne i Hercegovine - HK BiH, Udruženja „Vaša prava Bosne i Hercegovine“, Biroa za ljudska prava Tuzla i Centara civilnih inicijativa – CCI.

Ovaj zajednički godišnji izvještaj OCD-a predstavlja procjenu provedbe reformskih mjera i aktivnosti Akcionog plana SRSP-a od strane nadležnih institucija za period 1. januar – 31. decembar 2010. godine. Svaka se organizacija obavezala na praćenje provedbe SRSP u okviru pojedinog strateškog stuba, što se uveliko podudara s prioritarnim područjem djelovanja svake organizacije. Shodno tome, ADI prati reformske aktivnosti vezane uz Stub 1 – Pravosuđe; Helsinški komitet za ljudska prava prati Stub 2 – Izvršenje krivičnih sankcija; Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“ se fokusira na Stub 3 – Pristup pravdi; Biro za ljudska prava Tuzla prati Stub 4 – Podrška ekonomskom rastu, a organizacija Centri civilnih inicijativa analizira mjere utvrđene u okviru Stuba 5 - Dobro rukovođen i koordiniran sektor. U svrhu zajedničke razrade plana praćenja te objedinjavanja informacija i zaključaka vezanih uz praćenje pojedinih reformskih područja, ovih pet OCD-a održalo je niz analitičkih radionica u proteklom periodu što je omogućeno projektom tehničke pomoći Vlade Kraljevine Velike Britanije. Na ovim sastancima OCD su usaglasile interni plan praćenja provedbe SRSP koji detaljno navodi za svaki stub reforme i pojedine strateške oblasti koje je sve dokumente potrebno prikupiti i analizirati te koje je sve sastanke i konsultacije poželjno održati tokom 2010. godine s relevantnim institucionalnim akterima, strukovnim udruženjima, međunarodnim organizacijama aktivnim u sektoru pravde u BiH i drugim OCD, a u svrhu postepenog širenja opsega i povećanja kvaliteta praćenja od strane OCD.

Oslanjajući se na višegodišnje zagovaračko iskustvo u području demokratizacije i zaštite ljudskih prava te poznavanje problematike sektora pravde u BiH, navedene organizacije uključile su se u proces praćenja i procjene sa ciljem da doprinesu izgradnji nezavisnog i efikasnog sistema pravde u BiH odgovornog prema svim građanima Bosne i Hercegovine, te usklađenog sa njihovim potrebama. U tom pogledu, uspostavljanje mehanizma procjene i praćenja provedbe SRSP-a za organizacije civilnog društva je pokazatelj pozitivnih promjena i otvaranja institucija u sektoru pravde u BiH. Dodatnu potvrdu otvorenosti i spremnosti na saradnju institucija sektora pravde u BiH sa civilnim društvom predstavlja nedavno prihvaćeni Memorandum za uspostavu donatorskog fonda za provođenje AP SRSP u BiH, u okviru kojeg je predviđeno da se iz sredstava budućeg fonda izdvoji cca 30.000,00 EUR godišnje za OCD koje su uključene proces praćenja i ocjene provođenja SRSP u BiH.

Ovdje je značajno napomenuti da je 20.10.2010. godine održana prva pres konferencija, na kojoj je javno prezentovan polugodišnji izvještaj OCD o praćenju i procjeni provedbe SRSP u BiH, koji je medijski odlično praćen (štampani i elektronski mediji). Na prvoj pres konferenciji OCD-a sudjelovao je i N.J.E. Michael Tatham, veleposlanik Velike Britanije u BiH, koji je, između ostalog, pozvao medije da se pridruže organizacijama civilnog društva i uključe u aktivnosti praćenja provedbe reforme sektora pravde, jer je ovoj oblasti potrebna značajnija medijska pažnja. N.J.E. Michael Tatham je ponovio i poziv organizacija civilnog društva, koji je upućen političkim liderima, da tokom dogovora o formiranju nove vlasti, koalicija i programa, reformu sektora pravde uzmu u obzir kao prioritarnu oblast, te dodao da reforma sektora pravde treba biti centralno pitanje u programima rada budućih vlada.

Organizacije civilnog društva, okupljene oko inicijative "Kriva je Pravda", pozvale su lidere političkih stranaka da odgovorno pristupe daljnjoj provedbi Strategije reforme sektora pravde u BiH, te da na ključne funkcije u sistemu pravde, predlože stručne, moralne i hrabre ljude, koji će biti spremni iznijeti teret efikasne provedbe ove reforme, s' ciljem stvaranja općeg dobra za sve građane BiH i ubrzanje njenog puta ka euroatlanskim integracijama.

Poduzete aktivnosti praćenja u izvještajnom periodu za svaki strateški stub:

Strateški stub 1 - poduzete aktivnosti praćenja (ADI):

Prvi godišnji Izvještaj o provedbi stuba 1 - *pravosuđe – Akcionog plana za provedbu Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH* za period januar – decembar 2010. godine, Asocijacija za demokratske inicijative (ADI) pripremila je na osnovu informacija prikupljenih za polugodišnji izvještaj, koji je ADI pripremio u julu ove godine i trećeg tromjesečnog Izvještaja koji je ADI pripremio u septembru ove godine, nezvaničnih izvještaja nekoliko institucija koje su dostavile svoje izvještaje Tehničkom sekretarijatu (TS) za praćenje provedbe AP SRSP u BiH, a koji je TS prosljedio ADI-ju 21.06.2010. godine i na osnovu sopstvenih aktivnosti praćenja i procjene provedbe mjera utvrđenih u AP SRSP kroz prikupljene informacije i podatke od institucija u sektoru pravde u BiH, kao i kroz uspostavljene kontakte sa predstavnicima istih institucija.

Sopstvene informacije i podatke ADI je prikupio kroz uspostavljanje direktnog kontakta sa svim nadležnim institucijama u BiH odgovornim za provedbu AP SRSP-a, posebno stuba 1 – pravosuđe. Također, telefonski su kontaktirani gđa. Danijela Čegar iz Parlamenta FBiH 17.09.2010. godine i g-din. Željko Knežević, pomoćnik ministra Ministarstva komunikacija i prometa BiH, 17.09.2010. godine. Pored intervjua sa ministrima i pomoćnicima ministara u 4 kantona, ADI je uputio upitnik prilagođen zadacima nadležnih institucija o sprovođenju AP SRSP-a svim nadležnim institucijama u BiH odgovornim za provedbu AP SRSP-a. U periodu juli – decembar ADI je zaprimio 25, od ukupno 47 poslatih upitnika nadležnim institucijama u sektoru pravde. Također, ADI je uputio molbu za dostavljanje programa rada i budžeta u četiri nadležne institucije u BiH odgovorne za provedbu AP SRSP-a, kako bi se sprovela analiza programa rada i budžeta u smislu da li su reformske aktivnosti i mjere AP SRSP-a uključene u programe rada i budžete odgovornih institucija. Do kraja roka za pripremu izvještaja zaprimljena su 3 programa rada i budžeta od ukupno 4 institucije kojima je ADI uputio zahtjev u septembru 2010. za dostavljanje navedenih dokumenata. Od partnerskih OCD koje su uputile zahtjeve za dostavu budžeta kantonalnim ministarstvima ADI je zaprimio budžet od dva kantonalna ministarstva i jedno obavještenje o nemogućnosti dostave traženih podataka. Imena institucija koje su dostavile upitnike i ostalu traženu dokumentaciju se nalaze u poglavlju broj V – Izvori informacija.

Broj primljenih popunjenih upitnika u odnosu na šestomjesečni Izvještaj je porastao za 22%, što ukazuje na činjenicu da su institucije u sektoru pravde u BiH spremne na izgradnju partnerskih odnosa sa organizacijama civilnog društva i da u praksi pokazuju ovu spremnost. Međutim, broj zaprimljenih budžeta i planova aktivnosti ukazuje da institucije još uvijek nisu spremne da podijele sve informacije sa OCD pogotovo one koje se tiču kreiranja i izvršenja budžeta, što navodi na zaključak da u ovom segmentu OCD trebaju pojačati monitoring.

Strateški stub 2 – poduzete aktivnosti praćenja (Helsinški komitet za ljudska prava u BiH):

Treći – tromjesečni - izvještaj Helsinškog komiteta za ljudska prava u BiH (HK BiH) predstavlja procjenu provedbe reformskih mjera i aktivnosti Akcionog plana SRSP-a od strane nadležnih institucija za period septembar - decembar 2010. godine, te se ovaj izvještaj HK BiH oslanja na prethodne izvještaje Tehničkog sekretarijata u ovoj godini, kao i na nezvanični izvještaj za stub 2 – Izvršenje krivičnih sankcija – dostavljenog od strane Ministarstva pravde Tuzlanskog kantona.

Ovaj tromjesečni izvještaj HK BiH se takođe zasniva i na informacijama iz svoja prethodna dva izvještaja, pripremljena i objavljena od strane Helsinškog komiteta za ljudska prava u BiH (HK BiH) i druge četiri nevladine organizacije u 2010. godini, kao i na dodatnim podacima prikupljenim kroz sopstvene aktivnosti HK BiH. Pored ovih informacija, tromjesečni izvještaj HK se zasniva i na podacima prikupljenim tokom održanih sastanaka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija u periodu septembar – decembar 2010. godine: 14.09.2010. i 23.11.2010. godine, kao i sa treće Donatorske konferencije sektora pravde održane 18.11.2010. godine. Takođe, HK BiH je održao niz dodatnih sastanaka i intervjua, uključujući sastanak sa Caroline Ravaud, specijalnom predstavnicom generalnog sekretara Vijeća Evrope u BiH, i Gianni Celentom, evaluatorom EU/VE projekta „Efikasno upravljanje zatvorima u BiH“ održanog 05.12.2010. godine. Predstavnici HK BiH su takođe učestvovali na

Konferenciji rukovođenja zatvorima u BiH organiziranoj od strane EK u BiH, a koja je održana u Sarajevu 21.09.2010. godine. Održan je sastanak 24.11.2010. godine i sa predstavnicima EUSR-a koji su zaduženi za praćenje provedbe SRSP-a: Julien Berthoud i Lucio Valerio Sarandrea. Imenovani predstavnici EUSR-a konstatovali su da implementacija reformskih aktivnosti u sektoru pravde ne ide u planiranom smjeru, te da su primjećene poteškoće u praćenju cijele SRSP-a, uzrokovane prije svega lošom komunikacijom i nedostatkom volje za provedbu aktivnosti od strane predstavnika nadležnih institucija za provedbu SRSP-a. Na sastanku je konstatovano da je potrebno objaviti izvještaj prema javnosti sa jasnim dosadašnjim rezultatima, sa posebnim težištem na Federaciji BiH, odnosno Ministarstvu pravde FBiH, zbog opšte poznate činjenice odsustva volje u provođenju aktivnosti od strane navedene institucije, kao i dostavljanju izvještaja i saradnji sa FRG 2 na provođenju SRSP-a. Na sastanku je pozitivno ocijenjen dosadašnji rad Ministarstva pravde RS, posebno uključivanje ministra pravde RS u rad FRG 2 i njegovo učešće na posljednjoj Ministarskoj konferenciji. U suštini, nadležne institucije u RS-u obavljaju svoj posao u skladu sa Akcionim planom SRSP-a, te vrše usklađivanje zakona i usaglašavanje podzakonskih akata u zadatim rokovima koji su ispoštovani. Jedini problem koji postoji kada je u pitanju RS jeste odsustvo prenošenja nadležnosti na državni nivo kada je u pitanju strateška oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija, a na koje su se ranije obavezali predstavnici RS-a, i u čijoj su izradi također učestvovali. Na sastanku se diskutovalo i o radu kantona, te je konstatovano da kantonalna ministarstva pravde na svoj specifičan način učestvuju u provedbi SRSP-a, ali da zbog odsustva saradnje Ministarstva pravde FBiH u provedbi SRSP-a ne postoji puna informacija u kojoj mjeri se provedbe pojedine aktivnosti na nivou cijele FBiH nego se raspolaže sa „polu-informacijama“.

Također, HK BiH djeluje kao članica Mreže pravde u BiH koju sačinjavaju 52. organizacije civilnog društva u BiH koje se bave pitanjima iz sektora pravde, te je u tom smislu HK BiH učestvovao na 4. sastanku Mreže pravde u BiH održanog 08.10.2010. godine, kao i radionicama koje je organizovala Asocijacija za demokratske inicijative (ADI) posvećenih pitanjima reformskih procesa u sektoru pravde, „Monitoring rada institucija sektora pravde“ a u okviru koje je predstavica HK BiH održala prezentaciju „Monitoring rada institucija za krivične sankcije“ održane 28. i 29. oktobra 2010. godine na Jahorini, te na radionici organiziranoj od strane iste organizacije „Razvoj znanja i vještina OCD-ova za učestvovanje u procesu dizajniranja javnih politika u oblasti sektora pravde“ održane 30.11. i 01.12. 2010. godine na Jahorini. U okviru ovih događaja, predstavica HK BiH predstavila je rad HK u oblasti izvršenja krivičnih sankcija i dosadašnju provedbu SRSP-a u ovoj oblasti.

Strateški stub 3 – poduzete aktivnosti praćenja (Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“)

Vaša prava BiH su u proteklom periodu prisustvovala radu FRG 3, i to 23.09.2010. i 29.11.2010.godine, u skladu sa prethodnim kontaktima sa odgovornim institucijama, te progresom koji je predstavljen na sastanku FRG 3, VPBiH su izradila akcioni plan za praćenje strateškog cilja 3.3. Briga o korisnicima sudova i uloga civilnog društva, s obzirom da je većina aktivnosti iz izvještajnog perioda bila bazirana na ovim strateškim programima koji su i po Akcionom planu predviđeni za K4 2010. U praćenju rada FRG3 utvrđena je određena nekonzistentnost učešća u radu grupe i čest izostanak članova FRG.

Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“ je nastavilo prikupljanje i analizu pisanih izvora koji se odnose na SRSP i AP i prikupljanje informacija kroz konsultativne sastanke sa Ministarstvom pravde Bosne i Hercegovine, gospodinom Nikolom Sladoje i Odjeljenjem za krivičnu odbranu, Visokim sudskim i tužilačkim vijećem BiH, Centrom za pravnu pomoć Republike Srpske i velikim brojem sudova u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republike Srpske.

Strateški stub 4 – poduzete aktivnosti praćenja (Biro za ljudska prava Tuzla):

Metode koje je Biro za ljudska prava koristio tokom svog rada su sastanci, intervjui i analiziranje dokumenata relevantnim za ovu oblast.

Održani su sastanci sa Mirsadom Buljevićem, predstavnikom GTZ-a; Aleksandrom Živanovićem, direktorom Udruženja medijatora BiH; Goranom Šimićem, savjetnikom federalnog ministra pravde; Radoslavom Marjanovićem, zamjenikom Direktora Centra za edukaciju sudija i tužilaca FBiH; Draganom Uletilovićem, sudijom Osnovnog suda u Banja Luci i medijatorom; Nenadom Mirkonjem, Ministarstvo pravde RS-a; glavnim

kantonalnim tužiocem TK-a i članom UO Centra za edukaciju sudija i tužilaca FBiH Šesenomom Čosićem; kantonalnom ministricom pravosuđa u Tuzlanskom kantonu Jasminkom Mijatović; Igorom Rajnerom, delegatom Doma naroda FBiH; Simom Simićem, članom Zakonodavno pravne komisije Doma naroda FBiH; Ramizom Zahirovićem, potpredsjednikom Komisije za ljudska prava Parlamenta FBiH; Biljanom Novak, predsjednicom Općinskog suda u Tuzli, Belmirom Agićem koordinatorom Vlade Brčko Distrikta, Šahbazom Džihanovićem direktorom Centra za edukaciju sudija i tužilaca FBiH, predstavnicom Centra za edukaciju sudija i tužilaca RS-a; Ilijom Stojanovićem, predstavnikom Vlade Brčko Distrikta.

Biro za ljudska prava je u proteklom periodu ostvario kontakte sa svih 10 kantonalnih ministarstva pravde u cilju dobijanja adekvatnih informacija o provođenju mjera iz strateške oblasti 4.

Dokumenti koje je koristio Biro za ljudska prava sadržani su u Prilogu 1. Pored toga korišteni su sljedeći dokumenti: zapisnici sa sastanka FRG iz marta, maja, septembra i novembra 2010; godišnji izvještaj o sprovođenju Strategije iz 2009; šestomjesečni izvještaj Ministarstva pravde o provedbi SRSP januar – juni 2010; Aide Memoire Svjetske banke – Nadzorna misija za BiH „Projekt registracije zemljišta“; godišnji planovi entitetskih Centara za edukaciju sudija i tužilaca; Poslovnik o radu Savjetodavnog i koordinacionog odbora za zemljišnu administraciju BiH; Analiza – Izvještaj radne grupe za medijaciju i alternativno rješavanje privrednih sudova; Statistički pregled primljenih predmeta i održanih medijacija u periodu maj 2004 – oktobar 2010; budžetski zahtjevi za 2011. Ministarstva pravosuđa i uprave Unsko sanskog kantona; kratak pregled realizacije aktivnosti planiranih provedbom Programa rada za 2010. istog ministarstva; prijedlog planiranih aktivnosti istog ministarstva za 2011; Proračunski zahtjev Ministarstva pravosuđa i uprave Županije zapadno-hercegovačke FBiH; Pregled ukupno planiranih rashoda po ekonomskim kategorijama Ministarstva pravde BiH; budžetski zahtjev za 2011. Federalnog ministarstva pravde i Pravosudne komisije Distrikta Brčko.

Biro za ljudska prava ostvario je kontakte sa svih 10 kantonalnih ministarstava pravde u Federaciji BiH i došao do relevantnih podataka u pogledu donošenja Zakona o sudskim taksama.

Strateški stub 5 – poduzete aktivnosti praćenja (CCI):

Centri civilnih inicijativa (CCI) su realizirali sljedeće aktivnosti u periodu od 01.01. – 15.12.2010. godine:

- Aktivno sudjelovanje u kreiranju prijedloga jedinstvenog obrasca za praćenje i procjenu provedbe SRSP u BiH od strane organizacija civilnog društva u BiH.
- Kontinuirano učešće na sastancima funkcionalne rade grupe 5. – dobro rukovođen i koordiniran sektor, te zajedno sa članovima TS-a i drugim prisutnim, učestvovali u revidiranju Akcionog plana za stub 5. SRSP u BiH. Također, izvršena je analiza realizacije planiranih aktivnosti planiranih u 2009. godini, koja je vrlo loša jer je većina aktivnosti samo djelimično realizovana, a veliki broj planiranih aktivnosti uopće nije realizovan. Također, predstavnici CCI-a su sudjelovali i na sastanku FRG 5, koji je održan, 28.05.2010. godine, ali samo kao konsultativni sastanak jer nije bilo kvoruma za odlučivanje zbog nedolaska na isti predstavnika MP RS-a, PK BD BiH, te USK i SBK.
- Analiza provedbe aktivnosti u okviru strateškog stuba 5 u toku 2009. godine nedvosmisleno ukazuje na nizak stepen realizacije, što se očitivalo revidiranjem Akcionog plana SRSP u BiH u ovoj strateškoj oblasti u smislu pomjeranja rokova provedbe zacrtanih aktivnosti iz 2009. godine u naredni period (najčešće do kraja 2010. godine ili pak nešto duže), a loša praksa da se planirani rokovi iz 2009. godine samo pomjere u 2010. godinu svakako neće doprinijeti efikasnijoj i učinkovitijoj provedbi SRSP u BiH.
- Predstavnici CCI-a su u pripremi prvog kvartalnog izvještaja, napisali i poslali pisma svim kantonalnim ministarstvima pravde u BiH kako bi prikupili odgovarajuće informacije o stupenu implementacije realizacije planiranih aktivnosti na provedbi Strategije za reformu sektora pravde u BiH za period od 01.01. - 31.03.2010. godine. Prikupljeni podaci od kantonalnih ministarstava pravde su analizirani i na odgovarajući način ugrađeni u prvi ovogodišnji kvartalni izvještaj za stratešku oblast 5 SRSP u BiH. Također, u II kvartalu su obavljani razgovori sa odgovornim osobama unutar svih ministarstava pravde na svim nivoima u BiH, sa ciljem da se uvjerimo u eventualni napredak u provedbi AP SRSP u BiH, a određene manje izmjene su ukomponirane u polugodišnji izvještaj o praćenju i procjeni provedbe AP SRSP u BiH.

- U 2010. godini nije došlo do održavanja planiranog sastanka sa predstavnicima VSTV BiH, ali su obavljani određeni neformalni sastanci i razgovori i vršena je korektna i kontinuirana saradnja sa VSTV BiH, te je otvorena mogućnost da se za žurne informacije traže i dobiju odgovori putem elektronske pošte
- Kontinuirano su obavljani razgovori i druga korespondencija sa određenim ministrima ili njihovim zamjenicima i pomoćnicima na svim nivoima vlasti, kao i sa drugim odgovornim osobama koje su zadužene ispred nadležnih ministarstava za reformu sektora pravde u BiH, kroz koje su prikupljene značajne informacije za daljnje praćenje i procjenu provedbe Strategije za reformu sektora pravde u BiH (SRSP).
- CCI je u proteklom periodu održao sastanke sa g. Nikom Grubešićem, pomoćnikom ministra pravde BiH; g. Tonijem Šantićem i g-đom Gabrijelom Marić iz Ministarstva pravde BiH, Entonijem Šeperićem, Ministarstvo pravde Federacije BiH, kao i telefonske kontakte i pisanu korespondenciju sa ministrima pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona (g-đa Jasminka Mijatović, ministrica), Hercegovačko-Neretvanskog kantona (g-din Mumin Isić, ministar), Sarajevskog kantona (g-din Zlatko Mesić, ministar), Zeničko-Dobojskog kantona (g-din Miroslav Penko, ministar / g-đa Vesna Ajanović, pomoćnica ministra), Posavskog kantona (g-đa Safeta Sejdić, ministrica); Pravosudna komisija Brčko distrikta (Nada Majinović, predsjednica PK BD); Bosansko-podrinjskog kantona (Oković Emir, Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose), zatim Unsko-sanski kanton (g-din Vahid Čoralić, Ministarstvo pravosuđa), Srednjobosanski kanton (g-đa Renata Vrhovac, Ministarstvo pravosuđa i uprave), sa kojima se razgovaralo o trenutnoj situaciji u provedbi SRSP u BiH, kao i mogućnostima za prevazilaženje postojećih problema u implementaciji iste (istaknuta je zainteresiranost svih sagovornika da se prevaziđu postojeći problemi, u skladu sa njihovim nadležnostima i odgovornostima u ovom reformskom procesu), te drugi radni sastanci u razdoblju od 01.01 -15.12.2010. godine;
- Osigurani su planovi rada i ovogodišnji budžeti svih institucija sektora pravde u BiH za prvi kvartalni izvještaj CCI-a, te izvršena analiza svih dokumenata u smislu stepena usklađenosti planova rada i budžeta institucija sektora pravde u BiH i Akcionog plana za provođenje SRSP u BiH, kako bi ključni nalazi iz analiza bili ugrađeni u I kvartalni izvještaj o praćenju provedbe SRSP u BiH;
- Sa izuzetkom MP BiH i VSTV BiH, jer su to jedine dvije institucije u sektoru pravde u BiH koje su preuzele mjere iz SRSP u BiH u svoje strateške planove, aktivnosti iz Akcionog plana SRSP u BiH nisu preuzete i ugrađene u godišnje programe rada i budžete ostalih institucija sektora pravde u BiH, što nedvosmisleno postavlja pitanje na koji način će se te aktivnosti uopće realizovati u 2010. godini (ova aktivnost nije realizovana, uprkos činjenici da je krajem 2009. godine, projektni tim Španske Agencije za međunarodnu saradnju i razvoj (AECID) pripremio i dostavio putem TS SRSP svim institucijama sektora pravde u BiH planove rada, koji sadrže aktivnosti iz SRSP u BiH za 2010. godinu.
- Radionica OCD-a - analiza budžeta i analiza dosadašnjih izvještaja i planiranje terenskih aktivnosti;
- Analiza političkog konteksta nakon izbora i planiranje daljnjih aktivnosti za godišnju ministarsku konferenciju i analiza indikatora u SRSP, te razgovor o mogućnostima za njihovu nadogradnju;
- Finalni sastanak svih OCD - priprema godišnjeg izvještaja o provedbi AP SRSP u BiH za 2010. godinu;
- Kontinuirano održavanje radnih sastanaka sa svim nadležnim ministarstvima u kantonima, entitetskim vladama, Brčko distriktu BiH, te na državnom nivou (pisana, telefonska i druga korespondencija), sa ciljem redovnog ažuriranja implementiranih aktivnosti u reformi sektora pravde, te ukazivanja na uočene propuste, s' ciljem njihovog blagovremenog otklanjanja.
- Redovno praćeno implementiranje revidiranog Akcionog plana za provedbu SRSP u BiH, sa akcentom na stub 5 – Dobro rukovođen i koordiniran sektor, te učešće u njegovom revidiranju-konkretni prijedlozi;
- Predstavnicima CCI-a su redovno sudjelovali na konferencijama, okruglim stolovima i javnim skupovima, koji su za temu imali reformu sektora pravde u BiH, nezavisno od toga ko su bili organizatori istih (vlast ili OCD);
- Kontinuirano su praćeni medijski natpisi, koji su vezani za reformu pravosuđa u našoj zemlji, s' ciljem prikupljanja materijala i informacija za kvartalne izvještaje, uz napomenu da na tom planu svakako treba više raditi jer nije došlo do značajnijeg medijskog eksponiranja ove problematike u našoj zemlji;
- Predstavnicima CCI-a su redovno učestvovali na radnim sastancima funkcionalne radne grupe 5, uz stalno insistiranje da na te sastanke, koji se održavaju vrlo rijetko, dolaze predstavnici svih institucija (svi punopravni članovi), koje su uključene u ovaj proces (posebno je važno da na istima budu prisutni predstavnici nadležnih ministarstava, koji su imenovani za odgovorne osobe unutar ministarstava pravde na svim nivoima vlasti u našoj zemlji ili eventualno njihovi imenovani zamjenici).

Izazovi prilikom prikupljanja informacija i praćenja u izvještajnom periodu:

Kao i u prethodnom periodu izvještavanja poteškoće/izazovi u pripremi Izvještaja javile su se zbog:

1. **neodazivanja pojedinih institucija** sektora pravde u BiH sastancima funkcionalne radne grupe,
2. **nedostavljanje ili značajna kašnjenja u dostavi izvještaja o realizaciji aktivnosti** pojedinih institucija Tehničkom sekretarijatu,
3. **nedostatnost informacija** sadržanih u većini dostavljenih institucionalnih izvještaja,
4. procjene statusa provođenja aktivnosti (određene aktivnosti navedene u SRSP-u i njenom Akcionom planu podrazumijevaju provođenje niza aktivnosti, a ne samo jednog zadatka, te je u tom smislu bilo teško ocijeniti **koji su daljnji koraci u provođenju pojedine aktivnosti, koji je status njenog provođenja i u kojem momentu će biti u potpunosti sprovedena**).

Pored toga, kao što je već istaknuto, u svim ostvarenim kontaktima i radnim sastancima ostvarenim u proteklom razdoblju, izražena je podrška i spremnost na saradnju svih institucija sektora pravde u BiH, te njihova uključenost u proces reforme SRSP u BiH. U svakom slučaju, na samom početku rada OCD u ovom procesu, može se konstatovati da je reforma SRSP u BiH još uvijek na samom početku njene suštinske provedbe, posebno sa aspekta činjenice da bi upravo reforma sektora pravde trebala biti inicijator i pokretač bržeg pristupa BiH ka euroatlantskim integracijama i njenom punopravnom članstvu u EU. Da bi se to i ostvarilo, potrebno je osigurati punu posvećenost svih institucija sektora pravde u njenoj dosljednoj i pravovremenoj realizaciji, u skladu sa revidiranim AP SRSP u BiH.

Također, neodazivanje pojedinih institucija sektora pravde u BiH sastancima funkcionalne radne grupe 5, nedostavljanje izvještaja o realizaciji aktivnosti u ovoj strateškoj oblasti za navedeni izvještajni period, nizak kvalitet informacija sadržanih u većini dostavljenih institucionalnih izvještaja, nedovoljan angažman entitetskih ministarstava pravde i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH (PK BD BiH) u radu Tehničkog sekretarijata za praćenje provedbe SRSP (kako tokom 2009. godine, tako i u ovom izvještajnom periodu), neuspostavljanje novih, odnosno jačanje postojećih institucionalnih kapaciteta za strateško planiranje i analizu politika u entitetskim ministarstvima pravde u BiH i PK BD BiH, kontinuirano ignorisanje zaključaka Ministarske konferencije u pogledu neophodnosti značajno proaktivnijeg angažmana svih institucija sektora pravde u radu Funkcionalne radne grupe (FRG), TS SRSP u BiH, izrade kvalitetnijih izvještaja o provedbi SRSP u BiH i blagovremene dostave tromjesečnih institucionalnih izvještaja, (polugodišnja nisu dostavljena zaključno sa 22.06.2010. godine) predstavljaju neke od ključnih izazova u uspostavi „dobro rukovođenog i koordiniranog sektora pravde u BiH“ i ukupnoj provedbi SRSP u BiH.

Stoga je evidentno da **dosljedna i pravovremena provedba Akcionog plana za provedbu SRSP u BiH žurno zahtijeva:**

a) izgradnju kapaciteta u entitetskim ministarstvima pravde u BiH i PK BD BiH, kao jednih od ključnih institucija odgovornih za provedbu SRSP u BiH. Naime, dosadašnji "ad hoc" pristup provedbi SRSP u BiH i značajno ograničeni postojeći kapaciteti u ovim institucijama doveli su u proteklom periodu, između ostalog, do potrebe revidiranja postojećeg Akcionog plana SRSP u BiH na način da su se uslijed nerealizacije značajnog broja planiranih aktivnosti, rokovi njihove provedbe iz 2009. godine samo pomjerali u 2010. godinu, što svakako nije praksa koja će dovesti do učinkovite provedbe SRSP u BiH. Međutim, uslijed nedostajućih kapaciteta u navedenim institucijama, veoma je upitno da li će se na ovaj način prevazići problem nerealizacije planiranih aktivnosti iz 2009. godine u 2010. godini jer bez žurnog i učinkovitog djelovanja u tom pogledu, postoji rizik da spomenute institucije sektora pravde postanu tzv. „usko grlo“ i dovedu u pitanje provedbu cjelokupne Strategije.

b) preuzimanje mjera iz SRSP u BiH u institucionalne strateške planove i godišnje programe rada svih odgovornih institucija u sektoru pravde u BiH. U tom smislu, Ministarstvo pravde BiH i Visoko sudsko i tužilačko vijeće (VSTV BiH) su jedine dvije institucije u sektoru pravde u BiH koje su preuzele mjere iz SRSP u BiH u

svoje strateške planove. Ipak, neophodno je napomenuti da se trenutno provodi projekat Španske Agencije za međunarodnu suradnju i razvoj (AECID) putem kojeg se pruža tehnička pomoć institucijama sektora pravde (entitetska i kantonalna ministarstva pravde i PK BD BiH) kako bi do kraja 2010. godine izradili i usvojili svoje institucionalne strateške planove, godišnje programe rada i programske budžete koji će uključivati mjere definisane ne samo u SRSP u BiH, već i mjere sadržane u drugim strateškim dokumentima u sektoru pravde (Strategija za rješavanje predmeta ratnih zločina, Strategija protiv maloljetničke delinkvencije u BiH, Strategija reforme javne uprave u BiH, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, Evropsko partnerstvo, Strategija integriranja BiH u EU itd.).

c) osiguranje sredstava u budžetima institucija sektora pravde za provedbu SRSP u BiH. Evidentno je da su postojeći budžeti ograničeni i nedostadni za provedbu ovako kompleksne Strategije. Imajući to u vidu, institucije sektora pravde, u saradnji sa Španskom Agencijom za međunarodnu suradnju i razvoj (AECID), Švedskom Agenijom za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA) i Vladom Ujedinjenog Kraljevstva, finaliziraju aktivnosti na uspostavi zajedničkog donatorskog fonda za provođenje SRSP u BiH, koji će, sasvim je izvjesno, pomoći u prevazilaženju problema nedostajućih, domaćih budžetskih sredstava za provedbu ove važne strategije.

Planirane aktivnosti praćenja u narednom izvještajnom periodu

Svih pet OCD-a zaduženih za praćenje provedbe SRSP uspjele su u toku prve godine rada na praćenju i procjeni provođenja AP SRSP u BiH osigurati adekvatni nivo međusobne suradnje, usaglasiti interne pristupe praćenja i uspostaviti neophodnu komunikaciju s ključnim institucijama nadležnim za provedbu strateških programa u okviru svakog od pet stubova reforme. Stoga ove OCD, u skladu sa potpisanom Memorandumom s' Ministarstvom pravde BiH, planiraju intenzivirati praćenje reformskih mjera tokom 2011. godine i pripremiti sljedeći izvještaj u prvoj polovini aprila 2011, koji će predstavljati procjenu provedbe reformskih aktivnosti u periodu od januara do marta 2011. Uz primarni zadatak praćenja provedbe reformskih aktivnosti temeljem zvaničnih izvještaja i konsultacija s nadležnim institucijama, planira se i veći obim uključivanja perspektiva relevantnih strukovnih udruženja i drugih OCD-a.

Uz sva eventualna ograničenja, nadamo se da će ovaj prvi godišnji Izvještaj organizacija civilnog društva (OCD) o provedbi Akcionog plana za provedbu Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH biti koristan i poslužiti kao izvor informacija nadležnim institucijama u daljnjoj provedbi reformskih mjera u sektoru pravde u BiH, te da će se predložene preporuke razmotriti i usvojiti odgovarajući zaključci na predstojećoj Konferenciji ministara pravde i predsjednika VSTV i PK BD BiH, kojima će se zadužiti odgovorne institucije sektora pravde u BiH za njihovu realizaciju i izvještavanje Konferencije ministara o njihovoj implementaciji. Sveukupno gledano, aktivnosti OCD planirane u narednom izvještajnom periodu će biti fokusirane na davanje daljnjeg doprinosa u kreiranju što kvalitetnije saradnje vladinog i nevladinog sektora na realizaciji zajedničkog cilja – što učinkovitije i uspješnije provedbe reforme sektora pravde u BiH koju smatramo od presudnog značaja za daljnji demokratski i ekonomski razvoj BiH u kontekstu evropskih integracija.

III OCJENA USPJEŠNOSTI REALIZACIJE AKCIONOG PLANA

3.1. OCJENA USPJEŠNOSTI REALIZACIJE U STRATEŠKOJ OBLASTI 1 – PRAVOSUĐE

Na osnovu informacija prikupljenih za prethodne izvještaje koje je ADI pripremio tokom ove godine, nezvaničnih izvještaja institucija koje su dostavile svoje izvještaje Tehničkom sekretarijatu, a koji je TS proslijedio ADI-ju 21.06.2010. godine i na osnovu sopstvenih aktivnosti praćenja i procjene provedbe mjera utvrđenih u SRSP-u kroz prikupljene informacije i podatke od institucija u sektoru pravde u BiH, kao i kroz uspostavljene kontakte sa predstavnicima istih institucija, ADI konstatuje sljedeće za određene aktivnosti AP SRSP:

Strateška oblast 1 – Pravosuđe je podijeljena na 3 podoblasti: **1.1 Nezavisnost i harmonizacija**, **1.2 Efikasnost i djelotvornost** i **1.3 Odgovornost i profesionalizam**.

Na osnovu uvida u zadnji revidirani AP SRSP (30.6.2010.), pregledom izvještaja (sa sastanka FRG 1 15.3.2010, 24.5.2010, 13.09.2010. i 22.11.2010.) i popunjenih upitnika 25 nadležnih institucija, uvidjeli smo da isti tretira 69 različitih aktivnosti za period 2010 - 2013. Među ovim aktivnostima je 17 onih koje se odvijaju kontinuirano po mjesecima, odnosno iz kvartala u kvartal od 2010. do 2013. godine. Od spomenutih 69 aktivnosti u 2010. godini je započela realizacija 39 aktivnosti, a Akcionim planom je bilo predviđeno da se do kraja 2010. godine provede 25 aktivnosti koje su započele sa provedbom 2009. ili 2010. godine.

Na osnovu posljednjeg nezvaničnog izvještaja o implementiranim reformskim mjerama i aktivnostima stuba 1 – Pravosuđe – Strategije za reformu sektora pravde u BiH i njenog Akcionog plana, dostavljenog od strane Tehničkog sekretarijata 21.06.2010. godine, koji se zasniva na dostavljenim izvještajima nadležnih institucija u sektoru pravde na dan dostavljanja svog finalnog izvještaja 06.09.2010, ADI Sarajevo konstatuje sljedeće:

U programskoj oblasti 1.1. Nezavisnost i harmonizacija, kontinuirano se sprovodi 1 aktivnost, i to:

1.1.1.4 U skladu sa obavezama iz Zakona o sudovima, održavati redovne i obavezne sastanke sa VSTV (detaljno razmatranje budžeta sudova i tužilaštava od strane predstavnika VSTV i izvršne vlasti), prije utvrđivanja nacrta budžeta od strane vlada, kao i blagovremenog uključivanja VSTV u postupak razmatranja svih bitnih pitanja vezanih za budžete sudova i tužilaštava.

Na osnovu informacija dobivenih od VSTV-a pripremljeni su i upućeni dopisi nadležnim ministarstvima pravde i finansija, kao i nadležnim zakonodavnim organima kojima se isti pozivaju na konsultacije sa VSTV-om u procesu usvajanja budžeta. Pitanje koordinacije i konsultacija između MP i MF, kao i zakonodavnih vlasti sa VSTV u budžetskom procesu treba sistemski rješavati i ugraditi u postojeću praksu.

Također, ovaj proces potrebno je i dodatno unaprijediti tako da VSTV bude blagovremeno informisan o svim pitanjima koja se odnose na budžetski proces za sudove i tužilaštva u BiH.

Jedna programska aktivnost koja je djelimično ispunjena:

1.1.2.2 Izvršiti analizu postojećih kapaciteta u pripremi i izvršenju budžeta, te definisati odgovarajuće preporuke.

U istoj programskoj oblasti, provedba kasni u implementaciji sljedećih aktivnosti:

1.1.3.1 Izraditi sveobuhvatnu i detaljnu finansijsku analizu BiH pravosuđa koja će, između ostalog, obuhvatiti i dosadašnja ulaganja u BiH pravosuđe te troškove BiH pravosuđa uz upoređivanje sa drugim zemljama, kao i procjenu koštanja i načine finansiranja provođenja svih strateških dokumenata relevantnih za sektor pravosuđa;

Komentar: Zaključak FRG 1 (22.11.2010.) jeste da je za realizaciju ove aktivnosti potrebna podrška donatora, odnosno projekata.

1.1.5.1 Preduzeti intenzivne aktivnosti usmjerene na usvajanje Zakona o tužilaštvima FBiH;

1.1.5.2 Usvojiti Zakon o tužilaštvima;

1.1.5.3 Izraditi jedinstven Pravilnik o poslovanju tužilaštava u FBiH;

1.1.5.4 Izraditi jedinstven Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji tužilaštava u FBiH.

Komentar: Zaključak FRG 1 (22.11.2010.) je da se ove aktivnosti/pitanja iz strateškog programa 1.1.5 kandiduju za narednu MK.

Četiri programske aktivnosti koje su potpuno ispunjene:

1.1.1.1 Izraditi komparativnu analizu i analizu važećih propisa vezanih za proces pripreme, usvajanja i izvršenja budžeta, kao i stepen primjene tih propisa sa konkretnim prijedlozima vezanim za pripremu, usvajanje i izvršenje budžeta sudova i tužilaštava;

1.1.1.5 Uskladiti načela programskog budžeta u svim pravosudnim institucijama u BiH u skladu sa smjernicama i preporukama nadležnih MF;

1.1.2.1 Uputiti inicijativu odgovornim institucijama za pripremu analize njihovih kapaciteta u pripremi i izvršenju budžeta.

Komentar: Sastanak FRG 1 (22.11.2010.) - SPO MP BiH je uputilo ponovni dopis/urgenciju entitetskim MP, PK BD i VSTV za dostavljanje podataka i, revidiranjem ove aktivnosti na način kako je zaključeno na prošlom sastanku FRG 1 (13.09.2010.), ova aktivnost se smatra potpuno ispunjenom.

1.1.4.2. Izvršiti konsultacije s ciljem usaglašavanja stava po ovom pitanju.

Komentar: Informacija o usaglašenosti stava po ovom pitanju predstavljena na 4. MK.

U programskoj oblasti 1.2. Efikasnost i djelotvornost, kontinuirano se provodi 13 aktivnosti:

1.2.1.16 Usaglasiti pravila za dostavu sudskih pismena putem javnih poštanskih operatera;

1.2.3.1. Izvršiti pravnu analizu postojećih materijalnih i procesnih krivično-pravnih propisa uz uporedno-pravnu analizu o novim mjerama krivičnog gonjenja i dati odgovarajuće preporuke;

Komentar: FRG 1 (22.11.2010.) – Predstavica OSCE-a prisutne je upozнала da je tim u fazi pripreme analize koja će biti predstavljena na sljedećem sastanku Tima, planiranom za decembar 2010. godine.

1.2.4.1 U skladu sa raspoloživim sredstvima, započeti rekonstrukciju sudova koji su na temelju postojećeg arhitektonsko-tehničkog plana VSTV ocijenjeni prioritetnim;

1.2.5.2 Razviti CMS modul za praćenje ispunjenja vremenskih normi nosilaca pravosudne funkcije;

1.2.5.3 Razviti CMS modul za potrebe VSTV;

1.2.5.6. Administrirati i održavati CMS;

1.2.5.8 Administrirati i održavati WAN mrežu i mrežne servise;

1.2.5.9 Uspostaviti mrežne i systemske infrastrukture za upotrebu digitalnih potpisa u pravosuđu;

1.2.5.10 Obnoviti opremu;

1.2.5.11 Organizovati Help Desk podršku (2007, 2008.);

1.2.6.1 Osigurati da CEST FBiH i CEST RS imaju mandat da pružaju obuku iz oblasti rukovođenja za sudsku upravu, kako bi se osiguralo da to odgovara njihovim potrebama;

1.2.6.7 Provoditi obuku iz oblasti rukovođenja u pravosudnim institucijama BiH;

1.2.6.8 Vršiti nadzor nad provođenjem uspostavljenog programa, te analizirati učinke obuke.

Devet programskih aktivnosti koje su djelimično ispunjene:

1.2.1.6 Izraditi prijedloge izmjene postojećih zakonskih i podzakonskih akata, tj. prijedloge novih zakonskih i podzakonskih akata, kojima se definiše status, uloga i ovlaštenja sudskih izvršilaca na osnovu preporuka Radne grupe;

1.2.1.9 Izraditi prijedlog izmjena i dopuna Zakona o izvršnom postupku radi unapređenja efikasnosti postupka izvršenja i osiguranja usklađenosti sa evropskim standardima na osnovu preporuka Radne grupe;

1.2.1.11 Dati prijedlog zakonskih izmjena kojima se reguliše poseban postupak za elektronsko podnošenje predmeta za potraživanja male vrijednosti na osnovu preporuka Radne grupe;

- 1.2.1.20 Izraditi nacrt potrebnih izmjena i dopuna Zakona o komunalnoj djelatnosti na osnovu preporuka Radne grupe;
 - 1.2.2.4. Osigurati da tužilaštva u BiH potpuno i dosljedno primjenjuju Uputstvo o postupanju i saradnji ovlaštenih službenih lica (policijskih službenika) i tužilaca u provođenju radnji dokazivanja u toku istrage;
 - 1.2.5.5 Uspostaviti CMS u svim sudovima i tužilaštvima;
 - 1.2.6.6 Za potrebe provođenja obuke razviti priručnik za rukovodeći i rukovodni kadar u tužilaštvima u BiH;
 - 1.2.7. A 1 Dati prijedloge izmjena i dopuna odgovarajućih propisa u smislu utvrđivanja zakonske obaveze zapošljavanja pripravnika, pripravnika volontera i stručnih saradnika;
- Komentar: FRG 1 (22.11.2010.) – Predstavnica VSTV prisutne upozнала sa zakazanim sastankom na ovu temu za 30.11.2010., a prijedlog sa sastanka će biti predstavljen na Sjednici vijeća planiranoj za decembar 2010. godine.*
- 1.2.8.6 Obaviti konsultacije sa glavnim tužiocima i nadležnim ministarstvima o rezultatima analize.

U istoj programskoj oblasti, provedba kasni u implementaciji sljedećih aktivnosti:

- 1.2.1.13 Razviti sistem za elektronsko podnošenje i obradu predmeta male vrijednosti;
 - 1.2.1.14 Uspostaviti pravni i operativni okvir za izdavanje digitalnih potpisa u BiH;
- Komentar: Iz MPK BiH kontaktiran Željko Knežević, pomoćnik ministra (17.09.2010.) - Prijedlog za formiranje Ureda za nadzor i akreditaciju povjerenika je odbačen i umjesto tog prijedloga predloženo je da se formira 6 radnih mjesta pri MPK BiH. Osnivanje ovog ureda je bio samo jedan od preduslova za puno provođenje i primjenu Zakona o elektronskom potpisu, ostali uslovi su nabavka opreme i uvođenje elektronskog poslovanja. Trenutno se ništa od pomenutog ne provodi.*
- 1.2.1.17 Izraditi prijedlog izmjena i dopuna Zakona o izvršnom i parničnom postupku radi unapređenja pravila dostave;
- Komentar: Zaključak FRG 1 (22.11.2010.) je da se rok realizacije ove aktivnosti prolongira do K2 2011, kada će biti realno očekivati provedbu ove aktivnosti.*
- 1.2.4.2 Osigurati odgovarajuće fizičke uslove za efikasno procesuiranje predmeta ratnih zločina u kantonalnim i okružnim sudovima, u skladu sa raspoloživim sredstvima;
 - 1.2.4.3. Osigurati novčana sredstva za ažuriranje arhitektonsko-tehničkih planova za sudove i izradu tehničkog plana za tužilaštva;
 - 1.2.5.18 Razviti TCMS modul za omogućavanje razmjene podataka između policijskih tijela i tužilaštava.

Devet programskih aktivnosti koje su potpuno ispunjene:

- 1.2.1.5 Održati konferenciju o statusu sudskih izvršilaca s ciljem definisanja izmjena propisa potrebnih da se unaprijedi status i uloga sudskih izvršilaca;
- Komentar: U organizaciji VSTV, MPBiH BERP projekta, 28.09.2010. u Banja Luci održana je predmetna konferencija "Status, uloga, obuka i uvjeti rada sudskih izvršitelja - Evropski standardi i putevi reforme".*
- 1.2.1.8 Unaprijediti efikasnost službe sudskih izvršitelja putem dokvalifikacije i edukativnih programa;
 - 1.2.1.19 Utvrditi rješenja koja omogućavaju pristup ličnim podacima za potrebe tražilaca izvršenja;
 - 1.2.5.7 Uspostaviti Disaster Recovery System u VSTV Data Centru;
 - 1.2.5.12 Osigurati opću IKT podršku sudovima i tužilaštvima;
 - 1.2.5.13 Osigurati podršku IS Centra za sudsku dokumentaciju;
 - 1.2.8.4 Donijeti odluku o izmjeni sistematizovanog broja sudija;
 - 1.2.8.5 Izvršiti analizu broja tužilaca u odnosu na broj postojećih predmeta i priliva predmeta i ustanoviti u kojim tužilaštvima su potrebne promjene u broju tužilaca;
 - 1.2.8.7 Donijeti odluku o izmjeni sistematizovanog broja tužilaca.

Komentar na aktivnost 1.2.1.17: aktivnost čije ispunjenje je prolongirano za K2 2011. godine, u izvještaju aktivnosti napravljenom od strane ADI-ja ova aktivnost je stavljena u aktivnosti sa čijom realizacijom se kasni.

U programskoj oblasti 1.3. Odgovornost i profesionalizam, kontinuirano se provode 3 aktivnosti:

- 1.3.5.5 Osigurati da centri za edukaciju sudija i tužilaca i PK BD imaju kadrovske i tehničke kapacitete za kontinuirano pružanje obuke;
- 1.3.5.12 Kontinuirano analizirati provođenje programa obuke i zadovoljstva polaznika, uz nadzor VSTV;
- 1.3.5.13 Ažurirati web stranicu Centra za sudsku dokumentaciju VSTV, te bazu sudskih odluka.

Osam programskih aktivnosti koje su djelimično ispunjene:

- 1.3.1.3 Usvojiti i inicirati primjenu vremenskih mjerila za rad sudija, te stručnih saradnika u općinskim i osnovnim sudovima;
 - 1.3.2.1 Razraditi koncept predvidivih rokova za BiH pravosudni sistem;
 - 1.3.3.1 Analizirati postojeće odredbe Zakona o VSTV BiH i utvrditi poteškoće u njihovoj primjeni, te dati prijedlog izmjena i dopuna;
 - 1.3.4.1 Utvrditi i usvojiti zajednički prijedlog izmjena programa za polaganje pravosudnih ispita;
 - 1.3.6.4 Osigurati dovoljan stepen tehničke opremljenosti policije i tužilaštva (hardver, softver i umrežavanje) za uspostavljanje kaznenih evidencija, statistika i izvještaja u elektronskoj formi;
- Komentar: FRG 1 (13.09.2010.) predlaže da se ova aktivnost kandiduje na 5. Ministarskoj konferenciji, s obzirom na to da je nadležnost prešla na interresornu radnu grupu VM BiH. Potrebno je da Ministarska konferencija zauzme zvaničan stav po ovom pitanju.*
- 1.3.6.5 Usvojiti podzakonske akte za nesmetano funkcionisanje elektronske baze kaznenih evidencija, statistika i izvještaja;
 - 1.3.6.6 Provesti obuku korisnika elektronske baze kaznenih evidencija, statistika i izvještaja;
 - 1.3.8.1 Izvršiti analizu objekata u tužilaštvima kako bi se osiguralo da isti imaju odgovarajuće prostorije za držanje osumnjičenih lica u skladu sa standardima CPT.

U istoj programskoj oblasti, provedba kasni u implementaciji sljedećih aktivnosti:

- 1.3.3.2 Dostaviti izmjene i dopune Zakona na konsultacije MP BiH i profesionalnoj zajednici;
- 1.3.4.2 Utvrditi i usvojiti usklađene programe, uslove i kriterije polaganja pravosudnih ispita u BiH;
- 1.3.4.3 U nove programe za polaganje pravosudnog ispita na državnom nivou i u entitetima unijeti potrebne izmjene;
- 1.3.5.6 Pripremiti prijedlog nove srednjoročne strategije za obuku sudija i tužilaca za period od 2011. do 2014. godine;
- 1.3.5.7 Usvojiti srednjoročnu strategiju za obuku sudija i tužilaca za period od 2011. do 2014. godine.

Pet programskih aktivnosti koje su potpuno ispunjene:

- 1.3.5.4 Analizirati probleme i izazove sa kojima se susreću centri za edukaciju sudija i tužilaca i PK BD;
 - 1.3.5.10 Provesti programe stručnog usavršavanja i početne obuke stručnih saradnika/savjetnika u sudovima i tužilaštvima;
 - 1.3.5.11 Provesti programe zajedničke obuke tužilaca i policije;
 - 1.3.6.3 Zaključiti sporazum za uspostavljanje kaznenih evidencija, statistika i izvještaja u elektronskom obliku, kojima pristup imaju policija i tužilaštva;
 - 1.3.7.1. Izraditi analizu trenutne primjene alternativnih mjera za osiguranja prisustva optuženog od strane svih jurisdikcija;
- Komentar: FRG 1 (22.11.2010.) Analiza napravljena i prezentirana na sastanku FRG 1 22.11.2010.*

Komentar na strateški program 1.3.4.: Zaključak FRG 1 (22.11.2010.) je da se definišu aktivnosti iz strateškog programa 1.3.4 "Reformisati i unaprijediti polaganja pravosudnih ispita u BiH" u skladu sa nazivom strateškog programa i na taj način revidirati ovaj strateški program.

Komentar na aktivnost 1.3.6.3: Prema AP, ispunjenje ove aktivnosti predviđeno je za K1 2010., a završena je u 2009.

Pregled ispunjenja AP SRSP, 52 planirane aktivnosti za period januar – decembar 2010. godine

Programska oblast	Djelomično ispunjeno	Nije ispunjeno	Ispunjeno	Ukupno
Programska oblast 1.1.	1	5	4	10
Programska oblast 1.2.	9	6	9	24
Programska oblast 1.3.	8	5	5	18
	18	16	18	52

Pored navedenih aktivnosti **još 17 aktivnosti kontinuirano se sprovodi** i to onih čiji je rok za implementaciju 2013. godina.

Programska oblast	Kontinuirano provođenje
Programska oblast 1.1.	1
Programska oblast 1.2.	13
Programska oblast 1.3.	3
Ukupno	17

3.1.1. Analiza budžeta

Jedan od preduslova za kvalitetno praćenje i procjenu provedbe SRSP u BiH i Akcijskog plana za provedbu SRSP u BiH od strane organizacija civilnog društva, je analiza usvojenih godišnjih planova rada i budžeta institucija iz sektora pravde u BiH, koja uključuje i analizu izvještaja eksterne i interne revizije, te analize specijalizovanih nevladinih organizacija i drugih agencija, koje su vezane za problematiku sektora pravde u BiH. Sveukupno gledano, pripreme Bosne i Hercegovine za razvijanje djelotvornog i efikasnog pravosudnog sistema su i dalje u početnoj fazi. Neophodni su značajni naponi kako bi se osigurala provedba Strategije za reformu sektora pravde uključujući i osiguranje odgovarajućih finansijskih resursa te uspostava jedinstvenog budžeta za pravosuđe na nivou BiH kako bi se osigurala efikasnost u sprovedbi mjera iz SRSP.

U prethodnom izvještajnom periodu ADI je na osnovu zajedničkog pisma kojeg su svih 5 OCD uključenih u proces monitoringa SRSP uputile institucijama u sektoru pravde zaprimio: 3 programa rada i budžeta od ukupno 4 institucije kojima je ADI uputio zahtjev za dostavljanje navedenih dokumenata.

Na osnovu zaprimljenih budžetskih dokumenata i uvida u revizorske izvještaje došli smo do sljedećih zaključaka:

1. Budžeti institucija koje smo zaprimili su budžeti koji su zasnovani na troškovima i koji daju pregled troškova po ekonomskim kategorijama (izuzetak predstavlja budžet FMP koji je dostavio i kompletan budžetski zahtjev za 2011-2013, uključujući i tabelu broj 10 – Programi budžetskog korisnika).
2. Institucije nisu dostavile planove rada i programske budžete za 2011. iz kojih bi bilo vidljivo koliko sredstava je planirano za sprovedbu aktivnosti iz SRSP. Takođe, nisu dostavljena obrazloženja uz budžetske zahtjeve koja su institucije dostavile Ministarstvima finansija.
3. Iako u pojedinim budžetima postoje stavke koje se odnose na kapitalna ulaganja, ulaganja u opremu i novouposlene na osnovu podataka koji se nalaze u budžetima ne možemo sa sigurnošću tvrditi da su obezbijedena sredstva namijenjena (i u kom obimu) za sprovedbu aktivnosti iz SRSP.

4. Pregledom table broj 10 - Program budžetskog korisnika ustanovili smo da institucije nisu dovoljno jasno definisale mjere učinka i operativne ciljeve tako da nije moguće pratiti učinkovitost sprovedbe, odnosno krajnje efekte predloženih programskih mjera na adekvatan način.
5. Iako je sistem programskog budžeta uveden u većem broju pravosudnih institucija u BiH (državni i entitetski nivo, BDBiH, USK, TK, BPK, SBK, KS, HNK i ZHK) institucije još uvijek ne dostavljaju programske budžete.

Posebno zabrinjava činjenica da zbog nedostatka finansijskih sredstava nije izrađena „sveobuhvatna i detaljna finansijska analiza BiH pravosuđa koja će, između ostalog, obuhvatiti i dosadašnja ulaganja u BiH pravosuđe te troškove BiH pravosuđa uz uspoređivanje sa drugim zemljama, kao i procjenu koštanja i načine finansiranja provođenja svih strateških dokumenata relevantnih za sektor pravosuđa“¹.

3.2. OCJENA USPJEŠNOSTI REALIZACIJE U STRATEŠKOJ OBLASTI 2 – IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

Na osnovu prikupljenih informacija iz izvora navedenih u dijelu ovog izvještaja pod nazivom Izvori informacija, te uporedbe sa nekoliko ranijih izvještaja nadležnih institucija u sektoru pravde za stub 2 – izvršenje krivičnih sankcija – prosljeđenih od strane Tehničkog sekretarijata, Helsinški komitet za ljudska prava u BiH (HK BiH) konstatuje da je u periodu septembar - decembar 2010. godine došlo do neznatnih pomaka u implementaciji reformskih mjera u stubu 2 – izvršenje krivičnih sankcija i da se većina aktivnosti djelimično ispunjava. Naime, u provedbi 33. planirane aktivnosti u stubu 2 – izvršenje krivičnih sankcija AP SRSP-a u navedenom periodu nije došlo do bitnijih promjena i pomaka u implementaciji.

Također, kako je većina institucija kasnila sa dostavljanjem svojih izvještaja prema Tehničkom sekretarijatu, HK nije zaprimio nezvanične tromjesečne izvještaje nadležnih institucija sektora pravde za ovaj period, te se HK BiH u ovom izvještaju ne osvrće na svaku pojedinačnu reformsku aktivnost, već daje nekoliko općenitih komentara i ponavlja određene sugestije vezane za implementaciju pojedinih reformskih aktivnosti i mjera:

2.1 Upravljanje sistemom za izvršenje krivičnih sankcija

Vezano za aktivnost 2.1.1.3 - uskladiti novi ZIKS FBiH sa ZIKS BiH - HK BiH je došao do saznanja da je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija ušao u parlamentarnu proceduru po hitnom postupku, te da je nacrt Prijedloga zakona usvojen na Predstavničkom domu Parlamenta FBiH na sjednici održanoj 26.05.2010. godine kada je i ukinuta hitna procedura. Navedeni nacrt Prijedloga zakona trenutno je na razmatranju na 31. sjednici Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, koja je zakazana za utorak, 22. juna 2010. godine. Potom će navedeni akt biti ponovo vraćen na Predstavnički dom i Dom naroda gdje se treba usvojiti u obliku prijedloga zakona. Od juna 2010. godine zakonske izmjene su na čekanju i nije došlo do pomaka u njihovom usvajanju. HK BiH konstatuje da je neophodno sprovesti procjenu da li su predložene izmjene Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija harmonizirane, odnosno u skladu sa odredbama ZIKS BiH, te je potrebno ispitati kada će zakonske izmjene u FBiH biti konačno usvojene. Usvajanje ZIKS FBiH predstavlja jedan od najvećih prioriteta u ovoj oblasti, te je neophodno izvršiti pritisak na nadležne institucije za njegovo usvajanje, odnosno potrebno je uputiti zahtjev prema Ministarstvu pravde FBiH i Parlamentu FBiH da se navedeni zakon usvoji po hitnoj proceduri.

HK BiH konstatuje da su rješenja data kroz ZIKS BiH uvelike manjkava. Prema saznanjima HK, članovi radne grupe koji su radili na izradi navedenog zakona nisu stručnjaci u oblasti izvršenja krivičnih sankcija, te nisu upoznati sa terminima kao što su: samica, osamljivanje, disciplinski postupak, uslovni otpust, itd. U tom pogledu, HK BiH naglašava da je potrebno delegirati i imenovati u radne grupe stručnjake, odnosno zaposlenike iz zavoda koji dobro poznaju oblast.

U vezi sa aktivnosti 2.1.1.5. Izraditi analize svih zakonskih i podzakonskih akata kako bi se utvrdio omjer njihove usklađenosti, HK BiH konstatuje da je neophodno da novoimenovano Koordinaciono tijelo za

¹ Izvještaj VSTV-a 2010.

usklađivanje propisa iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija u Bosni i Hercegovini počne sa svojim redovnim aktivnostima kako bi preuzelo obavezu pripreme analiza. Navedeno tijelo nije počelo sa redovnim radom zbog nedostatka svih članova, posebno člana iz Brčko Distrikta koji se mijenjao dva puta, a sada iz BD nije niko niti imenovan. Posebno je bitna izrada analiza kako bi se osigurala pravovremena harmonizacija zakonskih rješenja koji su u procesu izrade ili usvajanja, a ne nakon što ona budu već usvojena. Imenovano tijelo planira održati sastanak 15.12.2010. godine te se nadamo da će nakon ovog sastanka Koordinaciono tijelo početi da djeluje u punom kapacitetu.

2.2 Prenatranost zatvora

HK BiH smatra da je aktivnost 2.2.1.3. Izmijeniti postojeće krivične zakone i zakone o izvršenju krivičnih sankcija u dijelu koji se odnosi na uslovni otpust, u velikom zaostatku provođenja jer zavodi nisu u mogućnosti primjenjivati mehanizme uslovnog otpusta niti mogu izraditi pravilnike po ovom pitanju jer zakonska rješenja nisu donesena ni u FBiH ni u kantonima. Takođe, HK BiH je mišljenja da je potrebno izvršiti terminološke izmjene kada je u pitanju „obavezni uslovni otpust“ u kojem su sadržane riječi koje su kontradiktorne. HK BiH preporučuje da se stručnjaci konsultuju kada su u pitanju i obrasci za uslovni otpust.

U vezi sa prijedlogom gđina Aleksandra Tomića, iz Ministarstva pravde BiH, da se aktivnost 2.2.3.3. „Koordinaciono tijelo za usklađivanje standarda i propisa periodično analizira stanje zatvorskih objekata i daje preporuke za poboljšanje postojećeg“ briše, na Funkcionalnoj radnoj grupi je konstatovano da je potrebno da Sektor za izvršenje krivičnih sankcija (SIKS) dostavi svoj prijedlog SSPKPEI MP BiH, kako bi se blagovremeno pristupilo revidiranju AP u ovoj aktivnosti, ukoliko se ukaže potreba. HK BiH je mišljenja da SSPKPEI MP BiH nije nadležan za izmjenu reformskih aktivnosti niti datih mjera u AP SRSP-a, odnosno takve nadležnosti ima samo Konferencija ministara pravde u BiH u skladu sa Odlukom o ulogama i odgovornostima Tehničkog sekretarijata i funkcionalnih radnih grupa za provedbu Strategije za reformu sektora pravde u BiH, donesenoj 22.12.2009. godine. Također, smatramo da ne postoje dovoljni razlozi za izmjene AP SRSP-a, aktivnosti i indikatora jer je njima već definisan jasan strateški okvir koji omogućava primjenu evropskih i međunarodnih standarda u ovoj oblasti.

Vežano za aktivnost 2.2.2.1. Izraditi i provesti provedbene propise za primjenu alternativne sankcije rada za opće dobro na slobodi, HK BiH smatra trenutne aktivnosti donošenja institucionalnog okvira i provedbenih propisa na jedinstven način u FBiH korisnim i relevantnim, posebno izradu pravilnika u kantonima koja je u toku. Smatramo da će se usvajanjem provedbenih propisa na jedinstven način u FBiH u oblasti rada za opće dobro na slobodi uspostaviti regulatorni okvir koji će omogućiti primjenu ovog mehanizma u praksi, te će značajno doprinijeti smanjenju problema prenatranosti u kazneno-popravnim zavodima u BiH.

2.3 Primjena međunarodnih standarda

HK BiH smatra da su aktivnosti usklađivanja ZIKS-ova sa međunarodnim standardima prioriteta rada nadležnih institucija sektora pravde u ovoj oblasti.

Vežano za aktivnost 2.3.3.1. Uvođenje jedinstvenih standarda u nezavisnom inspekcijском nadzoru nad zatvorima, na posljednjem sastanku Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija – održanog 25. maja 2010. godine ponovo nije postignuta saglasnost oko ove aktivnosti. Gđin. Mustafa Bisić, pomoćnik ministra u MP BiH i predsjedavajući Funkcionalne radne grupe 2, dostavio je „Obavijest o zahtjevu za preformulaciju Strateškog programa 2.3.3. Uspostaviti sistem nezavisne zatvorske inspekcije u BiH i Pokazatelja za praćenje realizacije Strategije“ u kojoj obavještava članove Grupe da se navedena aktivnost preformuliše u „Formiranje Odsjeka za nadzor nad radom zavoda u Sektoru za izvršenje krivičnih sankcija u Ministarstvu pravde BiH i uvođenje glavnog inspektora za izvršenje krivičnih sankcija Bosne i Hercegovine.“ HK BiH smatra da potencijalna preformulacija navedene aktivnosti nije u skladu sa pravilom 93. Evropskih zatvorskih pravila, te krši odredbu o uspostavljanju nezavisne zatvorske inspekcije kao osnovne dodatne garancije za prevenciju lošeg postupanja prema osuđenim licima. Pravilo ne propisuje oblik praćenja, nego ističe potrebu za visoko kvalitetnim nezavisnim praćenjem uz učešće kvalifikovanog osoblja i mogućnost pristupa nezavisnih stručnjaka. U tom smislu, osnivanje novog odjeljenja

unutar Ministarstva pravde BiH, odnosno unutar vladine institucije koja će djelovati kao regulatorno tijelo, ne osigurava dovoljan stepen nezavisnosti inspekcijskog nadzora nad zatvorima u BiH.

Dodatno, HK BiH takođe skreće pažnju i na provedbu Opcionog protokola uz Konvenciju protiv torture (OPCAT). BiH, kao potpisnica OPCAT-a koji je ratifikovan 24.10.2008. godine, se obavezuje na uspostavu Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM). Ovaj bitan zadatak je u velikom zaostatku realizacije. Na Radnom sastanku posvećenom ovom mehanizmu, a održanog u organizaciji OSCE Misije u BiH 24.02.2010. godine, na kojem je prisustvovalo i nekoliko predstavnika institucija nadležnih za provedbu SRSP-a, zaključeno je da uspostavljanju NPM mehanizma treba prethoditi analiza koju će napraviti Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, i da je, u istu svrhu, neophodno formirati komisiju. Međutim, uključivanje Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH ne smije osloboditi institucije u sektoru pravde u BiH obaveza vezanih za OPCAT koje su ranije preuzele.

Takođe, pored mišljenja vezanih za provedbu pojedinačnih reformskih mjera i aktivnosti od strane nadležnih institucija, HK BiH konstatuje sljedeće primjedbe, koje su navedene i u prošlom izvještaju a vezane su za kvalitet praćenja provedbe Akcionog plana SRSP-a:

- Izvještaji nadležnih institucija u sektoru pravde BiH su dostavljeni nakon datih rokova, te je u tom smislu otežano praćenje i procjena AP SRSP-a od strane HK BiH;
- Tokom učešća na ranije navedenim sastancima, kao i kroz implementaciju sopstvenih projektnih aktivnosti, HK BiH konstatuje da je koordinacija i razmjena informacija između nadležnih institucija u oblasti izvršenja krivičnih sankcija oskudna, pa samim tim ugrožava sistematsko provođenje reformi;
- Kako često određeni članovi Funkcionalne radne grupe izostaju sa sastanaka, posebno određeni predstavnici nadležnih institucija, upitna je posvećenost implementaciji AP SRSP-a od strane ovih članova FRG. U tom smislu, predlažemo da se provede preimenovanje predstavnika u svim funkcionalnim radnim grupama, te da se uputi dopis institucijama čiji predstavnici ne dolaze na sastanke radnih tijela, kako bi se rad FRG 2 mogao odvijati nesmetano. Iz date tabele evidentno je da predstavnici PK BD BiH i Kantona 10 nisu prisustvovali niti jednom sastanku FRG 2 u 2010. godini, dok je najpohvalniji rad predstavnika iz RS-a koji je prisustvovao svim sastancima FRG 2.

Sastanak FRG2	Mustafa Bisić, MP BiH	Miralem Duranović, FMP	Duško Šain, MP RS	Nada Majinović / Smajila Kikić / Zekerija Mujkanović, PK BD BiH	Vesna Ajanović, MPU ZDK	Predstavnik, MPU Kantona 10
16.02.2010.	ZAMJENA	DA	DA	NE	DA	NE
19.03.2010.	DA	NE	DA	NE	DA	NE
25.05.2010.	ZAMJENA	DA	DA	NE	NE	NE
14.09.2010.	ZAMJENA	DA	DA	NE	DA	NE
23.11.2010.	ZAMJENA	NE	DA	NE	NE	NE

- Značajnim iskorakom u proteklom periodu smatra se usvajanje novog Zakona o izvršenju krivičnih sankcija Republike Srpske i usklađivanja odredbi sa Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija BiH, te postavljanje tačnih i preciznih rokova za provođenje aktivnosti navedenog zakona u RS-u;
- Neposvećenost provedbi SRSP-a je uočljiva i u načinu implementacije aktivnosti SRSP-a koje se kontinuirano odlažu, revidiraju, a rokovi produžavaju, te se na sastancima ne preciziraju nosioci poslova, niti se popunjavaju kapaciteti u nadležnim institucijama. HK BiH smatra da navedena

neposvećenost prema realizaciji planiranih i preuzetih obaveza nije uzrokovana samo manjkom materijalnih i kadrovskih kapaciteta, već i nedostatkom političke volje i opredijeljenosti reformama. Nedostatak političke volje se očituje u sporosti provođenja reformskih aktivnosti AP SRSP-a, kao i konstantnom odlaganju provedbe pojedinih mjera.

3.3. OCJENA USPJEŠNOSTI REALIZACIJE U STRATEŠKOJ OBLASTI 3 – PRISTUP PRAVDI

Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“ ocjenu uspješnosti provedbe Akcionog plana za provedbu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (AP SRSP u BiH), temelji na analizi izvještaja o provedbi aktivnosti u 2010. godine, šestomjesečnog izvještaja OCD-a o praćenju provođenja Strategije za reformu sektora pravde, podacima i analizama dobivenih od institucija nadležnih za provođenje strateških aktivnosti, sastanaka FRG-s i Izvještaja o provedbi SRSP u BiH i njenog Akcionog plana za prethodni period, te izvještajima i analizama pojedinih organizacija i neposrednom direktnom kontaktu sa općinskim i kantonalnim sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine odnosno osnovnim i okružnim sudovima u Republici Srpskoj te drugim institucijama kao direktnim izvorima informacija za pojedinačne aktivnosti.

Iz analiziranih podataka mogu se izvesti slijedeća zapažanja o provedbi aktivnosti specificiranih u strateškim programima:

- u strateškom programu 3.1.1. –

Ciljano osposobljavanje sudija i tužilaca u oblasti pružanja međunarodne pravne pomoći kao kontinuirana aktivnost teče po planu i rezultati su očekivani, što se ogleda u povećanom učešću sudija i tužilaca u organizovanim programima. Pored toga VSTV je odredilo referate u većim sudovima i odjeljenja koja bi bila prvenstveno zadužena za MPP (procentualno ispunjenje oko 97%). VSTV je izradilo listu kontakt osoba koje će se baviti isključivo pitanjima MPP u većini sudova i tužilaštava. Naime, od ukupno 72 suda u BiH, njih 8 nije dostavilo tražene podatke, a od ukupno 28 tužilaštava, njih 7 nije dostavilo iste. VSTV ima obavezu da uputi urgencije svim sudovima i tužilaštvima, koji nisu imenovali osobe za MPP do kraja godine.

Utvrđene su aktivnosti u 3.1.1.3 vezano za uspostavljanja regionalnih radionica koje bi osigurale suradnju i razmjenjivanje prakse u oblasti MPP i suradnje, te predstavljaju prioritet za finansiranje iz raspoloživih donatorskih sredstava.

Isto tako, MP BIH je popunilo svoje kapacitete u aktivnosti 3.1.1.5. i osiguralo kadrovsko jačanje SMMPPS ili osoba na tim referatima u skladu s identifikovanim potrebama. S' obzirom da zadnjem sastanku FRG nisu prisustvovali predstavnici FMP i MP RS, o provedbi aktivnosti 3.1.1.5 i 3.1.1.6 potrebno je da MP BIH zatraži informaciju od navedenih institucija.

Sektor za međunarodnu i međuentitetsku pravnu pomoć i saradnju MP BiH (MPP MP BiH) je skoro u potpunosti popunjen, ali veliki problem predstavlja nedostatak stručnih kadrova.

Unaprijeđeni su mehanizmi regionalne saradnje i razmjene iskustava sa licima koje vrše MPP na regionalnoj osnovi.

Generalni zaključak FRG 3 je da je potrebno uložiti napore da se dodatno unaprijedi komunikacija između MP BiH, entiteta i PK BD.

- u strateškom programu 3.1.2. –

Nastavljene su aktivnosti na osiguravanju ujednačavanja sudske prakse u BiH u oblasti međunarodne pravne pomoći i saradnje te, bez obzira što su navedene aktivnosti predviđene za period 2009 - 2013. godina, u praksi se nije započelo sa potpunom i dosljednom primjenom člana 13. (sada člana 7. Zakona o sudu Bosne i Hercegovine);

OWIS sistem je u funkciji, ali postoje određeni tehnički problemi u radu, stoga sistem nije konstantno upotrebljiv.

Prijedlog FRG 3 je da se aktivnost U strateškom programu 3.1.2.3 „Osigurati potpunu i dosljednu primjenu člana 13 Zakona o sudu BiH u krivičnoj oblasti“, briše pri narednoj reviziji AP SRSP je promjenjena na zadnjoj sjednici FRG tako da se ista adekvatno preformulira (uz napomenu da je član 13. sada član 7.). FRG je

zaključila da će o ovoj aktivnosti konačan stav zauzeti TS SRSP, na sastanku planiranom za 9.12.2010. godine. Sektor za MMPPS MP BiH je vezano za aktivnost 3.1.2.4 „Unaprijediti statističke izvještaje OWIS“ izvršio potrebne popravke softvera, nakon čega je isti postao operativan. Stav članova FRG je da treba zatražiti informaciju od ostalih sektora MP BiH o provedbi ove aktivnosti.(SMMPPS)

- u strateškom programu 3.1.3. –

Izmjene Zakona o međunarodnoj pomoći i saradnji u krivičnim stvarima su urađene i u proceduri su usvajanja.

Obuke za sudije i tužioce u cilju upoznavanja sa Zakonom i načinom primjene istog teku po planu i teku kontinuirano, u skladu sa akcionim planovima.

- u strateškom programu 3.2.1

Potrebno je da SPO MP BiH dostavi informaciju svim članovima FRG, vezano za aktivnost 3.2.1.1 i 3.2.1.2 (Izrada i usvajanje Okvirnog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći), s' posebnim naglaskom na razloge zbog kojih ovaj Zakon tri puta ne prolazi u parlamentarnoj proceduri.

Vezano za aktivnost 3.2.1.3 „Izraditi analizu sistema besplatne pravne pomoći u FBiH“ SSPKPEI MP BiH je zatražio od UNDP-a informaciju da li je izrađena finalna verzija analize i koji su daljnji koraci, te na čiju inicijativu je izrađena predmetna analiza i u koju svrhu. U tom cilju je dostavljen odgovor, da su aktivnosti analize sistema besplatne pravne pomoći dio projektnih aktivnosti koju je usvojio Projektni odbor. Ministarstvo pravde BiH je jedan od članova Projektnog odbora. Cilj aktivnosti jeste analizirati postojeći pravni okvir i praksu u oblasti besplatne pravne pomoći na cijelom području BiH, uključujući naravno i FBiH, uz kreiranje odgovarajućih preporuka. Dio analize odnosi se i na situaciju u oblasti nasilja u porodici. Nacrtno je dostavljen ministarstvima pravde na svim nivoima kao i Agenciji za ravnopravnost polova BiH. UNDP je dobio pozitivne komentare od nekoliko kantonalnih ministarstava. Finaliziranje izvještaja je u završnoj fazi i isti bi trebao biti prezentiran na ministarskoj konferenciji koja će se održati 22.12.2010. godine. Analiza je naručena od strane MPBiH.

U ovom strateškom programu potrebno je razmotriti potrebu prolongiranja rokova, o čemu će se očitovati TS SRSP-a. Prijedlog FRG da rokovi ne smiju biti duži od K2 2011.godine.

Na 48. sjednice Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, koja je održana 13.7.2010. godine, oboren je Prijedlog okvirnog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, predlagatelja Vijeća ministara BiH u I čitanju (tačka 9. dnevnog reda) Predsjedavajući Doma naroda otvorio je raspravu po ovoj tački dnevnog reda. U raspravi su učestvovali: Ivo Miro Jović, Dušanka Majkić, Alma Čolo, Zoran Koprivica, Hazim Rančić i ministar pravde Bariša Čolak. Budući da u prvom krugu glasanja, s' devet glasova „za“ i četiri glasa „protiv“, nije bilo entitetske većine, obavljeno je usaglašavanje u Kolegiju Doma kao komisiji (nije bilo saglasnosti). Potom, u drugom krugu glasanja, sa devet glasova „za“ i četiri glasa „protiv“, Dom naroda nije usvojio u prvom čitanju Prijedlog okvirnog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.

I dalje ostaje, kao glavni problem nedonošenje Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na državnom nivou. Iz kontakata sa određenim brojem sudova u proteklom periodu na cijelom području BiH se jasno i nedvosmisleno vidi problem pružanja besplatne pravne pomoći za korisnike sudova. Uloga stranaka u parničnom postupku definisana raspravnim načelom ukazuje na to da novi koncept Zakona o parničnom postupku ne poznaje više načelo pomoći neukoj stranci. Naime, prema važećem Zakonu parničnom postupku i u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, sužen je broj osoba koje mogu biti punomoćnici u odnosu na prijašnji zakon. Tako je Zakonom o parničnom postupku regulisano da punomoćnik može biti advokat, advokatsko društvo ili zaposlenik kod službe za besplatnu pravnu pomoć, kao i za pravna lica zaposlenik te pravne osobe, a za fizičke osobe bračni odnosno vanbračni drug stranke ili srodnik po krvi ili po tazbini. Imajući u vidu i činjenicu da sudovi nemaju više obavezu pružanja pomoći neukoj stranci to u većini slučajeva ostaje obraćanje većeg broja socijalno ugroženih osoba, posebno ranjivih kategorija ovog društva, službama za besplatnu pravnu pomoć. Uglavnom se radi o NVO kao pružaocima besplatne pravne pomoći iako je usvojen Zakon o BPP u RS i u nekim kantonima FBiH.

Iz dosadašnjeg iskustva Udruženja „Vaša prava BiH“ koje djeluje na prostoru cijele BiH kroz rad 9 kancelarija, može se vidjeti nedovoljna informisanost o postojanju Zakona za besplatnu pravnu pomoć odnosno kantonalnih zakona o BPP. Naime, velik broj korisnika, prije svega, povratnika, izbjeglica, socijalno ugroženih osoba je u

potpunosti isključeno iz društvenih tokova, nisu upoznati sa Zakonom o BPP RS i kantonalnim zakonima o BPP. Nadležna tijela koja su dužna pružati informacije o besplatnoj pravnoj pomoći slabo su upoznata sa zakonskim obavezama. I dalje ostaje neujednačena praksa pristupa građana sudovima što narušava ustavni princip jednakosti pred sudom te je u tom cilju potrebno uložiti aktivnosti na dodatnom i sistematskom informisanju građana. Prema tome, donošenje Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na državnom nivou je prioritet upravo iz razloga neujednačene prakse, rascjepkanosti i raznolikosti te poteškoća u praksi sa primjenom već postojećih zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.

Nastavljaju se aktivnosti OCD na zagovaranju donošenja zakona koji će biti u skladu sa evropskim standardima. Usvajanjem Okvirnog Zakona bila bi ispunjena obaveza koju je Bosna i Hercegovina preuzela pristupanjem Savjetu Evrope i Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, koja je je ugrađena u Ustav Bosne i Hercegovine.

- u strateškom programu 3.2.2.

Kao prioritet za finansiranje iz donatorskih sredstava predviđeno je da se u nadležnim institucijama pruži kontinuirana obuka svim pružaocima usluga besplatne pravne pomoći.

- u strateškom programu 3.3.1.

VSTV je pokrenulo aktivnosti na prikupljanju podataka o stepenu provođenja programa iz Strategije za brigu o korisnicima sudova u BiH. Rok do kojeg sudovi trebaju dostaviti informacije je 01.10.2010. godine. VSTV će na osnovu prikupljenih informacija zatražiti od sudova u kojima Strateški programi nisu provedeni da sačine planove za provođenje strateških programa i procjenu potrebnih finansijskih sredstava. Po posljednjim podacima, 57% sudova je u potpunosti provelo strateške programe, 40% sudova djelimično sa naglaskom na nedostatak tehničkih i materijalnih kapaciteta, dok u 2% sudova programi nisu provedeni u dovoljnoj mjeri. Svih 67 sudova su dostavili formulare o provođenju mjera koje im je VSTV uputilo, a odnose se na stepen izvršenja mjera.

VSTV je izradio Nacrt AP za mjere Strategije za koje su potrebna dodatna novčana sredstva, na temelju dostavljenih izvještaja 60 sudova (7 ih nije dostavilo) o potrebnim novčanim sredstvima za implementaciju strateških programa iz Strategije i uputilo ga direktoru Sekretarijata VSTV na komentare i sugestije. Finalna verzija ovog AP bi trebala biti izrađena do kraja ove godine. FRG je i ovu aktivnost nominirao kao prioritet za finansiranje iz donatorskih sredstava.

Izrada plana finansiranja iz aktivnosti 3.3.1.2 sa identifikovanim izvorima nije ispunjena. Njena realizacija će započeti kada AP Strategije bude usvojen. FRG predlaže da se za ovu aktivnost rok prolongira do K1 2011.

- u strateškom programu 3.3.2.

Rezultati do sada prikupljenih informacija o stepenu primjene standarda su slijedeći: 1.1. Pristup otvorenim ročištima i 4.2. Sastavljanje godišnjeg izvještaja o radu je u potpunosti ispunjeno - 100%; 1.2 Pristup sudskim informacijama - 99%; 4.1 Informiranje javnosti 94% (Službenici za odnose s javnošću imenovani u 63 suda).

Vežano za aktivnost 3.3.2.2. "Izraditi i provesti Strategiju za odnose s' javnošću i informisanje u sudovima i tužilaštvima", ista je implementirana u 97% sudova (samo 4 suda nisu usvojila predmetnu Strategiju), dok po pitanju tužilaštava, od njih ukupno 20, samo 9 je usvojilo Strategiju, a 12 tužilaštava je tražilo prolongiranje roka do kraja novembra 2010. godine. Ova aktivnost prema trenutnoj dinamici implementacije bi trebala biti završena do kraja ove godine.

FRG se složila da i aktivnost 3.3.2.3 „Inicirati i održavati redovne koordinacijske sastanke portparola MP i ostalih pravosudnih institucija vezanih za praktičnu primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama“ bude nominovana kao prioritet za finansiranje iz donatorskih sredstava. VSTV je predložio stavku u okvirnom budžetu za 2011. godinu, kojim će se osigurati sredstva za održavanje ovih sastanaka i zatražilo od ostalih odgovornih institucija da dostave informaciju da li su predmetna sredstva osigurana ili ne, ali povratne informacije nisu dostavljene.

Rezultati do sada prikupljenih informacija o stepenu primjene standarda u sudovima govore da su standardi dostignuti u velikoj mjeri: standard 1.1. - 100%, standard 1.2. - 99%, standard 4.1. - 81%, standard 4.2. - 100%. VSTV će sudovima u kojima navedeni standardi nisu u potpunosti provedeni uputiti instrukcije kako da provedu ove standarde. VSTV ima podatke o osobama zaduženim za odnose s javnošću u 82% sudova u BiH. Rok za dostavu podataka o tim osobama je 01.10.2010. godine, kada se očekuje da će VSTV imati potpune informacije. U budžetu VSTV za 2011. godinu predviđena je stavka za održavanje koordinacionog sastanka portparola ministarstava pravde i ostalih pravosudnih institucija.

- u strateškom programu 3.3.3.

VSTV nije primilo niti jednu primjedbu od strane NVO sektora vezano za provedbu aktivnosti 3.3.3.2. OCD-ovima je osigurano da prate sektor pravde i sudske procese bez ikakvih prepreka.

FRG predlaže da nosilac ove aktivnosti treba biti nevladin sektor, jer on će najbolje ocijeniti implementaciju iste. Također je upitan i trenutni indikator provedbe aktivnosti, koji bi prema stavu FRG 3 trebalo preformulirati. TS SRSP će zauzeti konačan stav po ovom pitanju.

Vezano za aktivnost 3.3.3.4 „Uspostaviti sistem i grantiranje rada OCD-ova koje bi bile u skladu s strateškim prioritetima MP i pravosudnih institucija“, zaključak FRG je da SPO MP BiH treba dostaviti informaciju svim članovima FRG 3 o trenutnom statusu provedbe ove aktivnosti.

Kada je u pitanju opseg i kvalitet saradnje OCD sa nadležnim institucijama, može se zaključiti da je saradnja intenzivirana nakon potpisivanja MoR-a, ali se mora naglasiti da se u budućnosti očekuje opsežnija i kvalitetnija saradnja sa odgovornim institucijama za provođenje aktivnosti na državnom nivou (Ministarstvo pravde, Visoko sudsko i tužilačko vijeće), a posebno sa institucijama entiteta.

Na osnovu prikupljenih informacija, jedno od postignuća u okviru Stuba III je, svakako, potpisivanje Memoranduma o uspostavljanju mehanizma za praćenje i procjenu provođenja SRSP u BiH između OCD i Ministarstva pravde BiH i upućivanja okvirnog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na javne konsultacije, mada se mora konstatovati da je skoro identičan tekst Zakona prije dvije godine „skinut“ iz parlamentarne procedure. Drugi zajednički izvještaj OCD-a predstavlja procjenu provedbe reformskih mjera i aktivnosti Akcionog plana SRSP-a od strane nadležnih institucija za period 1. januar – 30. juni 2010. godine. Svaka se organizacija obavezala za praćenje provedbe SRSP u okviru pojedinog strateškog stuba, što se uvelike podudara s prioritarnim područjem djelovanja svake organizacije. U svrhu zajedničke razrade plana praćenja te objedinjavanja informacija i zaključaka vezanih uz praćenje pojedinih reformskih područja, ovih pet OCD-a održalo je tri analitičke radionice (22-23.3, 22.4.2010. i 15.06.2010.) što je omogućeno projektom tehničke pomoći Vlade Velike Britanije. Na ovim sastancima, OCD su usaglasile interni plan praćenja provedbe SRSP-a koji detaljno navodi za svaki stub reforme i pojedine strateške oblasti koje je sve dokumente potrebno prikupiti i analizirati te koje je sve sastanke i konsultacije poželjno održati tokom 2010. godine s relevantnim institucionalnim akterima, strukovnim udruženjima i drugim OCD, u svrhu postepenog širenja obima i povećanja kvaliteta praćenja od strane OCD.

Komplementarne aktivnosti sa programom USAID JSDP 2, koje pokrivaju u određenoj mjeri i komponentu 3, na osnovu čega je održan sastanak MP HNK u cilju unapređenja međusobne saradnje.

Pored ovih aktivnosti uočen je značajan porast angažovanja OCD, i to ne samo onih uključenih u direktan monitoring aktivnosti na provođenju Strategije, nego i šireg spektra organizacija koje djeluju u sektoru pravde u BiH. Angažovanje se većinom vezuje za donošenje Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, reformu pravosuđa, ostvarenje vladavine zakona i punog pristupa pravdi u Bosni i Hercegovini. Pokrenuta je inicijativa za potpisivanje peticije kojom se traži čitav niz mjera koje treba da unaprijede sektor pravde u BiH i time direktno potpomognu provođenje strateških programa, naročito u 3.3.3. dijelu strateškog programa koji se direktno odnosi na aktivniji angažman NVO sektora u praćenju rada sektora pravde u BiH. Inicijativa je također dostupna online na <http://www.gopetition.com/petition/40114.html>.

3.4. OCJENA USPJEŠNOSTI REALIZACIJE U STRATEŠKOJ OBLASTI 4 – PODRŠKA EKONOMSKOM RASTU

Prema dostupnim informacijama i podacima koje je dobio Biro za ljudska prava Tuzla u proteklom izvještajnom periodu (januar – decembar 2010.) akcioni plan u strateškoj oblasti 4 - Podrška ekonomskom rastu je mijenjan 3 puta (u februaru, martu i decembru 2010.).

Ono što nam je dodatno otežavalo monitoring za sačinjavanje godišnjeg izvještaja je i činjenica da nam tokom godine nisu bili uvijek dostupni pojedinačni izvještaji institucija za ovu oblast na osnovu kojih je Ministarstvo pravde BiH/TS sačinilo izvještaje za 2010. godinu. Izuzetak je napravljen u decembru 2010. kada su Birou, nakon održanog četvrtog sastanka FRG, dostavljeni sljedeći izvještaji o provedbi: Ministarstva pravosuđa i uprave Unsko sanskog kantona; Hercegovačko neretvanskog kantona; Županije zapadnohercegovačke; Ministarstva pravde Republike Srpske; Udruženja medijatora BiH; Pravosudne komisije Brčko Distrikta; Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona; Centra za edukaciju sudija i tužilaca FBIH.

Dokumenti koje smo koristili sadržani su u Prilogu 1. Pored toga korišteni su sljedeći dokumenti: zapisnici sa sastanka FRG iz marta, maja, septembra i novembra 2010; godišnji Izvještaj o sprovođenju Strategije iz 2009; šestomjesečni Izvještaj Ministarstva pravde o provedbi SRSP januar – juni 2010; Aide Memoire Svjetske banke – Nadzorna misija za BiH „Projekt registracije zemljišta“; godišnji planovi entitetskih Centara za edukaciju sudija i tužilaca; Poslovnik o radu Savjetodavnog i koordinacionog odbora za zemljišnu administraciju BiH; Analiza – Izvještaj radne grupe za medijaciju i alternativno rješavanje privrednih sudova; Statistički pregled primljenih predmeta i održanih medijacija u periodu maj 2004 – oktobar 2010; budžetski zahtjevi za 2011. Ministarstva pravosuđa i uprave Unsko sanskog kantona; kratak pregled realizacije aktivnosti planiranih provedbom Programa rada za 2010. istog ministarstva; prijedlog planiranih aktivnosti istog ministarstva za 2011; Proračunski zahtjev Ministarstva pravosuđa i uprave Županije zapadnohercegovačke FBIH; Pregled ukupno planiranih rashoda po ekonomskim kategorijama Ministarstva pravde BiH; budžetski zahtjev za 2011. Federalnog ministarstva pravde i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

Na osnovu navedenih dokumenata konstatuje se sljedeće:

Unutar programske oblasti 4.1 Medijacija i alternativno rješavanje privrednih sporova kontinuirano se provode sljedeće aktivnosti:

- 4.1.3.1 Izrada programa edukacije o ARS na relevantnim fakultetima u BiH;
- 4.1.3.7 Širiti publicitet medijacije i ugovorne klauzule među MSP putem popularnih web stranica koje koriste MSP u BiH;
- 4.1.4.3 Izraditi analizu broja i vrste predmeta upućenih na medijaciju sa preporukama;
- 4.1.4.4 Osigurati smanjenje sudske takse kad stranke idu na medijaciju;
- 4.1.1.3 Formirati radnu grupu za razmatranje razvoja sudskih sistema u cilju podrške primjeni medijacije u sudovima BiH.

Sljedeće aktivnosti su okončane:

- 4.1.6.1 Ustanoviti godišnje zahtjeve UM BiH u smislu osnovnih sredstava finansiranja kako bi mogao vršiti svoju regulatornu funkciju obuke;
- 4.1.7.1 Izraditi programe obuke za edukaciju sudija u pogledu uspješnog upućivanja predmeta u medijaciju;
- 4.1.8.2 Razviti plan kojim bi se osiguralo da su medijatori prisutni u što većem broju lokacija u BiH u skladu sa dinamikom razvoja medijacije;

Sljedeće aktivnosti nisu pokrenute:

- 4.1.1.4 Priprema preporuka o neophodnim izmjenama sudskih sistema, izrada i provođenja potpunog provedbenog Plana;
- 4.1.2.1 Izrada plana promovisanja prednosti obavezne medijacije na nivoima izvršne vlasti na svim nivoima u BiH;
- 4.1.2.2 Razmotriti koncept programa „sedmica medijacije“ i sačiniti program komunikacije koji uključuje i procjenu troškova provođenja istog;

- 4.1.3.2 Formirati radnu grupu za izradu nacrtu akcionog plana i programa razvoja kapaciteta advokata i notara;
- 4.1.3.3 Uspostaviti kontinuiran proces komuniciranja sa advokatima i advokatskim komorama, kao i sa notarima i notarskim komorama;
- 4.1.3.4 Razviti kapacitete notara sa ciljem da se spriječi dolazak predmeta na sudove;
- 4.1.3.5 Sačiniti analizu uvođenja prakse medijacije u ključnim privrednim sektorima;
- 4.1.3.6 Organizovati sastanke i seminare (ciljna grupa advokati, notari, privrednici i drugi korisnici usluga);
- 4.1.5.1 Imenovati posebno osoblje kao centralni kontakt za medijaciju sa nadležnostima za koordinaciju i praćenje aktivnosti medijacije u BiH u MP BiH, entiteta i PK BD;
- 4.1.5.2 Obučiti imenovano osoblje da obavlja funkciju koordinacije i praćenja aktivnosti medijacije u BiH;
- 4.1.6.2 Obaviti pregovore sa MP BiH u smislu dogovora oko osnovnih sredstava finansiranja;
- 4.1.6.3 Dati uputstva za godišnje izvještaje UM BiH prema MP BiH na osnovu zahtjeva urađenih od strane MP BiH;
- 4.1.6.4 Redovno izrađivati godišnje i polugodišnje izvještaje UM BiH prema MP BiH na osnovu zahtjeva utvrđenih od strane MP BiH;
- 4.1.8.1 Razmotriti mogućnost liberalizacije i pružanja usluga medijacije i sprovedbu preporuka o istom;
- 4.1.8.3 Razviti inicijativu sa Udruženjem inženjera BiH i FIDIC;
- 4.1.8.4 Razviti inicijativu sa Udruženjem poslodavaca za rješavanje sporova u zapošljavanju;

Unutar strateškog programa 4.1 - Medijacija i alternativno rješavanje privrednih sporova možemo primijetiti sljedeće trendove: status provođenja aktivnosti ostao je gotovo nepromijenjen u odnosu na godišnji izvještaj iz 2009. i polugodišnji izvještaj za 2010. godinu. Bilo je izuzetno teško pratiti provedbu aktivnosti unutar programa koje su revidirane više puta u toku 2010. godine.

Biro za ljudska prava intenzivno prati provođenje aktivnosti u ovoj oblasti tokom 2010. godine i izražava svoju zabrinutost za opstanak ovog strateškog programa u okviru SRSP-a. Posebno imajući u vidu da se u periodu juli – decembar 2010. gotovo ništa promijenilo u odnosu na prvo polugodište 2010. godine.

Razlog tome predstavlja činjenica da se veliki dio izvršenja aktivnosti iz ove oblasti odnosi na Udruženje medijatora BiH. Prateći dinamiku izvršenja aktivnosti iz ove oblasti proteklih mjeseci zabrinjavajući je trend stalne potrebe za revidiranjem aktivnosti u okviru ovog strateškog programa (zadnji je izvršen u decembru 2010.) jer su nejasne nadležnosti i odgovornosti za provedbu aktivnosti.

Prema dostupnim informacijama dobijenim od Udruženja medijatora BiH aktivnosti u okviru ovog strateškog programa odvijaju se uglavnom projektno i shodno kapacitetima UM BiH. UM BiH je podnijelo finansijski plan MP BiH, ali se o njemu još nije službeno pregovaralo što otežava sprovođenje većine aktivnosti u okviru ovog strateškog programa.

Ministarstvo pravde je na zadnjem sastanku FRG 4 održanom 26.11.2010. zaključilo da ovo ministarstvo „nema obavezu da finansira UM BiH niti, pak, UM BiH ima obavezu da podnosi godišnje izvještaje MP BiH“. Na osnovu toga je izveden novi zaključak da se izvrši nova revizija aktivnosti jer prema mišljenju MP BiH neke aktivnosti nisu usklađene sa zakonskim rješenjima u BiH.

To nam daje argumente za zaključak da nema „vlasništva“ nad procesom te je prisutno nepostojanje zajedničke vizije o potrebi postojanja ovog strateškog programa unutar SRSP-a.

Pozitivni pomak zabilježen je u aktivnosti 4.1.3.1 jer je na dva pravna fakulteta (Tuzla i Mostar) pokrenut izborni predmet Alternativno rješavanje sporova čije aktivnosti djelimično finansira Save the Children Norway, a djelimično UM BiH. Međutim ovim aktivnostima je onemogućen nastavak u drugoj polovini 2010. godine zbog nedostatka finansija.

Prema podacima sa kojima raspolaže UM BiH, veliki broj fakulteta je iskazao interes da u svoje programe uvrste medijaciju ili kao poseban predmet (obavezan ili fakultativan) ili kao jednu od tema u sklopu već postojećih predmeta. Međutim nedostatak potrebnih finansijskih sredstava onemogućava provedbu aktivnosti. Pozitivni pomak je završetak Analize, tj. izvještaja radne grupe za medijaciju i alternativno rješavanje privrednih sporova. Na realizaciji zaključaka će se nastaviti raditi u narednom periodu.

U Ministarstvu pravde BiH je imenovana osoba koja će biti kontakt osoba za medijaciju i prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji ima sistematizovano radno mjesto u čijem opisu zadataka su i aktivnosti iz oblasti medijacije. Međutim ta osoba je neposredno nakon imenovanja promijenila radno mjesto i nije nađena adekvatna zamjena za nju jer MP BiH nema dovoljno kadrovskih kapaciteta. Na nivou entitetskih ministarstava ne postoji kontakt osoba za medijaciju.

To daje dodatni argument za zabrinutost Biroa za ljudska prava Tuzla o posvećenosti i ozbiljne riješenosti odgovornih institucija za provedbu aktivnosti iz ovog strateškog programa.

Kada su u pitanju privredni sudovi, u RS-u se desio pozitivan pomak sa osnivanjem privrednih sudova tako da su se ostvarili preduslovi za adekvatnu realizaciju medijacije u okviru privrednih sporova. Ceremonija imenovanja predsjednika privrednih sudova u RS-u, koje je VSTV imenovalo na sjednici održanoj 30.marta 2010, održana je 1. aprila 2010. Imenovani su predsjednici Višeg privrednog suda u Banja Luci, Okružnog privrednog suda u Banja Luci, Doboju, Bijeljini, Trebinju i Istočnom Sarajevu.

VSTV smatra da se u revidirane aktivnosti ovog strateškog programa mora uvesti podrška privrednim sudovima i odjeljenjima u BiH.

Medijacija je uvrštena kao pravni institut u CMS i integrisana na način da se prilikom iskazivanja predmeta završenim obavezno popunjava i polje „način završetka predmeta“. Pored toga uspostavljena je struktura UM BiH koji su prisutni u većini gradova BiH: trenutno je registrovano 88 medijatora. Manje prisustvo medijatora karakteristično je za USK i LK, te za područje Trebinja i Zvornika. Na ovom planu, prema podacima UM BiH, se stalno unapređuje praksa i na zahtjev stranaka sada je moguće medijaciju održati u bilo kojem gradu u BiH. Ipak trend je da većina stranaka želi održati medijaciju u kancelarijama UM BiH u Sarajevu ili Banja Luci, iako je bilo medijacija koje su održavane u drugim gradovima.

Kada je u pitanju medijacija i preduslovi za uvođenje obavezne medijacije za privredne sporove, a posebno potrebna finansijska sredstvima i nedovoljna informisanost profesionalne zajednice prema ovom vidu rješavanja sporova, smatramo da u ovom momentu ne postoje uslovi za uvođenje obavezne medijacije u privrednim sporovima. Postoji nedovoljna informisanost javnosti o medijaciji, posebno van Sarajeva i Banja Luke te postoji otpor dijela advokatske profesije u kojima traže da im se ubuduće ne predlaže medijacija.

Medijacija je uvrštena u godišnje planove entitetskih Centara za edukaciju sudija i tužilaca, ali prema dobijenim informacijama od Centra u FBiH, nema dovoljne zainteresovanosti predstavnika pravosuđa za ovakav vid edukacije.

Prema dostupnim informacijama Centra za edukaciju sudija i tužilaca FBiH, u 2011. planirano je 5 novih seminara o medijaciji. UM BiH posjeduje vlastiti program obuke. Programe su odobrili CEST FBiH i RS-a.

Biro za ljudska prava ostvario je kontakte sa svih 10 kantonalnih ministarstava pravde u Federaciji BiH i došao do određenih podataka kada je u pitanju donošenje Zakona o sudskim taksama. Prema dostupnim informacijama zakon je usvojen u Tuzlanskom kantonu, Zeničko–dobojskom kantonu i Sarajevskom kantonu, koji trenutno rade sa VSTV-om na izradi izmjena i dopuna ovog Zakona.

Bosanko –podrinjski kanton je također donio novi Zakon o sudskim taksama, ali stupanje na snagu odgođeno je za januar 2011. godine. Posavski kanton ima usvojen Zakon iz 2009. godine koji je trenutno na snazi. Ostali kantoni nemaju donešen Zakon.

U nacrtu Zakona o sudskim taksama, gdje je u procesu učestvovalo VSTV, predviđeno je da se strankama, koje putem medijacije riješe predmet, vraća uplaćena sudska taksa. Donijeti su novi zakoni o sudskim taksama koji stimuliraju medijaciju, a UM BiH informisalo je stranke u postupku medijacije o ovim mogućnostima.

Generalni zaključak za ovaj strateški program je potreba za postizanjem samoodrživosti UM BiH i poboljšanje materijalnih uslova za realizaciju predviđenih aktivnosti. Provedba većine mjera predviđenih ovim programom većinom se trenutno oslanja na kapacitete UM BiH i njihove kapacitete za nalaženje finansijskih sredstava u okviru projekata finansiranih od strane međunarodnih donatora. MP BiH treba obezbijediti sredstva za provođenje mjera u ovom programu i obučiti imenovano osoblje da obavlja funkciju koordinacije i praćenja aktivnosti medijacije u BiH.

Ukoliko se to ne desi tokom 2011. godine postoji mogućnost da provođenje aktivnosti u okviru ovog strateškog pitanja dođe u ozbiljnu krizu. Dodatni argument za to govori činjenica da budžetski zahtjevi MP BiH i MP FBiH nemaju predviđena sredstava za aktivnosti iz ovog strateškog programa.

Unutar programske oblasti 4.2 Reforma zemljišne administracije kontinuirano se provode sljedeće aktivnosti:

- 4.2.1.6 Izraditi Prijedlog Zakona o sudskim taksama na nivou kantona;
- 4.2.1.7 Usvojiti zakone o sudskim taksama na nivou kantona;
- 4.2.5.3 Sprovesti planove opremanja ZK ureda uz identifikovanje izvora finansiranja;
- 4.2.1.10 Osnovati radno tijelo koje će osigurati usklađivanje propisa iz oblasti restitucije i na osnovu preporuka tog tijela donijeti potrebne zakone o restituciji na svim nivoima;
- 4.2.2.4 Donijeti pravilnike o standardima kvaliteta na preporuku SKOZA;
- 4.2.3.1 Sačiniti analizu broja i statusa ZK referenata u FBiH sa prijedlogom mjera za osiguravanje unapređenja njihovog statusa;
- 4.2.3.2 Unificirati standarde za izbor uposlenih u ZK uredima, na osnovu izrađene analize i datih preporuka.

Okončane su sljedeće aktivnosti:

- 4.2.4.1 Uspostaviti organizacione jedinice ili imenovane osobe u FMP odgovorne za koordinaciju pitanja iz oblasti zemljišne administracije;
- 4.2.1.14 Izraditi nacrt Zakona o katastru FBiH;
- 4.2.1.8 Izraditi Prijedlog Zakona o stvarnim pravima u FBiH;
- 4.2.2.3. Donijeti pravilnike kojima se reguliše rad i uloga SKOZA.

Nisu pokrenute sljedeće aktivnosti:

- 4.2.1.1. Izvršiti popis državne imovine;
- 4.2.1.2 Izraditi Prijedlog Zakona o podjeli državne imovine između BIH, entiteta i Brčko distrikta BiH i dostaviti u proceduru;
- 4.2.1.3 Usvojiti Zakon o podjeli državne imovine između BIH, entiteta i Brčko distrikta BiH;
- 4.2.1.4 Izraditi Prijedlog Zakona o imovinskim pravima državne imovine;
- 4.2.1.5 Usvojiti Zakon o imovinskim pravima državne imovine;
- 4.2.1.9 Usvojiti Zakon o stvarnim pravima u FBiH;
- 4.2.1.15 Usvojiti Zakon o katastru u FBiH;
- 4.2.1.16 Izraditi i usvojiti sve podzakonske akte iz Zakona o katastru u FBiH i RS;
- 4.2.1.18 Izraditi i usvojiti podzakonske akte kojim se obavezuje i omogućava prenos KPU u ZK (unutar katastra i ZK ureda);
- 4.2.4.2 Kadrovski ojačati MP BiH po pitanju koordinacije zemljišne administracije i pružanja tehničke podrške u radu SKOZA;
- 4.2.4.3 Razviti i sprovesti program obuke u izradi, praćenju i evaluaciji politika iz oblasti ZA za uposlene u MP entiteta.

Kada je u pitanju realizacija ove strateške oblasti, a prema informacijama monitoring misije Svjetske banke iz 2010. godine, generalni zaključak je da se trenutno najviše aktivnosti odvija oko rekonstrukcije i obnove ZK ureda. Projekat čiji je donator Svjetska banka završava u februaru 2011. godine.

Sada 15 ZK kancelarija (12 u FBiH i 3 u RS-u) rješava 80% predmeta u roku od 5 radnih dana ili manje. Digitalizacija podataka zemljišnih knjiga također dobro napreduje – preko 520.000 ZK uložaka (85% u RS-u i blizu 870.000 (ili 85%) u FBiH) je već prebačeno u digitalni format. Oba entiteta su na putu da okončaju digitalizaciju podataka. Radovi na obnovi zgrada također napreduju, kreirajući bolje radne uslove za uposlenike i pružanje boljih usluga klijentima.

Napredak je vidljiv i u pogledu smanjenja broja neriješenih predmeta: u RS-u zaostatak je smanjen sa skoro 1.100 predmeta u toku posljednjeg kvartala na ispod 8000 neriješenih predmeta, dok je u FBiH procentualno prepolovljen od sredine 2007. godine. Recimo u Općinskom sudu Tuzla napravljen je Program sa prijedlogom mjera za rješavanje zaostalih predmeta i uposleno je 10 pripravnika koji će direktno raditi na tim predmetima. Radovi u FBiH trenutno se odvijaju u još 2 ureda, a u pripremi je tenderska dokumentacija za dodatna 3 ZK ureda. U RS-u je renovirano 10 ZK ureda, uključujući 3 podružnice.

Iako se radi o dosta sporom procesu, usklađivanje podataka katastra i zemljišnih podataka napreduje. Procjenjuje se da je u FBiH do sada usklađeno oko 180,000 predmeta. Unos podataka u zemljišne knjige dobro napreduje i oba entiteta su već unijela oko 85 % podataka. Prema trenutnoj dinamici, Svjetska banka očekuje da će digitalizacija podataka biti okončana do kraja 2010.

Tehnička pomoć se i dalje realizuje, posebno u oblasti edukacije i obuke. Oko 80 % učesnika koji su pohađali program su zadovoljni sadržajem obuke.

U RS-u je u januaru 2010. usvojen Zakon o stvarnim pravima. Uz nacrt Zakona o zemljišnoj knjizi, ovaj Zakon se bavi ključnim pitanjima brže legalizacije objekata i uknjiženja stambenih jedinica. Međutim, zbog neriješenih pitanja na koje je ukazala Geodetska uprava, nacrt Zakona je povučen i trenutno se vode novi pregovori.

U februaru 2010. Ustavni sud RS-a je ustanovio da su odredbe Zakona o zemljišnoj knjizi, kojima se ZK službenicima omogućava da odlučuju u predmetima, neustavne te da samo sudije ZK referata mogu odlučivati u predmetima.

Ovo stajalište može imati velikog uticaja kako na uslozňjavanje i usporavanje procesa knjiženja, tako i na troškove postupka, jer mnogi sudovi nemaju sudije u ZK referatu.

Kada je u pitanju FBiH te politika i izmjena zakonodavstva, Biro za ljudska prava konstatuje da nije došlo do napretka u ovoj oblasti tokom 2010. godine. Kada je u pitanju set zakona na državnom nivou (Zakon o podjeli državne imovine i Zakon o imovinskim pravima državne imovine), nije ostvaren nikakav napredak. Popis državne imovine (Aktivnost 4.2.1.1) nije urađen zbog različitih stavova o popisu državne imovine. Zakon o restituciji BiH nije donešen iz istih razloga, dok je u RS-u usvojen nacrt zakona koji reguliše ovu oblast.

Iz izvještaja MP RS-a dostavljenom MP BiH (decembar 2010. godine) vidljivo je da oni imaju oprečne stavove o potrebi postojanja ove aktivnosti u ovom strateškom programu. Navedeno je sljedeće: „Popis tzv. državne imovine nije i ne može biti uslov koji ima uticaja na optimalno funkcionisanje zemljišne administracije, zbog čega je ovu stavku ubuduće potrebno izostaviti iz izvještaja.“

Nadalje, u istom izvještaju MP RS-a za aktivnost 4.2.1.2. (Izraditi Prijedlog Zakona o podjeli državne imovine između BiH, entiteta i BD BiH se navodi: „Ova aktivnost također nije od uticaja na funkcionisanje zemljišne administracije i kao takvu treba je brisati iz ove strateške oblasti. Spor an je ustavni osnov za donošenje takvog zakona na nivou BiH, a analogno i samim odlukama Visokog predstavnika u BiH, koji je donio tri zakona o zabrani raspolaganja i to za nivo BiH i svaki entitet posebno, što samo govori u prilog činjenici da je donošenje

Zakona o državnoj imovini u isključivoj nadležnosti entiteta, jer Ustav BiH ne sadrži osnov za donošenje istog zakona od strane Parlamentarne skupštine BiH. Takođe, nadležnost za pripremanje nacrti i prijedloga pomenutog Zakona, ima Komisija za utvrđivanje i raspodjelu državne imovine koja je pod privremenom zabranom raspolaganja Vijeća ministara BiH. Prema tome, odgovorna institucija ne može biti Ministarstvo pravde BiH. Ono što je najbitnije, Republika Srpska je sva pitanja vezana za tzv. državnu imovinu i popis te imovine riješila donošenjem Zakona o statusu državne imovine, koja se nalazi na teritoriji RS, a pod zabranom je raspolaganja. Zakon u RS-u je usvojen u septembru 2010, a stupanje na snagu istog se očekuje u narednom periodu“.

Iz ovog su vidljivi krajnje suprotni stavovi o potrebi postojanja ovih aktivnosti u ovom strateškom programu, a neprisustvovanje predstavnika Ministarstva pravde RS-a na sastancima FRG 4 tokom cijele 2010. godine zabrinjavajuće je i navodi na zaključak o nedostatku interesa i zajedničkoj viziji o aktivnostima u strateškom stubu 4 – Podrška ekonomskom rastu.

Radna grupa koju su činili predstavnici Ministarstva pravde FBiH i Geodetske uprave, a povremeno i članovi Parlamenta, okončala je rad na usklađivanju novog zakonodavstva koje se bavi pitanjem vlasništva i to: nacrt Zakona o premjeru i katastru nekretnina; nacrt Zakona o izmjenama Zakona o zemljišnoj knjizi i nacrt Zakona o imovinskim pravima.

Pripremljen je nacrt Zakona o stvarnim pravima u FBiH, koji je upućen Uredu za zakonodavstvo Vlade FBiH radi pribavljanja mišljenja i upućivanja u daljnju proceduru. S' obzirom da su se u oktobru 2010. održali opšti izbori u BiH, dinamika usvajanja ovih zakona zavisi od implementacije izbornih rezultata.

Prema mišljenju Biroa za ljudska prava ovaj set Zakona trebao je biti usvojen tokom 2010. jer nepostojanje legislative u oblasti zemljišne administracije onemogućava efikasnu provedbu većine aktivnosti iz ovog strateškog programa.

Posebno zabrinjavajuće je da Ministarstvo pravde FBiH ne prisustvuje sastancima FRG 4 u drugoj polovini 2010. godine i što ne postoji dobra koordinacija i komunikacija kada je u pitanju provedba aktivnosti u okviru ovog strateškog programa.

To se svakako odnosi i na aktivnost 4.2.1.6 i 4.2.1.7, a vezano za donošenje kantonalnih zakona o sudskim taksama u FBiH. VSTV je učestvovalo u pripremi nacrti zakona o sudskim taksama na nivou kantona. Nepostojanje dovoljne koordinacije između VSTV-a, Ministarstva pravde FBiH i kantonalnih ministarstava pravde, dovelo je do toga da su neki kantoni donijeli Zakon, ali se javlja gubitak instrumenata za prinudnu naplatu taksi zbog izmjene Zakona o poreznoj upravi, tako da je neophodno da VSTV i nadležni federalni organi pod hitno riješe to pitanje.

Na 104. sjednici Vijeća ministara BiH je donijeta odluka o formiranju SKOZ-e, ali prema dostupnim informacijama GTZ-a, SKOZ-a je samo formalno aktivirana zbog obaveza prema Svjetskoj banci, ali još uvijek nije postignuta njena prvobitna funkcija osim savjetodavne.

Savjetodavni i koordinacioni odbor za zemljišnu administraciju BiH na sjednici 17. juna 2010. donio je Poslovnik o radu. Odbor ima 12 članova i njime su definisane dužnosti i zadaci Odbora prema Sporazumu o finansiranju. Biro za ljudska prava smatra da je u članstvo potrebno uključiti i predstavnika Brčko distrikta, a predstavnici PK BD nisu bili ni konsultovani tokom procesa donošenja ovog Pravilnika.

Kada je u pitanju provođenje aktivnosti 4.2.3.1 „Sačiniti analizu broja i statusa ZK referenata u FBiH sa prijedlogom mjera za osiguravanje unapređenja njihovog statusa“, koji je revidiranjem aktivnosti prolongiran za zadnji kvartal 2010, prema dostupnim informacijama, predmetna analiza je urađena u pojedinim kantonima (HNK i BPK), ali FMP još ništa nije uradilo po tom pitanju. To nam daje argumente za zaključak da ne postoji

dobra komunikacija i koordinacija između kantonalnih ministarstava pravde i FMP i nejasne su nadležnosti i odgovornosti za realizaciju pojedinih aktivnosti.

Ono što Biro za ljudska prava Tuzla vidi kao najveći izazov za provođenje mjera iz ove oblasti je činjenica da se trenutno u BiH reforma zemljišne administracije odvija najviše kao rezultat prisustva međunarodnih organizacija aktivnih u ovoj oblasti, uglavnom uz tehničku podršku GTZ-a. Reforma se provodi u skladu sa sredstvima dobijenih od Svjetske banke (15 miliona \$), a oni su vrlo rigorozni kad je u pitanju praćenje realizacije pomenutih sredstava i ostvarenja ciljeva.

REZIME:

Generalno, kada je u pitanju provođenje aktivnosti iz strateške oblasti 4, može se zaključiti da realizacija u proteklih 12 mjeseci nije opravdala očekivanja.

U prilog tome govori sljedeća činjenica: prema dostupnim zapisnicima sa FRG 4 iz 2009. i 2010. vrlo često se dešavalo da na sastancima prisustvuju samo 4 člana FRG od kojih su 2 zamjena. To sigurno onemogućava efikasniji rad FRG 4. Predstavnici Ministarstva pravde RS-a ne prisustvuju sastancima FRG tokom cijele 2010. tako da je malo dostupnih informacija o tome šta se dešavalo u tom entitetu u okviru ovih oblasti. U drugom dijelu 2010. ni predstavnici Ministarstva pravde FBiH nisu prisustvovali sastancima FRG 4.

U tabeli dajemo pregled prisustva članova FRG 4 na sastancima održanim tokom 2010. godine. Održana su 4 sastanka (mart, maj, septembar i novembar 2010.).

Imenovani član FRG 4	INSTITUCIJA	Prisustvo sastancima FRG 4 tokom 2010.	Ako ne, zamjena
1. Fatima Bašić	MP BIH	4 sastanka	
2. Admir Suljagić	VSTV	1 sastanak	3 zamjene (Dijana Andrić i Danijela Mikić)
3. Hidajet Trako	FMP	0 sastanaka	2 zamjene (Sanin Pećarez)
4. Dragan Spasojević	MP RS	0 sastanaka	-----
5. Nada Majinović	PK BD	0 sastanaka	-----
6. Emir Oković	MPU BPK	4 sastanka	
7. Denis Primorac	MPU ZHK	2 sastanka	

Napomena: Nejasne su promjene predstavnika PK BD jer je u zapisniku sa trećeg sastanka navedeno ime Zekerijaha Mujkanovića (koji nije prisustvovao sastanku), dok je na zadnjem četvrtom sastanku FRG 4 kao član ispred PK BD naveden Jadranko Grčević koji je prisustvovao sastanku.

Nejasne su i nadležnosti, odgovorne osobe i nema puno institucija sa nižih nivoa koje dostavljaju izvještaje Tehničkom sekretarijatu, a na osnovu kojih se sačinjava generalni izvještaj za ovu stratešku oblast. To sve doprinosi da se određene aktivnosti revidiraju, odlažu za realizaciju u 2010. i 2011. Stiče se utisak da nema vlasništva institucija vlasti nad provođenjem svih predloženih aktivnosti iz Akcionog plana.

Ono što je dodatna poteškoća je nepostojanje adekvatne koordinacije između aktera na različitim nivoima vlasti da bi realizacija aktivnosti bila efektivnija u obje strateške oblasti koje su predmetom monitoringa. Važan aspekt u realizaciji planiranih aktivnosti je i obezbjeđenje dovoljne količine finansijskih sredstava, što trenutno izostaje u komponenti 4.1 Medijacija i alternativno rješavanje privrednih sporova.

Biro za ljudska prava Tuzla je u dogovoru sa kolegama iz NVO koje su zadužene za monitoring provedbe SRSP-a, poslao krajem novembra 2010. molbu svim ministarstvima pravde na državnom, entitetskim i kantonalnim nivoima, PK BD i VSTV-u za dostavljanje budžetskih zahtjeva za 2011. godinu, izvještaje o radu za šest i devet mjeseci tekuće godine, te programe rada za 2011. godinu. Rok za dostavljanje je bio 1. decembar 2010. Nakon uvida u pristigle dokumente možemo reći da smo raspolagali sa sljedećim informacijama: budžetski zahtjev za 2011. godinu Federalnog ministarstva pravde; pregled ukupno planiranih rashoda po ekonomskim kategorijama Ministarstva pravde BiH, budžetski zahtjev za 2011. godinu PK BD; budžetski zahtjev za 2011. godinu Ministarstva pravosuđa i uprave Unsko – sanskog kantona, kratak pregled realizacije aktivnosti planiranih aktivnosti istog ministarstva za 2010. godinu i prijedlog planiranih aktivnosti istog ministarstva u narednoj godini; proračunski zahtjev Ministarstva pravosuđa i uprave Županije Zapadnohercegovačke.

Ostale institucije – MP RS –a , VSTV i 8 kantonalnih ministarstava pravde nisu dostavili nikakve informacije. Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona dostavilo je dopis u kojem se navodi da Ministarstvo nije pristupilo izradi traženih dokumenata.

Na osnovu detaljne analize pristiglih dokumenata možemo zaključiti da ne postoji korelacija između budžetskih zahtjeva institucija sektora pravosuđa za 2011. godinu i aktivnosti u strateškom stubu 4 – Podrška ekonomskom rastu.

Ovom konstatacijom izražavamo krajnju zabrinutost za realizaciju predviđenih aktivnosti u strateškom stubu 4. jer su se i do sada iste odvijale uz podršku međunarodnih donatora. Naročito je zabrinjavajuće da cijeli set zakona koji je potrebno donijeti u reformi zemljišne administracije nije predviđen u budžetskim zahtjevima Federalnog ministarstva pravde.

Na osnovu zapažanja i uvida u zapisnike FRG 4 mogu se izvesti sljedeći zaključci:

- Najveći broj aktivnosti u okviru strateškog stuba 4 odvija se projektno i zavisno je od donacija međunarodnih donatora i ljudskih i finansijskih resursa udruženja kao što je to u slučaju Udruženja medijatora BiH u strateškom programu 4.1 „Medijacija i alternativno rješavanje privrednih sporova“;
- Po najvećem broju aktivnosti AP, 4.2 Reforma zemljišne administracije nisu poduzete nikakve mjere naročito kada je u pitanju donošenje politika i zakonodavstva vezanih za ovu oblast;
- Kao pozitivan primjer je digitalizacija podataka zemljišne knjige i rekonstrukcija ZK ureda u oba entiteta koje se sprovode u okviru projekta koji finansira Svjetska banka;
- Nisu načinjene korelacije sa budžetskim zahtjevima institucija pravosuđa za 2011. godinu i aktivnosti u okviru strateškog stuba 4.

Biro za ljudska prava je uvjeren da će realizacija mjera u narednom periodu biti sadržajnija i uspješnija. Biro je također zadovoljan kvalitetom saradnje sa institucijama zaduženim za provedbu mjera u stubu 4 te ističe važnost nastavka saradnje u ovoj oblasti i u narednom periodu.

3.5. OCJENA USPJEŠNOSTI REALIZACIJE U STRATEŠKOJ OBLASTI 5 – DOBRO RUKOVOĐEN I KOORDINIRAN SEKTOR

Strateška oblast 5 – Dobro rukovođen i koordiniran sektor u svom, još uvijek aktuelnom, Akcionom planu je podijeljena na 4 podoblasti, dok su te podoblasti podijeljene na ukupno 11 strateških programa, uz napomenu da je spomenuti Akcioni plan prvi put revidiran na IV Ministarskoj konferenciji održanoj 30.06.2010. godine, a kako stvari trenutno stoje, izražena je potreba, kako je i najavljeno na sjednicama FRG, za još jednim revidiranjem Akcionog plana u tekućoj, 2010. godini, što se očekuje na V Ministarskoj konferenciji, koja će se održati, 22.12.2010. godine.

Pregledom svih 11 strateških programa, vidljivo je da isti tretiraju 66 različitih aktivnosti, a među ovim aktivnostima je najviše onih, tačnije 36, onih koje se odvijaju kontinuirano iz mjeseca u mjesec, odnosno iz

kvartala u kvartal od 2009. do 2013. godine. Dalje, od ukupno 66 aktivnosti, samo 2. su završene u potpunosti tokom 2009. godine i to: 5.1.1.2. Formiranje stručnog tijela, koje obavlja stručno administrativne poslove za potrebe ministarskih konferencija, te 5.1.1.3. Izrada pravila za pripremu, praćenje i izvještavanje napretka u sektoru pravde prema ministarskim konferencijama.

Osim spomenute dvije, među završenim aktivnostima mogli bi pobrojati i one koje se trenutno neometano odvijaju, a čiji rok implementacije se kontinuirano proteže sve do kraja 2013. godine i to: 5.1.1.1 Održavanje ministarskih konferencija kojima prisustvuju svi ministri pravde, predsjednici VSTV i PK BD, kao i predstavnici drugih institucija kada i ako se ocijeni da je neophodno za sjednice ministarskih konferencija, 5.1.1.4 Osigurati održavanje najmanje jednom kvartalno sastanaka sekretara i pomoćnika ministara pravde i predstavnika Pravosudne komisije BD i VSTV, kao i drugih institucija za koje se ocijeni da su od značaja, s' ciljem bolje koordinacije poslova u sektoru pravde, putem FRG i TS, te 5.3.1.1 Redovno održavanje sastanaka informisanja donatora i ostalih mehanizama koordinacije namijenjenih za informisanje i saradnju sa domaćim institucijama.

Dalje, tokom 2010. godine u potpunosti je finalizirana aktivnost 5.2.1.2 Osigurati potrebno stručno usavršavanje za identifikovana lica u oblasti strateškog planiranja i projektnog upravljanja, dok je pri kraju, ali ne i finalizirana aktivnost 5.2.1.6. Uspostavljanje dokumentaciono-istraživačkog centra za potrebe sektora pravde. Finalizirane su i aktivnosti 5.2.1.4 Razviti sistem za praćenja i procjenu ključnih pojava i trendova u cjelokupnom sektoru pravde, 5.3.1.5 Izraditi provedbene akte i operativne planove kojima će se definisati nadležnost svih institucija uključenih u koordinaciju sa donatorima, 5.3.1.7 Unaprijediti ljudske potencijale unutar SSPKPEI MP BiH i VSTV zapošljavanjem dodatnog osoblja na poslovima koordinacije pomoći u svakoj od institucija, 5.3.1.9 Imenovati koordinate donatorske pomoći u kantonalnim MP i PK BD.

Napominjemo da od ukupnih aktivnosti u Akcionom planu su i 3 aktivnosti čija realizacija počinje početkom 2011. godine i to: 5.1.3.1. Izraditi analizu restrukturisanja ministarstava pravde na kantonalnim nivoima (2011.g.), 5.2.2.5. Kontinuirano vršiti razmjenu informacija među ključnim institucijama sektora pravde (2011.g.), te 5.3.1.12. Postepeno intenzivirati i održavati najviši nivo saradnje između članova foruma državnih službenika zaduženih za koordinaciju donatorske pomoći u sektoru pravde u BiH (2011.g.).

Obzirom da su 3 aktivnosti iz Akcionog plana planirane za 2011. godinu, možemo zaključiti da je, po pitanju ispunjenja planiranih aktivnosti (ispunjene, djelimično ispunjene ili neispunjene), našu pažnju smo usmjerili na ukupno 63 aktivnosti koje su trebale biti ispunjene u proteklih 12. mjeseci, ali je situacija, ipak, znatno drugačija, što je vidljivo iz tabele u nastavku teksta, koja pokazuje trenutni status realizacije planiranih aktivnosti u 2010. godini:

POTPUNO ISPUNJENO	DJELIMIČNO ISPUNJENO	NEISPUNJENO
8 (12,7%)	48 (76,2%)	7 (11,1%)

Pored spomenutih osam „potpuno ispunjenih aktivnosti“ (12,7%), Centri civilnih inicijativa (CCI) su utvrdili i 48 „djelimično ispunjenih“ (76,2%), te 7 „neispunjenih“ (11,1%), što je nešto bolja situacija u odnosu na prvu polovinu 2010. godine, ali je vidljivo da je skoro 4/5 planiranih aktivnosti (48 ili 76,2%) u fazi djelimične realizacije, što znači da većina istih neće biti realizovana u 2010. godini, a kako najveći problem cjelokupnoj provedbi reforme pravosuđa u BiH predstavljaju nerealizovane aktivnosti, u nastavku smo akcentirali iste (nerealizovano 7 planiranih aktivnosti - 11,1%):

a) Koordinacija nadležnosti

U 2010. godini zabilježeno je neprovođenje sljedećih planiranih aktivnosti iz ove podoblasti:

Strateški program

5.1.1 Uspostavljanje i održavanje ministarskih konferencija uz prisustvo predsjednika PK BD i VSTV.

Neispunjene aktivnosti:

5.1.1.6 Osigurati da već uspostavljena koordinaciona tijela za druge strategije od značaja za sektor pravde redovno izvještavaju prema Ministarskoj konferenciji o napretku u provođenju strategija (**KRAJNJI ROK:** kraj 2013. godine);

Strateški program

5.1.3 Sprovesti detaljnu analizu uticaja restrukturisanja ministarstava pravde na kantonalnim nivoima.

Neispunjene aktivnosti:

5.1.3.2 Uspostaviti sve potrebne mehanizme koji osiguravaju bolju koordinaciju između kantonalnih ministarstava pravde i Ministarstva pravde FBiH (**KRAJNJI ROK:** kraj 2011. godine);

b) Donatorska koordinacija

U 2010. godini zabilježeno je neprovođenje sljedećih aktivnosti iz ove podoblasti:

Strateški program

5.3.1 Osigurati učinkovito vodstvo i koordinaciju institucija sektora pravde nad provođenjem SRSP, te uspostaviti i održavati mehanizme koordinacije sa donatorima.

Neispunjene aktivnosti:

5.3.1.12 Uspostaviti forum državnih službenika zaduženih za koordinaciju donatorske pomoći, na svim nivoima, u sektoru pravde u BiH – **Komentar:** Prvenstveno uslijed nedostatka političke volje, a onda i institucionalnih kapaciteta, te nedovoljnih finansijskih mogućnosti, još uvijek nije došlo do organizacije foruma službenika (**KRAJNJI ROK:** kraj 2010. g.)

5.3.1.15 Postepeno smanjivati obim "uslovljene pomoći" sektoru pravde u BiH - **Komentar:** BiH je potpisnica Pariške deklaracije kojom je ušla u program ACCRA dnevnog reda poboljšanja efikasnosti pomoći, koja u sebi sadrži i ovo pitanje. Sektor pravde prati efikasnost pomoći, ali se na osnovu dostupnih informacija ne može dati u potpunosti precizna informacija (**KRAJNJI ROK:** kraj 2013. godine);

Strateški program

5.3.2 Vršiti dalje jačanje sistema upravljanja javnim finansijama u sektoru pravde u BiH i osigurati veći stepen korištenja istog od članova donatorske zajednice u sektoru pravde u BiH.

Neispunjene aktivnosti:

5.3.2.6 Izraditi preporuke za pojednostavljenje postojećih procedura za javne nabavke - **Komentar:** Aktivnost je u vezi sa uspostavom zajedničkog fonda za provedbu SRSP u BiH. Ista trenutno nije započeta (**KRAJNJI ROK:** kraj 2011. g.);

c) EU integracije

U 2010. godini zabilježeno je neprovođenje sljedećih aktivnosti iz ove podoblasti:

Strateški program

5.4.1 Uspostaviti infrastrukturu i kapacitete u ministarstvima pravde BiH i entiteta i PK BD za podršku procesu usklađivanja propisa iz sektora pravde u BiH sa Acquis Communautaire.

Neispunjene aktivnosti:

5.4.1.2 Aktivno učestvovati u programima tehničke pomoći EK u oblasti usklađivanja zakonodavstva (**KRAJNJI ROK:** kraj 2013. godine);

5.4.1.5 Izraditi i usvojiti Akcioni plan za usklađivanje zakonodavstva u oblasti sektora pravde (**KRAJNJI ROK:** kraj 2010. godine);

Detaljniji osvrt na provedbu, glavna postignuća i izazove u izvještajnom periodu (01.01. – 15.12.2010.g.):

Na samom početku mogli bi se osvrnuti već na prvu aktivnost u Akcionom planu strateške oblasti 5 - 5.1.1.1. Održavanje ministarskih konferencija kojima prisustvuju svi ministri pravde, predsjednici VSTV i PK BD, kao i predstavnici drugih institucija, kada i ako se ocijeni da je neophodno za sjednice ministarskih konferencija. Naime, IV ministarska konferencija je održana 30.06.2010. godine i po prvi put na istoj je prisustvovao i ministar pravde Republike Srpske Džerard Selman, što je ohrabrujuće iz pozicije da Republika Srpska nema kontinuitet u prisustvovanju njenih članova različitim vrstama koordinacionih sastanaka, kao što su sastanci Tehničkog sekretarijata i Funkcionalnih radnih grupa. Sa druge strane, ovo je aktivnost koja se vodi kroz Akcioni plan kao realizovana u potpunosti i nikako ne smije biti kao jedna od onih „pro forma“ izvršenih, nego se konferencije moraju iskoristiti kako bi se riješili prioritetni problemi i, fokusirano na teme, akcentirali konkretni dogovori najodgovornijih osoba za provođenje reforme pravosuđa u BiH, a s' ciljem mnogo efikasnije realizacije Strategije za reformu sektora pravde u BiH. Nažalost, i pored dolaska ministra iz Republike Srpske na ovu konferenciju, član FRG 5 ne prisustvuje nakon toga sastancima.

Drugi problem je taj što je većina ministara koji prisustvuju Ministarskoj konferenciji prilično pasivna tokom konferencije, bez pravog učešća u raspravama i bez konkretnog doprinosa, a problemi, što je vrlo evidentno, i dalje postoje u provedbi SRSP u BiH. Na kraju, problem je i to što na ministarske konferencije nerijetko ne dolaze sami ministri jer na iste dolaze njihovi pomoćnici, koji nemaju isti mandat odlučivanja kao ministri (samo kada je riječ o entitetskom nivou, na posljednju je došao Hidajet Halilović, pomoćnik ministra pravde Federacije BiH, umjesto ministra pravde Feliksa Vidovića), što u konačnici za posljedicu ima da se zaključci sa Ministarskih konferencija često ne provode. Sa druge strane, izuzetno odgovoran prema preuzetim obavezama i redovan u dolascima na spomenute ministarske konferencije je ministar državnog ministarstva pravde Bariša Čolak, koje koordinira sve aktivnosti na provedbi SRSP, kao i predsjednik VSTV Milorad Novković koji predstavlja instituciju koja bira sudije u našoj zemlji.

Slično je i kada govorimo o aktivnosti 5.1.1.4 Osigurati održavanje najmanje jednom kvartalno sastanaka sekretara i pomoćnika ministara pravde i predstavnika Pravosudne komisije Brčko Distrikta i VSTV, kao i drugih institucija za koje se ocijeni da su od značaja, s' ciljem bolje koordinacije poslova u sektoru pravde (sastanci FRG), koja se, također, vodi kao potpuno realizovana, a na koje dolaze učesnici ispred ministarstava, koji nemaju nadležnosti i odgovornosti da meritorno odlučuju u ime institucija koje predstavljaju, te stoga samo mogu dalje k' odgovornima prosljediti informacije koje dobiju, bez kompetentnog učešća u raspravi i relevantnog iznošenja stavova ispred institucija koje predstavljaju.

Na ovaj način, određene vrijednosti su prilično poremećene, a sve na štetu efikasnijeg provođenja Strategije za reformu sektora pravde u BiH. Uslijed ovakvog stanja dolazimo do toga da se kasni sa kreiranjem izvještaja o napretku, ili se i ne dostave ili su vrlo slabog kvaliteta. Ipak, pozitivno je da ima napretka bar u prisutnosti članova sastancima FRG i Tehničkog sekretarijata, nakon što je o tome raspravljano na IV Ministarskoj konferenciji, održanoj, 30.06.2010. godine. Tako, kada je riječ o sastancima FRG 5, nakon 28.05.2010. godine, nakon sljedećeg sastanka, koji nije održan zbog nedostatka kvoruma, dva naredna sastanka FRG 5 su uspješno realizovana.

U vezi sa prethodno iskazanim problemima, postavlja se i pitanje koliko su entitetski ministri pravde nezavisni u svom odlučivanju u odnosu na lidere političkih stranaka iz kojih dolaze, (SNSD i HDZ BiH). U najnovijim obraćanjima medijima lideri SNSD-a i HDZ BiH, Milorad Dodik i Dragan Čović niti u jednom momentu nisu spomenuli reformu pravde u BiH u smislu onoga što je tretirano Strategijom za reformu sektora pravde u BiH. Naprotiv, oni svoje stavove o spomenutoj reformi svode na priču da Sud i Tužilaštvo BiH "nemaju ustavni legitimitet", te da moraju biti redefinirani. Predsjednik SNSD-a Milorad Dodik namjerava tražiti da krivična djela terorizma i narkotika budu procesuirani u Sudu i Tužilaštvu, ali da "ostala krivična djela" treba da budu predmet nižih pravosudnih instanci, tj. na nivou entiteta, dok istovremeno predsjednik HDZ BiH Dragan Čović javno ističe da u prijedlogu HDZ BiH, vezano za izmjene Ustava BiH nema Suda i Tužilaštva BiH, i da bi operativni dio pravosudnih institucija trebao biti na entitetskom nivou, a na nivou BiH bi ostao samo Ustavni sud BiH. Naravno, ovakvi stavovi su u suprotnosti sa Strategijom za reformu sektora pravde u BiH, pa iz te pozicije nas ne mora

čuditi u velikoj mjeri indolentan odnos entitetskih ministara pravde prema procesu implementacije pomenute Strategije, koja je itekako značajna za euroatlantski put naše zemlje.

Dalje, kada govorimo o podoblasti 5.2. Strateško planiranje i izrada politika, mogli bismo biti zadovoljniji nego u prethodnim izvještajima po pitanju ostvarenih rezultata, iako opravdano smatramo da je sve moglo i mnogo bolje da se ponovo nisu ispriječili stari problemi u vidu nekoordinacije u radu nadležnih za implementaciju aktivnosti, manjka fokusiranih kapaciteta u ministarstvima pravde koji bi ciljeve iz strategije osjećali kao svoje radne ciljeve i ponovo nedostatka potrebne političke volje. Izdvojićemo, da je Federalno ministarstvo pravde usvojilo izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji ministarstva, kojima je institucionalizovana funkcija strateškog planiranja. Trenutno je aktivnost 5.2.1.1 Uspostavljanje posebnih jedinica ili nominiranje postojećih službenika koji će obavljati funkcije strateškog planiranja i koordinacije donatorske pomoći u ministarstvima pravde entiteta, kantona i PK BD, na pravi način realizovana samo u MP BiH, VSTV-u i Federalnom MP.

Ipak kada je riječ o Federalnom MP moramo naglasiti da je ovo pitanje riješeno samo djelomično, tj. usvajanjem spomenutog pravilnika, ali da jedinica za strateško planiranje koja se predviđa ovim izmjenama, još uvijek, uslijed nedostatka institucionalnih kapaciteta, nije formirana u punom kapacitetu. Vjerujemo da se očekuje skoro formiranje nove vlasti u Federaciji BiH i imenovanje ministra pravde, kako bi se ovo pitanje konačno riješilo, a što bi svakako utjecalo na kvalitetniju implementaciju SRSP u BiH. Sa druge strane strateško djelovanje je moralo biti povezano sa kreiranjem Dokumenta okvirnog budžeta (DOB), kao i budžeta za narednu, 2011. godinu, pa možemo već sada predvidjeti da će nefunkcionisanje ovih jedinica na nivou entiteta, kantona i Brčko Distrikta za posljedicu ponovo imati usvojene budžete, a nakon toga i programe rada ovih institucija, koji nisu na najbolji način naslonjeni na realizaciju aktivnosti iz "Strategije za reformu pravosuđa".

Da postoje ove jedinice sve bi bilo mnogo jednostavnije i za praćenje procesa realizacije strategije. Npr. državno ministarstvo pravde prilikom predaje nacrt budžeta za narednu 2011. godinu trebalo je predati i nacrt programa rada za narednu godinu, a uz njega je išao i revidirani Srednjoročni strateški plan ministarstva pravde BiH, koji je svojim aktivnosti u potpunosti naslonjen na zadnji revidirani Akcioni plan strategije za reformu pravde u BiH. To je put koji se očekivao i od drugih ministarstva i zato je aktivnost 5.2.1.1 po planu morala biti završena do isteka trećeg kvartala 2010. godine.

Osim što ovakva jedinica nije uspostavljena u Republici Srpskoj i Distriktu Brčko, a kada su u pitanju kantoni nije rješenjem imenovana osoba među postojećim službenicima koja će obavljati funkcije strateškog planiranja i koordinacije donatorske pomoći, dodatni problem je što nije jasna vizija kako ova jedinica treba da bude institucionalizovana. Preporuka koju možemo čuti iz Ministarstva pravde BiH je da ta jedinica ili pojedinac budu direktno odgovorni sekretaru ministarstva pravde, koja imaju sekretare, dok u institucijama gdje nema sekretara, odgovornost ide direktno prema ministru.

Zamisao čitavog procesa uspostave ovih jedinica i nominiranja pojedinaca je takva da bi te osobe u budućnosti imale ispred institucija redovne sastanke i iz pozicije dugoročnog, srednjoročnog i kratkoročnog planiranja bili lideri i vodilje svih koraka pri realizaciji Strategije za reformu pravde u BiH. Na žalost, čitav koncept koji bi omogućio lakše određivanje prioriteta, lakše usmjeravanje finansijskih sredstava, kako domaćih, tako donatorskih prema ključnim aktivnostima, "pada u vodu" već na pomenutom prvom koraku – uspostavi jedinica i/ili nominovanju pojedinaca.

Upravo zbog ove važnosti, osnovna preporuka i ponovljen zaključak koji mora ići na narednoj Ministarskoj konferenciji mora biti da se ubrza ovaj proces i finalizuje što hitnije, tj. u prvom kvartalu 2011. godine, u najmanju ruku da se uspostave jedinice u na nivou Republike Srpske i Brčko Distrikta, te popuni već uspostavljena jedinica u Federaciji BiH. Kada je riječ o kantonima o ovoj aktivnosti smo razgovarali sa predstavnicima Zeničko-dobojskog kantona (Vesna Ajanović, pomoćnica ministra) i Srednjo-bosanskog kantona (Renata Vrhovac, pomoćnica ministra za pravosuđe). Poruka koju smo mogli čuti i nije u potpunosti u skladu sa planiranim aktivnostima 5.2.1.1 i 5.2.1.3, ali je sa druge strane vrlo realna i usklađena sa trenutnim kapacitetima većine kantonalnih ministarstva. Naime, po riječima gospođe Ajanović, Ministarstvo pravde ZDK

nema fizičku mogućnost, a ni potrebu da nominuje trenutno uposlene osobe za koordinate donatorske pomoći, kao ni da imenuje službenika koji će obavljati funkcije strateškog planiranja, prvenstveno iz razloga što ovo Ministarstvo broji tek 8 uposlenih. Nova imenovanja (uz prihvatanje novih zadataka) bi značila i nove novčane izdatke, što je trenutno neprihvatljivo za Ministarstvo i Vladu ZDK. Po pitanju realizacije malobrojnih zadataka u vezi sa reformom pravosuđa u BiH, gospođa Ajanović je naglasila da ovo Ministarstvo i bez imenovanja traženih osoba uspijeva realizovati sve dosadašnje zadatke. Dakle, sve što su dobili kroz dopise iz Federalnog ministarstva pravde su i završili, te po njihovim riječima, ukoliko u Federalnom ministarstvu nisu zadovoljni određenom vrstom koordinacije to je jedino iz razloga što zadaci nisu pravovremeno ili u jasnoj formi njima dostavljeni.

Slično i iz Ministarstva pravosuđa i uprave SBK, jasna je poruka u smislu da se neće tokom 2010. godine donositi novi pravilnici, a kako bi se uredilo pitanje u vezi sa aktivnosti 5.2.1.1. Normiranje postojećih službenika koji će obavljati funkcije strateškog planiranja i koordinacije donatorske pomoći. Trenutno je u fazi formiranje vlasti i nije realno očekivati da dođe do izmjena pravilnika. U isto vrijeme moramo naglasiti da su trenutno uposlena samo 3 državna službenika u ovom ministarstvu, koji svojim postojećim aktivnostima zadovoljavaju radni fond sati i trenutno niko od njih ne bi mogao preuzeti odgovornost za novo normiranje.

Ako govorimo o aktivnosti 5.2.1.3. Izrada strateških planova ministarstva pravde entiteta, kantona i PK BD, istaknućemo da je ova aktivnost pri kraju kod svih kantona, a kako kažu u ZDK, zahvaljujući prvenstveno entuzijazmu i naporima državnog Ministarstva pravde. Srednjo-bosanski kanton je jedan od onih u kojem ovaj plan nije završen, a po riječima gospođe Vrhovac oni očekuju, na osnovu obećanja državnog ministarstva pravde, još jedan sastanak radne grupe za izradu ovih dokumenata prije same finalizacije. Stoga smo zaključili da glavni razlog što većina strateških planova se još uvijek nalazi u nacrtnoj fazi, leži u činjenica da ne postoji jasan stav po pitanju finansijskog aspekta, tj. načina finansiranja zacrtanih aktivnosti iz ovih strategija, bar kada su kantoni u pitanju. Na ovaj način sva kašnjenja se ponovo vrte u krug, jer neverifikacijom ovih strateških planova, budžet za 2011. godinu neće tretirati aktivnosti iz Strategije.

U kantonalnim ministarstvima pravde niko i ne želi pomisliti kako je odgovornost za određene probleme pri realizaciji Strategije za reformu sektora pravde u BiH na njima. Suštinski, ovo se i može potkrijepiti činjenicom da se direktna odgovornost kantona u Strategiji prožima jedino u aktivnostima „Pružanja besplatne pravne pomoći (organizaciji zavoda)“ i „Rad za opšte dobro“ (uloga ministarstva će se riješiti podzakonskim aktima). Kada je riječ o koordinaciji kantona sa entitetskim ministarstvom pravde, već duži period je naglasak na tek povremenom (ne tako često) zajedničkom radu pri izradi zakonodavnih rješenja. U isto vrijeme, upitna je saradnja kantona sa VSTV-om, gdje se ta saradnja iz ugla kantona ogleda, po pravilu, u zahtjevima za davanje saglasnosti za osiguranje prijema sudija“. Svakako, ovdje treba istaknuti dobru saradnju Federalnog ministarstva pravde sa svim kantonalnim ministarstvima prilikom konsultacija oko Zakona o tužilaštvu u Federaciji BiH, što je jedan od rijetkih, pozitivnih primjera dobre koordinacije aktivnosti Federalnog ministarstva pravde sa kantonalnim ministarstvima, jer je spomenuta koordinacija između institucija pravde u BiH jedna od lošijih karika u implementaciji SRSP u BiH.

Fokusirajući se na ostvarene napretke, može nas ohrabriti bar to što je velika većina srednjoročnih strateških planova gotovo spremna za verifikaciju, te činjenica da su u potpunosti realizovane aktivnosti iz ove podoblasti 5.2.1.2 Osigurati potrebno stručno usavršavanje za identifikovana lica u oblasti strateškog planiranja i projektnog upravljanja i 5.2.1.4 Razviti sistem za praćenja i procjenu ključnih pojava i trendova u cjelokupnom sektoru pravde. Uz to, Ministarstvo pravde BiH je završilo revidiranje Finansijskog plana za provedbu Strategije i isti je razmatran na sastanku Tehničkog sekretarijata, 09.12.2010. godine, s' tim da će izmjene razmatrati i na Ministarskoj konferenciji, 22.12.2010. g.

Na kraju, još uvijek se zadržavajući na strateškoj podoblasti „Strateško planiranje i izrada politika“ naglasimo da je razvijen „dokumentaciono informacijski sistem (DIS)“, a kroz projekt USAID JSDP 2. Ipak ova aktivnost nije finalizovana, trenutno je proces u fazi prikupljanja i pregleda ponuda od firmi koje se bave „softverima“. Pokretanje tog softvera je i posljednja faza u funkcionisanju DIS-a, a na ovaj način će institucije iz sektora pravda moći elektronski svakodnevno razmjenjivati informacije po pitanju realizacije Strategije. Time će biti

poboljšani i ubrzan put pristupa i korištenja svim relevantnim informacijama, a u svakom slučaju internet portal koje je uspostavilo VSTV www.pravosudje.ba će također sigurno doprinijeti razmjeni podataka u sektoru pravde u BiH, ali i šire.

c) Strateška podoblast 5.3. Donatorska koordinacija

Dalje, treća strateška podoblast je 5.3. Donatorska koordinacija i upravo zbog potrebe da se mijenjaju određene aktivnosti ove podoblasti, ći će se i sa izmjenama, odnosno revidiranjem kompletnog akcionog plana. Do posljednjeg kvartala 2010. godine naše primjedbe su bile usmjerene prema Ministarstvu pravde RS-a zbog kašnjenja sa finalizacijom aktivnosti u vezi sa potpisivanjem, odnosno davanjem saglasnosti na Memorandum o uspostavi donatorskog fonda za sprovođenje reforme pravde u BiH (provedbom Memoranduma biće uspostavljen Tehnički sekretarijat fonda). Međutim, snažnijim angažmanom pojedinaca po ovom pitanju, posebno pomoćnika ministra pravde RS Čeda Kovačevića i zamjenika ministra pravde BiH Jusufa Halilagića, ovo pitanje je konačno riješeno, tj. ministar pravde RS Džerard Selman je potpisao spomenuti Memorandum i Vlada Republike Srpske je dala saglasnost na isti. Ovo je najveći uspjeh koji izdvajamo kada je ova podoblast u pitanju, uz napomenu da se sastanci informisanja donatora, također, redovno održavaju, uz kontinuirano pozivanje i sudjelovanje predstavnika OCD-a.

Ipak, pred novim Tehničkim sekretarijatom Fonda za SRSP nalaze se veliki izazovi i poteškoće. Predstavnici donatora su već pomalo zabrinuti zbog pomanjkanja potrebnih kapaciteta, kada su u pitanju ključne institucije za reformu pravde u BiH (Federalno ministarstvo pravde i pojedini kantoni), odnosno nepostojanja dovoljne političke volje da se problemi mnogo brže rješavaju od strane Ministarstva pravde RS-a, koje je vrlo "važna karika" u provedbi SRSP.

Ministarstvo pravde BiH i VSTV su najviše odmakli kada je riječ o izgradnji kapaciteta, te učešću u projektima kroz donatorsku pomoć. Na posljednjem sastanku FRG 5 predstavljeni su i nalazi nacrtana analize koju je pripremio Ministarstvo pravde BiH, pod nazivom „Procjena trenutnog stanja implementacije sektorskog pristupa u sektoru pravde u BiH“. Mogli bi se u potpunosti složiti sa nalazima koji su u vezi sa podoblasti 5.3. „Donatorska koordinacija“. U analizi je ocjenjeno da „većina institucija još uvijek ima slabe organizacijske i ljudske potencijale potrebne za donatorsku koordinaciju u procesu provođenja SRSP u BiH“². U isto vrijeme rečeno je da se uprkos brojnim pokušajima i naglašavanju ovog pitanja na sastancima informisanja donatora, „razmjena podataka o donatorskim projektima ne odvija na zadovoljavajućem nivou“, i zaključeno da se što hitnije „intenzivira saradnja sa OCD i privatnim sektorom, uz alarmantnu potrebu za boljom saradnjom među institucijama sektora“, gdje se predanost provedbi reformi vidi samo kod predstavnika MP BiH i VSTV.

Da je od početka bila izraženija politička volja i da su kapaciteti u ministarstvima jačali u kontinuitetu, a sve u cilju što efikasnije realizacije reforme pravde, vjerovatno sada ne bi imali novonastalih problema da predstavnici Evropske komisije blokiraju daljnju realizaciju projekata na osnovu IPA 2007, među kojima i onaj kojim se pruža podrška strateškom planiranju, koordinaciji pomoći i generalno jačanju kapaciteta. Naime, upravni odbor za implementaciju projekta je potvrdio suspenziju projekta i to zbog nevlasničkog odnosa prema projektu, specifično zbog Ministarstva pravde RS-a, što je i službeni razlog suspenzije. Ipak, projekt je imao nedostataka i u pogledu menadžmenta, ali i manjkavosti u kapacitetima ključnih institucija u sektoru pravde u BiH.

Sa druge strane, pozitivno je da se aktivnost 5.3.1.2. Redovno održavanje sastanaka informisanja donatora i ostalih mehanizama koordinacije namijenjenih za informisanje i saradnju sa domaćim institucijama, realizuje redovno, uz prisustvo većeg broja predstavnika najvažnijih donatora za efikasniju provedbu SRSP u BiH. Tokom 2010. godine održana su tri sastanka, s' ciljem informisanja donatora i to tokom januara, jula i novembra mjeseca.

Uporedo, tokom ovog perioda, koordinacijom aktivnosti iz državnog Ministarstva pravde BiH napravljen je veliki iskorak i u realizaciji aktivnosti 5.3.1.6. i 5.3.1.8, kao i 5.3.1.10. na način da je izrađen plan uspostave i način rada TS Fonda za SRSP u BiH, da je definisana nadležnost institucija u koordinaciji sa donatorima, da je u

² Izvještaj o praćenju i procjeni efikasnosti donatorske pomoći u sektoru Pravde u Bosni i Hercegovini

Ministarstvu pravde BiH uposljeno i obučeno dodatno osoblje za koordinaciju pomoći, te da su u većini kantonalnih ministarstva pravde imenovani koordinatori donatorske pomoći, kojima je pružena adekvatna obuka. Od entitetskih ministarstva pravde se očekuje da uspostave jedinicu za koordinaciju pomoći i Federalno ministarstvo je uspostavilo temelje donošenjem novog pravilnika, dok Ministarstvo pravde RS i dalje ne odgovara na adekvatan način ovoj obavezi.

S druge strane prethodno pomenute aktivnosti su morale tokom 2010. godine biti u potpunosti završene i bez izuzetaka, što nije slučaj i čime su probijena vremenska ograničenja u akcionom planu SRSP-a. Generalno, najveća zamjerka kada je u pitanju strateška podoblast je 5.3. Donatorska koordinacija, a odnosi se na nerealizaciju aktivnosti 5.3.1.12. Uspostaviti forum državnih službenika zaduženih za koordinaciju donatorske pomoći, na svim nivoima, u sektoru pravde u BiH, aktivnosti 5.3.1.15. Postepeno smanjivati obim "uslovljene pomoći" sektoru pravde u BiH, te aktivnosti 5.3.2.6. Izraditi preporuke za pojednostavljenje postojećih procedura za javne nabavke. Aktivnost 5.3.1.12. je morala po akcionom planu biti završena tokom 2010. godine, aktivnost 5.3.1.15. je morala velikim obimom biti započeta u tekućoj godini, dok je krajnji rok za finalizaciju 2013. godina, a aktivnost 5.3.2.6. je trebala polovično biti završena tokom 2010. godine jer je krajnji rok 2011. godina. Kao što vidimo velika kašnjenja su u pitanju, pa su planirane izmjene Akcionog plana za SRSP bile neminovne.

Ovdje moramo obratiti pažnju i na još jedan segment utroška sredstava na provedbu aktivnosti iz SRSP BiH, a govorimo o sredstvima koja se raspoređuju iz domaćih izvora, budžeta nadležnih institucija BiH. Po planu sa početka 2010. godine sva ministarstva pravde, VSTV i PK BD su morali imati usvojene srednjoročne strateške planove sa jasnim finansijskim projekcijama. Te projekcije bi bile naslonjene na egzaktne aktivnosti s' jedne strane i tretirane dokumentima okvirnih budžeta za period 2011 – 2013. g. s' druge strane. Na ovaj način bi se jasno vidjelo u kojim pravcima je najpotrebija donatorska pomoć, a šta se može finansirati iz domaćih izvora. Međutim, i 2010. godina je prošla, a model tzv. "programskog budžetiranja" je i dalje u samom začetku kod većine institucija, prvenstveno uslijed indolentnog odnosa rukovodilaca institucija prema ovom procesu, dok bi za pozitivne primjere ponovo mogli izdvojiti VSTV i Ministarstvo pravde BiH.

OCD su sredinom novembra 2010. godine zatražile od ključnih institucija za implementaciju SRSP (VSTV, sva ministarstva pravde, PKBD) da im se dostave budžetski zahtjevi tih institucija za narednu 2011. godinu, kao i programi rada za 2011. godinu. Nažalost, i u ovom slučaju smo se mogli uvjeriti kako odgovornost prema obavezama i sveukupan angažman pomenutih institucija niti približno nije ujednačen. Naime, demonstrirajući odgovornost na zahtjev organizacija civilnog društva (OCD), odgovorili su samo Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo pravde Federacije BiH, Ministarstvo pravosuđa i uprave USK, Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose BPK, Ministarstvo pravosuđa i uprave ŽZH, kao i Pravosudna komisija BD. Neshvatljivo je da druge institucije nisu na bilo koji način ostvarile kontakt sa OCD-ovima po gore navedenim pitanjima. Sa druge strane, iz pristiglih dopisa nismo mogli imati jasan uvid u korake koji će biti realizovani tokom 2011. godine, pošto programi rada ovih institucija za narednu godinu još uvijek nisu završeni. Također, niti na osnovu dobijenih projekcija budžeta za 2011. godinu nemamo jasne pokazatelje kolika su planirana finansijska sredstva za realiziranje planiranih aktivnosti iz SRSP.

d) Strateška podoblast 5.4. EU integracije

Konačno, kada govorimo o strateškoj podoblasti 5.4. EU integracije, također bi mogli generalno zaključiti da je tokom 2010. godine bilo napretka u realizaciji planiranih aktivnosti, ali ne i dovoljnog. Tri aktivnosti iz Akcionog plana su morale biti u potpunosti realizovane kroz sve ključne institucije za realizaciju SRSP, ali to nije bio slučaj niti sa jednom. Tako je aktivnost 5.4.1.1. Uspostaviti organizacione kapacitete u entitetskim ministarstvima pravde i PK BD za usklađivanje zakonodavstva sa pravnim nasljeđem EU u oblasti sektora pravde ili identifikovati postojeće službenike, trebala biti završena, a možemo konstatovati kako je tek pri kraju procjena kapaciteta u entitetskim ministarstvima pravde i PK BD. Interesantno, od svih ministarstva na nivou Republike Srpske, jedino Ministarstvo pravde RS nema jasno postavljenu osobu, koja će se baviti poslovima u vezi sa procesom evropskih integracija, što svakako i nije dobra poruka za efikasniju provedbu SRSP u narednoj(im) godinama.

Kontinuirana obuka za EU integracije se vrši jedino u državnom Ministarstvu pravde, u sklopu sve funkcionalnije jedinice SSPKPEI BiH. Dalje, s' obzirom da se ne zna niti koje će osobe biti zadužene za ovaj dio aktivnosti u entitetskim ministarstvima i PK BD, nije bilo moguće realizovati niti aktivnosti edukacije istih, iako su koraci za edukaciju pripremljeni od strane Ministarstva pravde BiH i DEI BiH. Takođe, i aktivnost 5.4.1.5. Izraditi i usvojiti Akcioni plan za usklađivanje zakonodavstva u oblasti sektora pravde je morala biti završena tokom 2010. godine, ali je ista još uvijek bez bilo kakvih konkretnih rezultata. Treća aktivnost koja je morala biti završena, a nije je 5.4.1.6 Izraditi moguće modalitete načina i sistema finansiranja prevođenja *acquis*-a na službene jezike u BiH, za oblasti relevantne za sektor pravde. Napominjemo da je Republika Hrvatska ustupila BiH prevode oko 2/3 sekundarnog zakonodavstva EU, što je izuzetno značajna pomoć na putu naše zemlje ka euroatlantskim integracijama. U sklopu aktivnosti ove podoblasti izdvojimo da se u kontinuitetu radi na koordiniranju mjera i izradi izvještaja o provedbi *Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama BiH i Pravila za konsultacije sa javnošću*, koji su upućivani prema Parlamentu BiH i Vijeću ministara BiH.

Na kraju, uvažavajući dosadašnje evidentne zastoje u provedbi reforme sektora pravde u BiH, od ključne je važnosti poboljšanje koordinacije i saradnje između svih institucija sektora pravde u BiH, što bi dovelo do učinkovitog i koordiniranog sistema, te njegove bolje usklađenosti sa EU standardima i najboljim praksama, što bi bila garancija za prijeko potrebnu vladavinu prava u BiH, te dostupnost pravde svim njenim građanima.

Glavna postignuća u procesu Reforme pravosuđa u BiH tokom 2010. godine, a koja su u određenoj vezi sa aktivnostima iz Strateške oblasti 5, se odnose na sljedeće:

1. Tokom februara mjeseca 2010. godine, potpisan je Memorandum o uspostavljanju mehanizama za praćenje i procjenu provedbe Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini od strane Ministarske konferencije (Ministarstvo pravde BiH i druga ministarstva pravde na svim nivoima) i 5 organizacija civilnog društva u BiH (OCD);
2. U skladu sa članom 6. Memoranduma o uspostavi mehanizma za praćenje i procjenu provođenja SRSP u BiH od strane OCD, usaglašen je jedinstven obrazac za praćenje i ocjenu provedbe SRSP;
3. Ministarske konferencije se održavaju u skladu sa planovima, pa ističemo da je na IV Ministarskoj konferenciji, koja je održana 30.06.2010. g., po prvi put, prisustvovao i ministar pravde Republike Srpske Džerald Selman;
4. Sastanci informiranja donatora se redovno održavaju, a tokom 2010. godine su održana tri uspješna sastanka;
5. Tokom prvog kruga održavanja sastanaka FRG prezentovani su i finalno usaglašeni revidirani Akcioni planovi SRSP-a po strateškim oblastima i isti usvojeni na prethodno spomenutoj (polugodišnjoj) Ministarskoj konferenciji. Revidirani Akcioni planovi preciznije upućuju na planirane aktivnosti, dok su u isto vrijeme nerijetko pomjereni rokovi implementacije aktivnosti, a nakon što se utvrdilo kašnjenje. Još jednom moramo naglasiti kako praksa pomjerenja rokova aktivnosti, bez dubinske analize uzroka nerealizacije aktivnosti, odnosno pravovremene reakcije Tehničkog sekretarijata s' ciljem da se spriječe veća zakašnjenja, nikako ne smije biti učestala u budućnosti, odnosno pravilo ponašanja u narednim godinama implementacije SRSP u BiH;
6. Održane su po tri sesije sastanaka svih pet FRG, na kojima su u skladu sa potpisanim Memorandumom, aktivno učešće uzele i OCD, kao i drugi promatrači, koji redovno sudjeluju na sastancima FRG;
7. Organizacije civilnog društva (OCD) su već tokom prve polovine 2010. godine uspostavile redovnu, transparentnu i kvalitetnu komunikaciju sa ciljnim institucijama vlasti u vezi praćenja i ocjene provedbe reforme pravosuđa na svim nivoima (kantonalnim, entitetskim i državnim), što je rezultiralo izradom dva „Izvještaja organizacija civilnog društva o provedbi Akcionog plana za provedbu Strategije za reformu sektora pravde (SRSP)“;
8. Organizacije civilnog društva (OCD) su po prvi put, putem organizovane pres konferencije u Sarajevu, 20.10.2010. godine javno iznijele svoj stav o dosadašnjem tempu realizacije SRSP i odgovornosti pojedinih institucija po tom pitanju, a na osnovu nalaza iz polugodišnjeg izvještaja, što je bila prva pres

konferencija od uključenja OCD u proces praćenja i procjene provedbe SRSP u BiH, odnosno javno prezentiranje postignutoga;

9. Izuzetno je važno evidentirati i proces izrade institucionalnih Srednjoročnih strateških planova, kao pozitivnu praksu koja, nažalost, još nije u potpunosti realizovana. Pojačan tempo izrade Srednjoročnih strategija tokom 2010. godine imao je za cilj da iste budu finalizovane do izrade Dokumentata okvirnih budžeta 2011 – 2013. g., kako bi programi i aktivnosti u vezi sa reformom pravosuđa bili u žiži interesovanja vlada, parlamenata i drugih ciljnih institucija, uz pravovremeno obezbjeđenje potrebnih finansijskih sredstava. I po ovom pitanju, najveći problem je u neefikasnosti entitetskih ministarstva (Ministarstvo pravde FBiH i Ministarstvo pravde RS);
10. U Ministarstvu pravde BiH je institucionalizovana funkcija strateškog planiranja i SSPKPEI MP BiH prati ključne etape strateškog planiranja;
11. Federalno ministarstvo pravde je usvojilo izmjene „Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta u ministarstvu“. Ovim Pravilnikom u saglasnosti sa Akcionim planom SRSP-a oformljava se jedinica za Strateško planiranje i Evropske integracije (uz odgovornost za koordinaciju donatorskih sredstava). Kadrovske izmjene u skladu sa novim Pravilnikom se očekuju nakon konstituisanja Vlade FBiH, odnosno Ministarstva pravde u FBiH;
12. Ministarstvo pravde RS je posljednja institucija koja je dala saglasnost, odnosno potpisala Memorandum o uspostavi donatorskog fonda za sprovođenje reforme pravde u BiH, čime su ostvareni svi preduslovi za uspostavljanje Tehničkog sekretarijata fonda i nesmetano funkcionisanje fonda, s' ciljem usmjerenog i povećanog ulaganja u prioritetne aktivnosti akcionog plana SRSP.
13. VSTV je uspostavilo internet portal www.pravosudje.ba, uz naglasak da je razvijen „dokumentaciono informacioni sistem (DIS)“, kroz realizaciju projekta USAID JSDP 2. Napomena: Ova aktivnost, još uvijek, nije finalizovana, trenutno je proces u fazi prikupljanja i pregleda ponuda od specijaliziranih firmi za IKT.

U isto vrijeme kao glavne izazove i poteškoće u 2010. godini bismo mogli izdvojiti sljedeće:

1. Ministarska konferencija održana sredinom 2010. godine jeste organizovana na višem kvalitativnom nivou u poređenju sa prethodnim konferencijama, ali iste, još uvijek, nisu postale istinski forum za rješavanje pitanja u sektoru pravde u BiH, uz napomenu da se zaključci i dalje, uglavnom, ne provode;
2. Prisustvo članova sastancima FRG, generalno, nije zadovoljavajuće – jedan od sastanaka FRG 5 se nije mogao održati uslijed nedostatka kvoruma, što je neprihvatljivo, a i kada se održavaju sastanci FRG, istima, skoro u pravilu, ne prisustvuje predstavnik Ministarstva pravde RS-a;
3. Izvještaji o napretku u implementaciji SRSP u BiH nerijetko kasne ili se i ne dostavljaju i slabijeg su kvaliteta;
4. Nedostatak interne komunikacije u odgovornim institucijama u vezi sa procesom reforme sektora pravde u BiH (kao primjer dobre prakse mogli bi jedino izdvojiti državno Ministarstvo pravde i VSTV);
5. Nesistematizovana i nedovoljno jasna eksterna komunikacija između odgovornih institucija u vezi sa procesom reforme sektora pravde u BiH:
 - evidentno je da nema sistematizovane razmjene podataka unutar kantona, tj. nije razvijen standard. Forma izvještavanja među kantonima (tj. pravilna, redovna i unificirana razmjena podataka), a što bi uredilo da kantonalne vlasti imaju redovnije informacije o dešavanjima po pitanju realizacije nekog stuba reforme pravosuđa, gdje njihovi predstavnici nisu u FRG; Dobar posao napravilo je državno Ministarstvo pravde tokom drugog kvartala 2010. godine, kada je kreirana Komunikacijska platforma za provedbu Akcionog plana Strategije za reformu sektora pravde u BiH.
 - U ovom dijelu ćemo naglasiti i zbuđenost kantonalnih predstavnika ministarstava pravde po pitanju njihove odgovornosti (ZDK, SBK, PK, i dr.) kada govorimo o kontaktima sa donatorima. Zasižno kantonalnim predstavnicima bi se morala dodatno pojasniti njihova uloga, jer se vode kao odgovorne institucije kroz čitavu oblast „donatorske koordinacije“, i primjetan je osjećaj nelagode što ništa konkretno ne rade po ovom pitanju, dok sa druge strane, u određenim situacijama postoji i nerazumijevanje za preuzete obaveze u kontekstu efikasnije provedbe SRSP u BiH;
6. Uslijed nepostojanja usvojenih Srednjoročnih strateških planova entitetskih i kantonalnih ministarstva pravde, te PK BD, usvojeni DOB-ovi 2011 – 2013. g. ovih institucija, ne mogu na pravi način odgovoriti

potrebama za realizaciju aktivnosti iz Akcionog plana SRSP, sa akcentom na finansiranje iz domaćih izvora;

7. Još uvijek neusaglašena politika na nivou Vlade RS-a, po pitanju oformljenja jedinica u sklopu Ministarstva pravde za strateško planiranje i koordinaciju donatorskih sredstava;
8. Primjetan je "rezervisan" stav predstavnika Ministarstva pravde RS i Federacije BiH po pitanju izrade Srednjoročnih strateških planova, sa čime se dovodi u pitanje potpuna realizacija aktivnosti 5.2.1.3 Izrada strateških planova ministarstva pravde entiteta i PK BD, za koju je krajnji rok kraj drugog kvartala 2010. godine. Naime, prilično je jedinstven stav predstavnika FBiH i RS po ovom pitanju, gdje generalno oni ne vide opravdanost izrade Srednjoročnih strateških planova u periodu kada se završava mandat jedne Vlade. Jednostavno ne postoji jedinstven stav po ovom pitanju u ministarstvima i sa ovim procesom se već zakasnilo;
9. Nedostatak "fokusiranih" kadrova u kantonalnim ministarstvima pravde na aktivnosti koje su predviđene AP SRSP-a (opisi poslova angažovanog osoblja samo djelimično podrazumijevaju aktivno učešće u procesu reforme pravosuđa);
10. Nepostojanje kapaciteta za usklađivanje zakonodavstva BiH sa pravnim nasljeđem EU u MP entiteta i PK BD BiH, uz nedovoljan angažman Ministarstava pravde entiteta i Pravosudne komisije BD BiH u projektima i obukama vezanim za pridruživanje BiH EU;
11. Nepostojanje Akcionog plana za usklađivanje zakonodavstva sektora pravde u BiH sa pravnim nasljeđem EU, kao ni baze podataka o propisima u BiH, koji su i koje treba uskladiti sa pravnim nasljeđem EU. Aktivnosti na planu navedenoga su u tijeku i za očekivati je da će ovaj problem biti uskoro riješen.

IV UOČENI PROBLEMI I RIZICI U PROVEDBI AKCIONOG PLANA

PROBLEM / RIZIK	ODNOSI SE NA PROVEDBU STRATEŠKIH PROGRAMA/ AKTIVNOSTI (navesti broj ili skraćeni naziv)	STEPEN INTENZITETA PROBLEMA / RIZIKA NIZAK SREDNJI VISOK		KOMENTAR NA MJERE PODUZETE RADI ELIMINACIJE / SMANJENJA EFEKATA PROBLEMA / RIZIKA
Revidiranje aktivnosti i mjera AP SRSP-a bez poštovanja utvrđenih procedura izmjene AP SRSP-a	2.2.3.3 Koordinaciono tijelo za usklađivanje standarda i propisa periodično analizira stanje zatvorskih objekata i daje preporuke za poboljšanje postojećeg i 2.3.3. Uspostaviti sistem nezavisne zatvorske inspekcije u BiH i Pokazatelja za praćenje realizacije Strategije	Srednji	Nizak	Neophodno je da SSPKPEI MP BiH dostavi svoje mišljenje predlagačima izmjena aktivnosti i mjera AP SRSP-a da ovakve nadležnosti ima samo MK.
Veliko kašnjenje da se usvoji novi ZIKS FBiH	2.1.1.3.- uskladiti novi ZIKS FBiH sa ZIKS BiH	Visok	Visok	Neophodno je da MK uputi dopis sa zahtjevom Parlamentu FBiH da se Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama ZIKS-a razmatra po hitnoj proceduri
Koordinaciono tijelo za usklađivanje propisa iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija u BiH kasni u obavljanju svojih zadataka	2.1.1.5. Izraditi analize svih zakonskih i podzakonskih akata kako bi se utvrdio omjer njihove usklađenosti	Visok	Visok	Da FRG 2 uputi zahtjev za dostavu plana rada Koordinacionom tijelu za usklađivanje propisa iz oblasti izvršenja kaznenih sankcija u BiH
Kašnjenje provedbe aktivnosti, koja zahtjeva izmjenu velikog broja entitetskih i kantonalnih zakona i drugih akata	2.2.1.3. Izmijeniti postojeće krivične zakone i zakone o izvršenju krivičnih sankcija u dijelu koji se odnosi na uslovni otpust	Visok	Visok	Početi sa pripremnim aktivnostima neophodnim za ovu realizaciju (priprema pravilnika, i izmjena za kantonalne zakone)
Neke od ključnih institucija (entitetska ministarstva pravde i PK BD) u sektoru pravde u BiH, još uvijek nemaju usvojene institucionalne srednjoročne strateške planove, koji će biti u potpunosti usklađeni sa prioritetima i aktivnostima utvrđenim u SRSP u BiH i njezinom AP-u	5.2.1.4. Osigurati potrebno stručno usavršavanje za identifikovana lica u oblasti strateškog planiranja i projektnog upravljanja 5.2.1.3. Izrada strateških planova	VISOK	VISOKA	Potrebno je da i predsjednici ključnih političkih stranaka zauzmu stav kako je reforma pravde u BiH, u smislu realizacije SRSP, jedan od prioriteta zadataka na putu u EU. Potrebno je da ministri pravde u entitetima Džerard Selman i Feliks Vidović stvore klimu u svojim ministarstvima kako bi

<p>Posebno evidentan problem je u nerealizaciji ovih aktivnosti od strane entitetskih ministarstava pravde.</p>	<p>ministarstava pravde entiteta i PK BD</p>			<p>se što hitnije kreirali Srednjoročni strateški planovi, bez obzira što se istima bliži kraj mandata.</p>
<p>2. Iako je provedba SRSP u BiH i AP SRSP u BiH već krenula, još uvijek svi nivoi administracije nisu dobili jasnu poruku od najodgovornijih da je provedba SRSP u BiH od prioritarnog značaja za našu zemlju (od ministara pravde, premijera, predsjednika parlamenata), a s' ciljem osiguranja njihovog kvalitetnijeg sudjelovanja u radu FRG, Tehničkog sekretarijata, i svim drugim segmentima SRSP u BiH.</p>	<p>5.1.1.2. Osigurati održavanje najmanje jednom kvartalno sastanak sekretara i pomoćnika ministara pravde i predstavnika Pravosudne komisije Brčko Distrikta i VSTV, kao i drugih institucija za koje se ocijeni da su od značaja, s' ciljem bolje koordinacije poslova u sektoru pravde</p>	<p>VISOK</p>	<p>VISOKA</p>	<p>Mora se unaprijediti praksa da na Ministarske konferencije dolaze ministri (ne zamjenici ili pomoćnici) i da ovi skupovi budu prilika za rješavanje konkretnih problema u realizaciji SRSP, uz jasan stav kako se zaključci sa ovih konferencija moraju realizovati bez izuzetaka.</p>
<p>3. Treba intenzivirati napore da Tehnički sekretarijat i Funkcionalne radne grupe funkcioniraju u punom kapacitetu i u skladu sa „Odlukom o ulogama i odgovornostima tehničkog sekretarijata i funkcionalnih radnih grupa za provedbu Strategije za reformu pravde u BiH</p> <p>Posebno evidentan problem je u nedovoljnoj i neredovnoj zastupljenosti ovim sastancima predstavnika Republike Srpske i PK BD BiH.</p>	<p>5.1.1.4 Osigurati održavanje najmanje jednom kvartalno sastanaka sekretara i pomoćnika ministara pravde i predstavnika Pravosudne komisije Brčko Distrikta i VSTV, kao i drugih institucija za koje se ocijeni da su od značaja, s ciljem bolje koordinacije poslova u sektoru pravde (sastanci FRG*)</p>	<p>SREDNJI</p>	<p>VISOKA</p>	<p>Treba pronaći način i osigurati redovno sudjelovanje svih članova TS i FRG na sjednicama, te predlagati nove članove ispred određenih institucija, umjesto onih, koji iz bilo kojih razloga nisu dovoljno aktivni.</p> <p>Unutar institucija precizno definisati da na radne sastanke TS i FRG dolaze osobe koje mogu kroz rasprave uticati na donošenje odluka, a ne pojedinci koji imaju mandat samo da slušaju.</p>
<p>4. Nesistematizovana i nedovoljno jasna interna i eksterna komunikacija između odgovornih institucija u vezi sa procesom provedbe SRSP u BiH (ista se odvija ad-hoc i često je utemeljena na dobrim osobnim kontaktima unutar pojedinih institucija, a njen konačni uspjeh zavisi od entuzijazma pojedinaca, njihovog "slobodnog" vremena u odnosu na druge aktivnosti iz opisa poslova, finansijskih mogućnosti i drugih motivirajućih faktora).</p>	<p>5.1.1.3. Razviti usaglašen i koordinisan sistem internog i eksternog komuniciranja u sektoru pravde BiH.</p> <p>5.2.2.4. Pripremiti zajedničku strategiju komuniciranja i saradnje.</p>	<p>VISOK</p>	<p>VISOKA</p>	<p>Efikasnim provođenjem od strane svih institucija zajedničke strategije komuniciranja može se znatno unaprijediti trenutno stanje.</p>

<p>5. Uslijed nepostojanja usvojenih Srednjoročnih strateških planova entitetskih i kantonalnih ministarstva pravde, te PK BD, usvojeni DOB-ovi 2011 – 2013.g. ovih institucija ne mogu na pravi način odgovoriti potrebama za realizaciju aktivnosti iz Akcionog plana SRSP, sa akcentom na finansiranje iz domaćih izvora</p>	<p>5.3.2.2. Unaprijediti budžetske procese u svim institucijama sektora pravde u BiH putem definisanja prioriteta i njihovog povezivanja sa državnim i sektorskim strategijama i politikama, posebno sa prioritetima iz SRSP u BiH</p> <p>5.3.2.3. Uskladiti slijed i vremenske okvire aktivnosti u vezi sa ključnim fazama u procesu strateškog planiranja i pripremanja budžeta u sektoru pravde u BiH kako bi se osigurala potpuna integracija ova dva procesa i usklađenost između budžeta i strateških planova (tj. izrada programskih budžeta)</p> <p>5.3.2.4. Vršiti dalje unapređenje znanja i vještina službenika institucija sektora pravde u oblasti pripremanja i izvršenja budžeta.</p>	VISOK	VISOKA	<p>Potrebno je bilo pravovremeno obezbijediti sve preduslove da se na vrijeme usvoje Srednjoročni planove realizacije SRSP-a, a prije kreiranje narednih DOB-ova. Već kroz DOB obezbijediti dugoročnije planiranje finansijskih sredstava za proces SRSP-a.</p> <p>Formiranje jedinice za strateško planiranje i EI na nivou RS je prioritet u odnosu na sve druge aktivnosti Strateške oblasti 5. Uporedo, potrebno je da Federalno ministarstvo pravde obezbijedi sve preduslove za nesmetano funkcionisanje takve jedinice u sklopu ove institucije</p>
	<p>5.1.2.1. Osigurati redovnu suradnju između SSPKEI Ministarstva pravde BiH i sličnih jedinica u entitetima, PK BD i VSTV</p> <p>5.4.1.5. Izraditi i usvojiti Akcioni plan za usklađivanje zakonodavstva u oblasti sektora pravde</p>	VISOK	VISOKA	<p>Projekat Španjolske agencije se mora implementirati u svim segmentima. Sa tim u vezi začuđujuće je da Ministarstva pravde nisu iskoristila primjer dobre prakse kreiranja godišnjeg programa rada Ministarstva pravde (od kantona do državnog nivoa) koji je bio pripremljen još u 2009. godini, a za potrebe 2010. godine.</p> <p>Prioritetno entitetska Ministarstva pravde bi morala u svojim godišnjim planovima jasnije naznačiti koje su to prioritete aktivnosti koje se moraju realizovati, a u skladu sa AP SRSPa (prateći rokove AP).</p>
<p>7. Još uvijek je prisutna nedovoljna koordinacija aktivnosti institucija na kvalitetnoj koordinaciji sa ključnim donatorima, što može doprinijeti njihovoj nezainteresiranosti na financiranje aktivnosti na provedbi SRSP u BiH.</p> <p>Posebno zabrinjava pasivna uloga entitetskih</p>	<p>5.3.1.2. Redovno održavanje sastanaka informiranja donatora i ostalih mehanizama koordinacije namijenjenih za informisanje i saradnju sa domaćim institucijama.</p>	VISOK	VISOKA	<p>Bolja institucionalna suradnja je izuzetno važna, posebno u korespondenciji sa važnim donatorima, koji zbog loše koordinacije mogu postati nezainteresirani za daljnja ulaganja u reformu sektora pravde, što nije poželjno, u situaciji kada su sredstva iz proračuna nedostatna za planirane aktivnosti.</p>

<p>ministarstva po pitanju jačanja kapaciteta kako bi i oni unaprijedili svoj odnos prema donatorskoj zajednici, a po uzoru na državno ministarstvo pravde</p>				
<p>8. Još uvijek nije usuglašena politika na nivou Vlade RS i Vlade Fed. BiH po pitanju osnivanja jedinica za strateško planiranje i koordinaciju donatorskih sredstava unutar ministarstava pravde, a što je pretpostavka za uspješno implementiranje SRSP u BiH.</p>	<p>5.3.1.4. Uspostaviti Tehnički sekretarijat Fonda za SRSP kao mehanizam zajedničke koordinacije sa donatorima.</p> <p>5.3.1.8. Unaprijediti ljudske potencijale unutar SSPKPEI MP BiH i VSTV zapošljavanjem dodatnog osoblja na poslovima koordinacije pomoći u svakoj od institucija.</p> <p>5.3.1.10. Imenovati koordinate donatorske pomoći u kantonalnim MP i PK BD.</p> <p>5.3.1.9. Uspostaviti jedinice za koordinaciju pomoći, unutar entitetskih MP, te imenovati službenike odgovorne za donatorsku koordinaciju.</p>	<p>VISOK</p>	<p>VISOKA</p>	<p>Nije poduzeto dovoljno aktivnosti po pitanju osnivanja jedinica za strateško planiranje i koordinaciju donatorskih sredstava unutar ministarstava pravde, a potreba za finansijskim sredstvima je svakog dana sve veća (ključne donatore treba svakodnevnom zainteresiranošću motivirati na dodatna ulaganja).</p> <p>S obzirom da u Ministarstvima pravde postoji interes (npr. u F BiH pripremljen Pravilnik o novoj sistematizaciji), svi akteri uključeni u proces implementacije i monitoringa SRSP-a bi se morali obratiti premijerima entitetskih vlada, a kako bi se i na taj način izvršio potrebi „pritisak“.</p>
<p>9. Primjetan je nedostatak kadrova u kantonalnim ministarstvima pravde na aktivnostima koje su predviđene AP SRSP-a, posebno onih koji su prošli razne obuke i programe stručnog usavršavanja, kako bi mogli odgovoriti svim izazovima na implementiranju SRSP u BiH</p>	<p>5.1.3.2. Uspostaviti sve potrebne mehanizme koji osiguravaju bolju koordinaciju između kantonalnih ministarstava pravde i Ministarstva pravde FBiH</p> <p>5.3.1.10. Imenovati koordinate donatorske pomoći u kantonalnim MP i PK BD.</p>	<p>VISOK</p>	<p>VISOKA</p>	<p>U kantonalnim ministarstvima pravosuđa i uprave, treba osigurati dodatne kadrove, koji su prošli stručna usavršavanja za strateško planiranje i koji će se više baviti ovom problematikom, jer ove aktivnosti neće moći pratiti netko tko to bude radio "samo usput", obzirom da je sve više obveza koje treba implementirati sukladno revidiranom AP i prihvaćenim rokovima za njihovo implementiranje. Ne samo ministarstva, kompletne vlade bi trebale kroz svoje godišnje programe rada i budžete, kao i naredni DOB jasno biti orjentisane na unapređenje potrebnih kapaciteta za realizaciju SRSP-a. Realizacija ove strategije bi morala biti među prioritetima svih vlada.</p>

<p>10. Nepostojanje kapaciteta za usklađivanje zakonodavstva BiH sa pravnim nasljeđem EU u MP entiteta i PK BD BiH, uz nedovoljan angažman MP entiteta i PK BD BiH u projektima i obukama vezanim za pridruživanje BiH EU</p>	<p>5.4.1.1. Uspostaviti organizacione kapacitete u entitetskim ministarstvima pravde i PK BD za usklađivanje zakonodavstva sa pravnim nasljeđem EU u oblasti sektora pravde ili identifikovati postojeće službenike</p>	<p>VISOK</p>	<p>VISOK</p>	<p>Interesantno, od svih ministarstva na nivou Republike Srpske jedino Ministarstvo pravde RS nema jasno postavljenu osobu koja će se baviti poslovima u vezi sa procesom evropskih integracija. Ovaj problem, RS mora hitno da riješi. Sa druge strane, u Ministarstvu pravde FBiH imenovanje ovog tipa postoji na papiru, ali ne i u praksi.</p>
<p>11. Dosadašnje analize su pokazale da nije planirano dodatno osiguranje donatorskih sredstava za jačanje ljudskih potencijala kroz financiranje Centra za educiranje sudaca i tužitelja (CEST) u F BiH i RS, kako bi se osigurao nastavak pozitivnih kretanja u provedbi aktivnosti iz AP SRSP u BiH.</p>		<p>VISOK</p>	<p>VISOKA</p>	<p>Ovo je jedna od ključnih pretpostavki za stvarni napredak u procesu provedbe SRSP u BiH i stoga treba istrajati u namjeri da se uvrsti osiguranje donatorskih sredstava za jačanje ljudskih potencijala CEST u F BiH i RS, kako bi se osigurao nastavak pozitivnih kretanja u provedbi aktivnosti iz AP SRSP u BiH, jer su ljudski resursi ključni potencijal za svaku važnu reformu u BiH.</p>

V ZAKLJUČAK I PREPORUKE ZA PROVEDBU AKCIONOG PLANA U NAREDNOM IZVJEŠTAJNOM PERIODU:

U svim dosadašnjim kontaktima i radnim sastancima koje su OCD ostvarile s predstavnicima nadležnih institucija za provedbu SRSP u proteklom razdoblju, izražena je podrška uključenosti i praćenju ove reforme od strane OCD. Na samom početku rada OCD u ovom procesu, može se konstatovati da postoji adekvatni nivo otvorenosti institucija prema saradnji s OCD na praćenju reforme SRSP, a praktični izazovi koji su se javili prilikom prikupljanja i analize prvenstveno su povezani sa institucionalnim izazovima same provedbe ove izrazito važne reforme koja je trebala biti pokretač bržeg pristupa BiH euroatlantskim integracijama i punopravnom članstvu u EU. Da bi se to i ostvarilo, potrebno je osigurati punu posvećenost i kapacitet svih institucija sektora pravde u BiH u dosljednoj i pravovremenoj realizaciji ove reforme, u skladu sa revidiranim Akcionim planom te rokovima koji su dati u tom planu.

Osvrćući se na protekli izvještajni period septembar – decembar 2010. godine, zaključak je da nije došlo do značajnih pomaka u realizaciji mjera i aktivnosti AP SRSP-a. Do velikog zastoja u implementaciji najvećeg broja aktivnosti došlo je zbog nedavno provedenih Opštih izbora u BiH, što je pojedinim institucijama u sektoru pravde poslužilo kao izgovor za neprovođenje reformskih mjera i aktivnosti. Također, nedostatak resursa (ljudskih i finansijskih), još uvijek nedovoljna i neefikasna horizontalna i vertikalna koordinacija, ali i određeni politički otpori, značajno su usporili blagovremenu i dosljednu provedbu reformi u sektoru pravde u BiH. Analizirajući ostvarene pomake u proteklom izvještajnom periodu, dolazi se do zaključka kako se reforme, uslijed sve očiglednijeg problema nedostatka političke podrške, odvijaju isključivo na operativno-tehničkom nivou, odnosno pokušavaju se provesti mjere i aktivnosti za koje se smatra da su manje „politične“, što se neminovno odražava i na krajnje limitirani napredak. Konačno, kao potvrda ove konstatacije dolazi i Izvještaj o napretku Evropske komisije za 2010. godinu, gdje se također nedvosmisleno ukazuje na značajno usporavanje reformi u sektoru pravde u BiH.

Iako je od usvajanja SRSP u BiH implementiran određeni broj planiranih aktivnosti, ipak se može zaključiti da proces provedbe Akcionog plana Strategije karakteriše niz poteškoća koje se, između ostalog, ogledaju u još uvijek nedovoljnim institucionalnim kapacitetima za planiranje i analizu, još uvijek nedovoljno efikasnom sistemu horizontalne, a naročito vertikalne sektorske koordinacije i saradnje na razini BiH, entiteta, kantona i Brčko Distrikta BiH, nedovoljnom stepenu posvećenosti kako samoj implementaciji utvrđenih SRSP aktivnosti, tako i procesu praćenja, procjene i izvještavanja o njezinoj realizaciji. Također, analizirajući izvještaje Tehničkog sekretarijata za praćenje provođenja AP SRSP u BiH, dolazi se do zaključka da ne postoji ujednačen stepen njihove realizacije na nivou BiH, entiteta, kantona i Brčko distrikta BiH. Ukoliko se ovakav trend nastavi, moglo bi se desiti da oni nivoi vlasti u BiH čija kontinuirana predanost provedbi AP SRSP mjera i aktivnosti izostaje, i koji uslijed toga značajno zaostanu u realizaciji reforme, u značajnoj mjeri naruše koherentnost cjelokupnog sistema pravde u BiH.

Krajnje zabrinjava da je, uvidom u prijedloge godišnjih budžeta pojedinih institucija sektora pravde u BiH za 2011. godinu, bilo nemoguće utvrditi bilo kakvu vezu između podnijetih budžetskih zahtjeva tih institucija i aktivnosti iz AP SRSP u BiH koje se trebaju provoditi u 2011. godini (detaljnije informacije sadržane su u Izvještaju za strateški stub 1 – pravosuđe). Shodno tome, krajnje je upitno da li institucije sektora pravde u BiH uopšte namjeravaju provoditi aktivnosti iz AP SRSP u toku 2011. godine. Ovakav 'propust' institucija sektora pravde je nedopustiv, posebno ako se ima u vidu da im je putem projekta tehničke pomoći Španske Agencije za međunarodni razvoj i saradnju (AECID) pružena podrška u izradi srednjoročnih institucionalnih strateških planova i njihovom povezivanju sa srednjoročnim budžetskim

okvirom. Također, neophodno je naglasiti da je u potpunosti izostala saradnja Federalnog ministarstva pravde i Ministarstva pravde RS na izradi institucionalnih strateških planova u okviru pomenutog projekta AECID-a. Ukoliko hitno ne dođe do promjene postojećeg kursa i osiguranja nedvosmislene političke podrške realizaciji AP SRSP u BiH od strane entitetskih ministara pravde u BiH, sasvim je izvjestan scenario prema kojem će ova dva ministarstva pravde postati „usko grlo“ dalje realizacije AP SRSP u BiH i time značajno otežati ispunjavanje ovog veoma zahtjevnog reformskog procesa.

Dosadašnji izvještaji o stepenu realizacije AP SRSP u BiH omogućili su različitim interesnim stranama kontinuirano i prilično detaljno informisanje o aktivnostima u provođenju reformi. Ipak, za razliku od izvještaja koje priprema npr. Evropske komisija, izvještaji Tehničkog sekretarijata za praćenje provođenja SRSP u BiH, nedovoljno su orijentisani ka kritičkoj analizi učinaka provedenih aktivnosti i programa, s naglaskom na ostvarenje strateških ciljeva, i u najvećoj mjeri se baziraju na evidentiranju svake pojedinačne aktivnosti u predmetnoj oblasti, kao i na nastojanju da se procentima izrazi kumulativna vrijednost doprinosa provedenih mjera. Budući izvještaji institucija sektora pravde u BiH bili bi sadržajnije ukoliko bi se sistem praćenja i evaluacije unaprijedio, kao što navodimo u preporukama koje slijede.

U svrhu što veće odgovornosti za rezultate ove ključne reforme, nosioci vlasti u BiH bi u narednom periodu trebali uložiti dodatne napore na jačanju kapaciteta ureda za reviziju finansijskog poslovanja u BiH u pogledu provođenja revizije učinaka za ključne programe AP SRSP. Do sada je Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija BiH poduzeo reviziju učinka u nekoliko slučajeva kao npr. reviziju učinka na proces zapošljavanja državnih službenika u institucijama BiH³. Nalazi i preporuke iz takvih izvještaja mogli bi poslužiti kao krajnje legitiman osnov u pogledu redefinisavanja određenog broja postojećih mjera i aktivnosti iz AP SRSP, odnosno kao osnov za dodatna unapređenja AP SRSP u BiH u cjelini.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 1 – Pravosuđe:

1. Kao preduslov za uspješno sprovođenje SRSP neophodno je izgraditi kako ljudske tako i tehničke kapacitete entitetskih i kantonalnih ministarstava pravde za izradu i implementaciju strateških planova. Posebnu pažnju treba posvetiti edukaciji uposlenika entitetskih MP u oblasti prikupljanja podataka, izradi analiza te uspostavi baza podataka, neophodnih za efikasno praćenje AP SRSP.
2. U cilju osiguranja kvalitetnog i blagovremenog izvršavanja postavljenih zadataka iz AP SRSP, kako na nivou organizacionih jedinica nosilaca zadataka, tako i na nivou Funkcionalne radne grupe i Tehničkog sekretarijata, potrebno je efikasnije organizovati radne procese te obezbijediti izradu internih pravilnika o radu. Ovi pravilnici treba da jasno definišu podjelu obaveza između nosilaca pojedinih aktivnosti ali i sankcije za one koji ne ispunjavaju svoje obaveze.
3. Potrebno je raditi na stalnoj edukaciji i informiranju o važnosti SRSP svih ključnih institucija i pojedinaca koji na bilo koji način učestvuju u realizaciji SRSP-a, kako bi došlo do uspostavljanja vlasničkog odnosa nad SRSP i razumijevanja njene važnosti za BiH u procesu euroatlantskih integracija.
4. Kako bi se osigurao kvalitet u pogledu sprovođenja, praćenja i izvještavanja u okviru stuba 1 – pravosuđe, potrebno je sprovesti reviziju postojećih indikatora. Neophodno je da pored postojećih procesnih indikatora budu uvedeni i indikatori učinka, da se utvrde prioriteti i standardi kvaliteta provedbe.
5. Neophodno je u što kraćem periodu donijeti Finansijski plan za realizaciju SRSP i sprovesti procjenu usklađenosti budžeta institucija u sektoru pravde u BiH i Finansijskog plana SRSP-a, kao i procjenu raspoređivanja sredstava, na osnovu koje će se predložiti budžetske mjere za navedene institucije kako bi se osigurala neophodna sredstva za daljnju provedbu SRSP-a.

³ Izvještaj o reviziji učinka na proces zapošljavanja državnih službenika u institucijama BiH dostupan je na: http://www.revizija.gov.ba/bs/audit-rep/doc07/Revizija%20ucinka_BS.pdf

6. Pitanje koordinacije i konsultacija između MP i MF, kao i zakonodavnih vlasti u budžetskom procesu treba sistemski rješavati i ugraditi u postojeću praksu kako bi se kod kreiranja budžeta osiguralo finansiranje prioriteta iz AP SRSP.
7. U cilju osiguranja učinkovitosti sprovedbe SRSP institucije u najskorije vrijeme moraju biti kadrovski osposobljene, i po broju i sposobnostima uposlenika, da odgovore na potrebe i zahtjeve koje pred njih postavlja programsko budžetiranje kroz edukaciju postojećih uposlenika, ali i prijem novih uposlenih koji posjeduju relevantne kompetencije.
8. Neophodno je što prije izgraditi kapacitete unutar institucija na svim nivoima kako bi u oblasti namicanja i upravljanja donatorskim sredstvima (projektni menadžment) bili obezbjeđeni optimalni rezultati.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 2 – Izvršenje krivičnih sankcija:

1. Razmotriti i usvojiti Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Parlamentu FBiH;
2. Započeti sa provedbom redovnih aktivnosti Koordinacionog tijela za usklađivanje propisa iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija u Bosni i Hercegovini čije formiranje i redovni rad nije započeo u skladu sa identifikovanim rokovima;
3. Ne brisati iz AP SRSP, već što prije početi s provođenjem aktivnosti 2.2.3.3 Koordinaciono tijelo za usklađivanje standarda i propisa periodično analizira stanje zatvorskih objekata i daje preporuke za poboljšanje postojećeg;
4. Zadržati reformsku aktivnost 2.3.3.1. Uvođenje jedinstvenih standarda u nezavisnom inspekcijском nadzoru nad zatvorima, kao ključnu garanciju za prevenciju lošeg postupanja prema osuđenim licima u skladu sa pravilom 93. Evropskih zatvorskih pravila, te pojačati provedbene aktivnosti;
5. Provesti preimenovanje predstavnika u Funkcionalnoj radnoj grupi za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija, te uvesti dodatne mjere kako bi se osiguralo redovno učešće istih, te kako bi se daljnji rad FRG 2 mogao odvijati nesmetano;
6. Utvrditi prioritete za finansiranje kroz IPA fondove kroz identifikaciju prioriteta rada Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 3 – Pristup pravdi:

1. Pojačati koordinaciju između državnih nosilaca aktivnosti sa entitetskim i kantonalnim institucijama i Brčko distriktom, sa naglaskom na povećanu odgovornost nadležnih u institucijama sektora pravde za efikasnost koordinacije, a time i kvaliteta i brzine provođenja mjera u Stubu 3.
2. CEST FBiH i CEST RS trebaju pružiti dodatno ciljano stručno usavršavanje sudija i tužilaca u BiH koji učestvuju u postupku pružanja međunarodne pravne pomoći, sa posebnim osvrtom na izgradnju tehničkih i kadrovskih kapaciteta zaposlenih u nadležnim institucijama, te tehničku osposobljenost i resurse koji su na raspolaganju pojedinim institucijama.
3. Sud BiH treba osigurati potpunu i dosljednu primjenu člana 13. Zakona o Sudu BiH (sada člana 7. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine) uz uključivanje nosilaca provedbe konkretne aktivnosti.
4. MIP BiH treba intenzivirati aktivnosti na uspostavljanju jedinstvene kaznene evidencije za državljane BiH osuđene u inostranstvu (posebno za one koji su državljani, a nisu rođeni u BiH).
5. Potrebno je što prije usaglasiti Prijedlog okvirnog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći sa poslaničkim klubovima te usaglašeni tekst zakona ponovo uputiti u proceduru Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, sa ciljem što skorijeg donošenja Okvirnog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na nivou BiH, i time ispunjavanja obaveza koju je Bosna i Hercegovina preuzela pristupanjem Vijeću Evrope i Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, a koja je ugrađena u Ustav Bosne i Hercegovine.
6. Hitno realizovati zaključak sa treće Konferencije ministara pravde održane 22.12.2009. godine koji se odnosi na zaduženje kantonalnih i entitetskih MP, kao i PK BD BiH za izradu pregleda stanja

besplatne pravne pomoći. Preglede je potrebno dostaviti MP BiH radi objedinjavanja do sljedećeg sastanka FRG 3 kako bi se što prije definisali prioriteti u rješavanju uočenih problema u praksi, npr. s obzirom da je uloga stranaka u parničnom postupku definisana raspravnim načelom, i da novi koncept Zakona o parničnom postupku ne poznaje više načelo pomoći neukoj stranci.

7. Osigurati adekvatniji i transparentniji pristup OCD sudovima, naročito sudovima u kantonalnim i entitetskim središtima, u vezi praćenja provedbe SRSP u Bosni i Hercegovini.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 4 – Podrška ekonomskom rastu

1. Unaprijediti vertikalnu i horizontalnu komunikaciju i koordinaciju između aktera zaduženih za provedbu mjera u Strateškom stubu 4 – nosioci Ministarstvo pravde BiH i entitetska ministarstva pravde.
2. Neophodno je dodatno ojačati kapacitete Ministarstva pravde BiH za praćenje provedbe mjera u Strateškoj oblasti 4 – Podrška ekonomskom rastu.
3. Osigurati finansijska sredstva iz entitetskih budžeta u 2011. godini za provođenje Akcionog plana za Stratešku oblast 4. - Podrška ekonomskom rastu.
4. Hitno riješiti dilemu financiranja, nadležnosti i odgovornosti Udruženja medijatora BiH u pogledu funkcionalnije provedbe strateške oblasti 4.1 Medijacija i alternativno rješavanje privrednih sporova.
5. Usvojiti Zakone o sudskim taksama u preostalim kantonima u FBiH – nosioci kantonalna Ministarstva pravde.
6. Riješiti pitanje gubitka instrumenata za prinudnu naplatu taksi zbog izmjene Zakona o poreznoj upravi – nosilac aktivnosti VSTV i FMP.
7. Osigurati u najskorije vrijeme političku volju za donošenje seta zakona na državnom nivou (Zakon o podjeli državne imovine) i nivou FBiH (Zakon o stvarnim pravima i Zakon o katastru) koji će omogućiti efikasniju reformu zemljišne administracije.
8. Finalizirati analizu broja i statusa ZK referenata u FBiH i RS-u sa prijedlogom mjera za unapređenje njihovog statusa.
9. Uključiti predstavnika PK Brčko Distrikta u rad SKOZ-e.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 5 – Dobro rukovođen i koordiniran sektor

1. Institucije u sektoru pravde u BiH trebaju dokument Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (SRSP) prihvatiti kao "svoje vlasništvo", a sve sa ciljem da ovaj dokument postane ključni dokument države Bosne i Hercegovine i društva u cjelini, na putu naše zemlje ka evroatlanskim integracijama, oko čega postoji veliki stepen saglasnosti ključnih političkih opcija u Bosni i Hercegovini.
2. Odgovornost je rukovodilaca unutar svih institucija da osiguraju široko razumijevanje, odgovornost i efikasnost ključnog osoblja u provedbi Akcijskog plana SRSP, koje mora biti shvaćeno kao prioritetan zadatak svih nadležnih institucija, po kojoj će se, između ostalog, mjeriti i uspješnost samih ministara i ostalih rukovodilaca, te vlada u cjelini.
3. U tom smislu bilo bi izuzetno važno da na sjednicama ministarskih konferencija institucije u sektoru pravde u BiH ne predstavljaju pomoćnici ministara ili stručni saradnici, već isključivo nadležni ministri, što bi bio njihov konkretan izraz političke odgovornosti. U protivnom odsutni ministri šalju poruku da im ova ključna reforma nije prioritet. Stoga se ministrima u oblasti sektora pravde u BiH upućuje ponovni apel OCD za preuzimanje pune odgovornosti za preuzete reformske obaveze definirane u AP SRSP.
4. Sve institucije sektora pravde u BiH, koje su članovi Ministarske konferencije, dužne su, u skladu sa zaključcima IV ministarske konferencije, ukoliko to već nisu uradile, usvojiti institucionalne srednjoročne strateške planove, koji će biti u potpunosti usklađeni sa prioritetima i aktivnostima utvrđenim u AP SRSP u BiH. Donošenje strateških planova potrebno je značajno ubrzati i poboljšati njihovu kvalitetu, uz paralelno poboljšanje kapaciteta za strateško planiranje unutar svih institucija u sektoru pravde.

5. Izuzetno je važno osigurati da mjere iz AP SRSP budu blagovremeno preuzete i detaljnije operacionalizirane u godišnjim programima rada svih institucija u sektoru pravde u BiH, koje su odgovorne za njihovu provedbu. Kao jedan od prelaznih modaliteta, mogao bi biti da Tehnički sekretarijat za praćenje provođenja SRSP u BiH, u saradnji sa sekretarima odgovornih institucija u sektoru pravde u BiH, pred kraj svake kalendarske godine, a prije početka izrade godišnjih programa rada za narednu kalendarsku godinu, informiše nadležne institucije sektora pravde u BiH o aktivnostima iz AP SRSP za predstojeću budžetsku godinu. Sekretari svake od institucija bi zatim osigurali da institucije u svoje godišnje programe rada ugrade odgovarajuće mjere iz AP SRSP u BiH.
6. Ministarstva pravde BiH i entiteta, VSTV i PK BD trebaju se angažovati na tome da Tehnički sekretarijat (TS) profunkcioniše u punom kapacitetu, što podrazumijeva veća finansijska sredstva za rad TS-a, promjenu u njegovoj strukturi, uključujući i zamjenu onih članova koji ne mogu preuzeti punu odgovornost za preuzete obaveze u kontekstu učinkovitije provedbe SRSP.
7. Potrebno je aktivno sudjelovanje svih članova svih funkcionalnih radnih grupa, kao i redovnije prisustvo članova Tehničkog sekretarijata (TS) na blagovremeno zakazanim sjednicama, jer je nedopustivo da se sjednice FRG ili pak TS odgađaju zbog nedostatka kvoruma. Jedan od glavnih uzroka ovakvog stanja je hronični nedostatak kapaciteta u najvećem broju institucija, pa se, preraspodjelom postojećih kapaciteta, uz efikasnije planiranje i koordinaciju unutar samih institucija, nedostaci mogu barem kratkoročno prevladati.
8. Prilikom revidiranja Akcionog plana (AP SRSP u BiH), nedopustivo je da se rokovi za implementaciju pojedinih aktivnosti samo pomjeraju za naredni kvartal ili pak narednu godinu, bez ikakvih obrazloženja, odnosno adekvatnog i argumentovanog obrazloženja, a što je bila dosadašnja praksa, sa kojom treba što prije prekinuti, te svaku izmjenu rokova u AP-u detaljno obrazložiti i argumentovati.
9. Neophodna je dosljedna implementacija konačno usaglašenog Memoranduma za korištenje donatorskog Fonda za provedbu SRSP u BiH, uz postizanje saglasnosti predstavnika svih institucija uključenih u proces provedbe SRSP za pravednu raspodjelu prikupljenih finansijskih sredstava, na temelju kvalitetnih projekata i maksimalne transparentnosti cjelokupnog procesa, uz usaglašene kriterijume za sve finansijske transakcije, kako se, na bilo koji način, ne bi ugrozio opstanak i svrsishodnost Fonda. Nakon davanja saglasnosti od strane Vlade RS-a na potpisivanje Memoranduma o uspostavi SRSP fonda, potrebno je osigurati stalnu obuku i stručno usavršavanje TS SRSP fonda, tražiti od entitetskih ministarstava da dostave svoja mišljenja o Nacrtu MoR o uspostavi SRSP Fonda u što kraćem vremenskom roku.
10. Poboljšati koordinaciju i saradnju između Federalnog ministarstva pravde i kantonalnih ministarstava pravde, što je jedna od ključnih prepreka u kvalitetnijoj provedbi SRSP u BiH u proteklom periodu, jer je evidentno da, bez obzira na postojeće nadležnosti tih institucija, saradnja istih treba biti znatno bolja.
11. Postoji kontinuirana potreba za uspostavom bolje koordinacije unutar samih institucija, koje su uključene u proces provedbe SRSP, posebno na nivou kabineta/kolegija pomoćnika ministara, sekretara ministarstava, te između svih odgovornih sektora za efikasniju provedbu ove Strategije.
12. U skladu sa Akcionim planom za provedbu SRSP, potrebno je, što prije, osigurati uspostavljanje posebnih jedinica ili nominiranje postojećih službenika, koji će obavljati funkcije strateškog planiranja i koordinacije donatorske pomoći u ministarstvima pravde entiteta i PK BD, što je jedna od ključnih prepreka za još učinkovitiju provedbu AP SRSP u narednoj, 2011. godini, pa sve do 2013. godine.
13. Poduzeti dodatne aktivnosti na uspostavljanju kapaciteta u MP BiH, entiteta i PP BD u oblasti usklađivanja zakonodavstva BiH sa pravnim nasljeđem EU, što treba biti jedan od prioriteta u provedbi SRSP u BiH.
14. Treba ozbiljno i odgovorno pristupiti procesu restrukturisanja kantonalnih ministarstava pravosuđa i uprave i kroz razgovore predstavnika nadležnih institucija i političkih lidera izbjeći politiziranje ovog

važnog procesa, a što će svakako doprinijeti kvalitetnijoj provedbi SRSP. Zbog navedenoga, pitanje restrukturisanja kantonalnih ministarstava trebalo bi otvoriti upravo na ministarskim konferencijama, uz prisustvo svih ministara i drugih odgovornih osoba, koji su uključeni u proces provedbe SRSP u BiH.

Preporuke vezane uz kvalitet praćenja provedbe Akcionog plana SRSP-a:

1. Pridržavati se realizacije planiranih i preuzetih obaveza kao i zadatih rokova te uvesti sistem sankcija odnosno reperkusija za one institucije i pojedince koji ne rade na realizaciji preuzetih obaveza.
2. Osigurati redovno dostavljanje izvještaja o napretku na provedbi SRSP u BiH i njenog AP, što do sada nije bio slučaj, a taj segment provedbe SRSP treba značajno unaprijediti;
3. Obzirom da određene aktivnosti navedene u SRSP-u i njenom Akcionom planu podrazumijevaju provođenje niza aktivnosti, a ne samo jednog zadatka, neophodno je određene reformske aktivnosti preformulisati u konkretne zadatke, a među njima izdvojiti one prioritetne. Stoga predlažemo da se revidira i sam proces procjene statusa implementacije pojedinih reformskih aktivnosti, kako bi status koji određene institucije koriste u svojim izvještajima bio usaglašen sa definicijom, koja je navedena u SRSP. Zbog toga je neophodno provesti adekvatnu obuku odgovornog osoblja unutar svih institucija u sektoru pravde, koje vrši izvještavanje u tim institucijama.
4. Revidirati indikatore realizacije aktivnosti, koji su dosta nejasni u trenutnom obliku, kako bi se osigurao kvalitet u pogledu provođenja, praćenja i izvještavanja o AP SRSP u BiH, te je stoga potrebno provesti reviziju postojećih indikatora. Neophodno je da pored postojećih procesnih indikatora budu uvedeni i indikatori učinka, s obzirom na ciljeve, da se definiraju prioritetne mjere i utvrde standardi kvaliteta provedbe.
5. Provoditi bodovanje ostvarenih rezultata u skladu sa relevantnošću i obimom provedenih aktivnosti, što sve treba biti praćeno sažetim narativnim objašnjenjima kako bi svima bilo jasno koja su to ostvarena postignuća u izvještajnom periodu, odnosno mjere u kojima nisu ostvareni zacrtani rezultati.
6. Nadležne institucije u sektoru pravde za provedbu SRSP-a trebaju osigurati adekvatne kapacitete i vrijeme za izvještavanje o provedbi planiranih aktivnosti unutar zadatih rokova, te da u potpunosti poštuju predviđene mehanizme koordiniranog praćenja provedbe SRSP putem sastanaka funkcionalnih radnih grupa (FRG), te zajednički razmotre potrebu i mogućnosti uvođenja dodatnih mehanizama osiguranja većeg nivoa institucionalne discipline potrebne za efikasniju provedbu SRSP u BiH u narednoj godini.
7. Potrebno je dodatno unaprijediti utvrđeni sistem identifikacije rizika i opisa problema u provedbi AP SRSP putem njihove klasifikacije (npr. finansijski, organizacijski, politički, izazovi vezani uz ljudske kapacitete i njihove kompetencije, itd.), kao i obavezu davanja preporuka za njihovo prevazilaženje i eventualne modifikacije AP SRSP u narednom periodu.
8. Osigurati potrebne kapacitete ureda za reviziju finansijskog poslovanja u BiH u svrhu provođenja revizije učinaka za ključne programe AP SRSP.
9. Također, predlažemo da organizacije civilnog društva (OCD), intenziviraju komunikaciju sa drugim organizacijama civilnog društva širom BiH, te da rade na organizaciji tematskih rasprava, okruglih stolova, javnih tribina i sl., a na temu pojedinih (konkretnih) mjera i aktivnosti iz SRSP-a. Naime, kapaciteti organizacija civilnog društva u oblasti sektora pravde nisu posebno prepoznatljivi, jer je mali broj nevladinih organizacija upoznat sa reformskim mjerama u sektoru pravde u BiH, što je pitanje na kojem ubuduće treba intenzivno raditi, s ciljem značajnijeg poboljšanja trenutne situacije.

DODATAK 1 - IZVORI INFORMACIJA

1. Izvori informacija za praćenje Stuba 1 - ADI Sarajevo

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 24.06.2010.

Hercegbosanska županija. „Plan proračuna Hercegbosanske županije za 2010. godinu.“ Ministarstvo finansija HBŽ. Tomislavgrad, 01.04.2010.

Izvještaj organizacija civilnog društva (OCD) o provedbi Akcionog plana za provedbu Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH u period of 01.01. – 31.03.2010.“ Sarajevo, 30.04.2010.

JU Centar za edukaciju sudija i tužilaca. „Program stručnog usavršavanja i program početne obuke za 2010. godinu.“ Dostupan na <www.fbih.cest.gov.ba> Sarajevo, decembar 2009.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Akциони plan Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupan na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, decembar 2008.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Izvještaj o provođenju Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini i njenog akcionog plana za 2009. godinu.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupan na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, januar 2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Komunikacijska strategija za provođenje Akcionog plana Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupna na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, septembar 2009.

Ministarstvo pravde BiH. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 17.06.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Strategija za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupna na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, juni 2008.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – Pravosuđe.“ 01.12.2009.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – Pravosuđe.“ 15.03.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – Pravosuđe.“ 24.05.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa treće konferencije ministara pravde u BiH.“ 23.12.2009.

Ministarstvo pravde RS. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 21.06.2010.

Ministarstvo pravde i uprave Sarajevskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 21.06.2010.

Ministarstvo pravde Unsko-sanskog kantona. „Program rada za 2010. godinu.“

Ministarstvo pravde Zapadno-hercegovačkog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 14.06.2010.

Ministarstvo pravosuđa i lokalne uprave Kantona Livno. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Livno, 11.06.2010.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Srednjo-bosanskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 17.06.2010.

Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave Hercegovačko-neretvanskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Mostar, 15.06.2010.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Posavskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 15.06.2010.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Posavskog kantona. „Program rada za 2010. godinu.“

Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 21.06.2010.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 22.06.2010.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona. „Program rada Ministarstva za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona za 2010. godinu.“

Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 18.06.2010.

“Proračun Ministarstva pravosuđa i uprave Županije posavske za 2010. godinu.“ Narodne novine Županije posavske 11/31.12.2009.

Tehnički sekretarijat za praćenje provođenja Strategije za reformu sektora pravde u BiH. „Tromjesečni izvještaj o implementiranim reformskim mjerama i aktivnostima stuba 1 – pravosuđe – Strategije za reformu sektora pravde u BiH i njenog Akcionog plana.“ April 2010.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine. „Plan rada Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.“ Dostupan na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, Februar 2010.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 22.06.2010.

„Izveštaj organizacija civilnog društva (OCD) o provedbi Akcionog plana za provedbu Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH u periodu od 01.01 – 30.06.2010.“ Sarajevo, 28.06.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Izveštaj o provođenju Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini i njenog Akcionog plana za period januar-juni 2010. godine.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Sarajevo, juni 2010. godine.

Konferencija ministara pravde u BiH. „Akциони plan za provođenje Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini za period od 2009. do 2013. godine“ (revidirani). Sarajevo, 30.06.2010. godine.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – Pravosuđe.“ 13.09.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – Pravosuđe.“ 22.11.2010.

Ministarstvo pravde BiH. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 20.09.2010.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 21.09.2010.

Ministarstvo pravde Unsko-sanskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Bihać, 16.09.2010.

Ministarstvo pravde Hercegovačko-neretvanskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Mostar, 16.09.2010.

Ministarstvo pravde Zapadno-hercegovačkog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Široki Brijeg, 17.09.2010.

Ministarstvo pravde Tuzlanskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Tuzla, 29.09.2010.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Zenica, 25.10.2010.

Ministarstvo pravde i uprave Sarajevskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 18.11.2010.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Srednjo-bosanskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Travnik, 18.11.2010.

Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Goražde, 29.11.2010.

Parlament Federacije BiH. „Održan intervju sa gospođom Danijelom Čegar.“ Sarajevo, 17.09.2010.

Ministarstvo komunikacija i prometa BiH. „Održan intervju sa gospodinom Željkom Kneževićem, pomoćnikom ministra.“ Sarajevo, 17.09.2010.

Ministarstvo pravde Hercegovačko-neretvanskog kantona. „Održan sastanak sa gospođom Jasminkom Bratić, pomoćnicom ministra.“ Jahorina, 24.09.2010.

Ministarstvo pravde Livanjskog kantona. „Održan sastanak sa gospodinom Vasom Marinkovićem, tužiocem.“ Jahorina, 24.09.2010.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine. „Održan sastanak sa gospođom Majdom Šalaka.“ Jahorina, 24.09.2010.

Ministarstvo pravde BiH. „Održan konsultativni sastanak sa gospodinom Nikom Grubešićem, pomoćnikom ministra.“ Sarajevo, 01.10.2010.

Ministarstvo pravde Hercegovačko-neretvanskog kantona. „Održan sastanak sa gospođom Jasminkom Bratić, pomoćnicom ministra.“ Mostar, 08.11.2010.

Ministarstvo pravde Unsko-sanskog kantona. „Održan sastanak sa gospođom Marijanom Vlašić, ministricom pravde i gospodinom Vahidom Ćoralićem, šefom odsjeka za pravosuđe i upravu.“ Bihać, 26.11.2010.

Ministarstvo pravde Tuzlanskog kantona. „Izveštaj MP TK za Strateški stub I. IX-XII 2010.“ Sarajevo, 30.11.2010.

Ministarstvo pravde BiH. „Izveštaj za FRG 1 za period septembar – decembar 2010. godine.“ Sarajevo, 30.11.2010.

Apelacioni sud Brčko distrikta BiH. „Izveštaj Apelacionog suda Brčko distrikta BiH za Strateški stub I. IX-XII 2010.“ Sarajevo, 30.11.2010.

Ministarstvo pravde Hercegovačko-neretvanskog kantona. „Izveštaj o stanju provedbe SRSP u HNK za period IX-XII 2010.“ Sarajevo, 30.11.2010.

Ministarstvo pravde Zapadno-hercegovačkog kantona. „Izveštaj o stanju provedbe SRSP za period IX-XII 2010.“ Sarajevo, 30.11.2010.

Ministarstvo pravde Unsko-sanskog kantona. „Izveštaj MP USK za Strateški stub I. IX-XII 2010.“ Sarajevo, 30.11.2010.

Federalno ministarstvo pravde. „Budžetski zahtjev za 2011. godinu za Federalno ministarstvo pravde.“ Sarajevo, 26.11.2010.

Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH. „Izveštaj o radu Pravosudne komisije za prvo polugodište 2010. godine i budžetski zahtjevi Pravosudne komisije za narednu 2011. godinu.“ Sarajevo, 24.11.2010.

Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH. „Održan sastanak sa gospodinom Slobodanom Zobenica.“ Brčko, 07.12.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Pregled ukupno planiranih rashoda po ekonomskim kategorijama Ministarstva pravde BiH za 2011. godinu i Izvještaj Ministarstva pravde BiH iz izvora programa rada Savjeta ministara BiH za period januar-septembar 2010. godine “ Sarajevo, 10.11.2010.

Ministarstvo pravde Unsko-sanskog kantona. „Budžetski zahtjev za 2011. i pregled aktivnosti planiranih programom rada za 2010. godinu. i program rada za 2011. godinu. “ Tuzla, 1.12.2010.

Ministarstvo pravde Zapadno-hercegovačkog kantona. „Proračunski zahtjev Ministarstva pravde Zapadno-hercegovačkog kantona za 2011. godinu.“ Tuzla, 6.12.2010.

2. Izvori informacija za praćenje Stuba 2 - Helsinški komitet za ljudska prava BiH

Bisić, Mustafa. „Obavijest o zahtjevu za preformulaciju Strateškog programa 2.3.3. Uspostaviti sistem nezavisne zatvorske inspekcije u BiH i Pokazatelja za praćenje realizacije Strategije.“ Ministarstvo pravde BiH. 25.05.2010.

Dnevni avaz. „Cijena zbrinjavanja duševno bolesnih zatvorenika: Za smještaj na Sokocu FBiH će davati 1,3 miliona KM godišnje“. Sarajevo, 21.05.2010.

Dnevni avaz. „KPZ Zenica dobio novi osuđenički paviljon: Još 80 kreveta za najteže osuđeničke“. Sarajevo, 01.06.2010.

Dnevni avaz. „Obnova u Psihijatrijskoj bolnici: Ubice psihopate uskoro iza rešetaka?“. Sarajevo, 21.05.2010.

Đukić, Boško. „Informacija o zakonskim rješenjima po pitanju kategorizacije kazneno-popravnih zavoda i klasifikacije osuđenika u entitetima i po potrebama za međuentitetsku saradnju u pogledu posebnih kategorija osuđenih lica.“ Ministarstvo pravde Republike Srpske. 15.03.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Izvještaj monitoringa izvršavanja krivičnih sankcija u BiH za 2009. godinu.“ Sarajevo, januar 2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Izvještaj o medijskom tretiranju izvršavanja krivičnih sankcija.“ Sarajevo, april 2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Izvještaj Pravne službe HK BiH o broju primljenih predmeta vezanih za izvršavanje krivičnih sankcija.“ Sarajevo, 2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Izvještaj sa Radnog sastanka na temu „Uspostava nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) u skladu sa Opcionim protokolom uz Konvenciju protiv torture (OPCAT) u organizaciji OSCE Misije u BiH.“ Sarajevo, 24.02.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa Donatorske konferencije sektora pravde.“ Sarajevo, 18.11.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa Konferencije rukovođenja zatvorima u BiH.“ Sarajevo, 21.09.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa sastanka održanog sa Caroline Ravaud, specijalnom predstavnicom generalnog sekretara Vijeća Evrope u BiH, i Gianni Celentom, evaluatorom EU/VE projekta „Efikasno upravljanje zatvorima u BiH.“ Sarajevo, 05.12.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa održanog sastanka sa Florianom Razesbergom iz OSCE-a.“ Sarajevo, 30.03.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa održanog sastanka sa Julien Berthoud i Lucio Valerio Sarandrea, predstavnicima OHR-a koji su zaduženi za praćenje provedbe SRSP-a.“ Sarajevo, 01.04.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa sastanka održanog sa predstavnicima EUSR-a koji su zaduženi za praćenje provedbe SRSP-a: Julien Berthoud i Lucio Valerio Sarandrea.“ Sarajevo, 24.11.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa održanog sastanka sa Sonjom Grabner, koordinatoricom Sekcije za ekonomsko-socijalna pitanja OSCE Misije u BiH, i Valery Pery, direktoricom odjela Ljudska dimenzija.“ Sarajevo, 24.02.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija.“ Sarajevo, 25.05.2010.

Ombudsmani BiH. „Specijalni izvještaj praćen preporukama o stanju ljudskih prava u ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija u BiH.“ Sarajevo, april 2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Akcioni plan Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupan na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, decembar 2008.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Izvještaj o provođenju Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini i njenog akcionog plana za 2009. godinu.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupan na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, januar 2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Strategija za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupna na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, juni 2008.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija.“ 16.02.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija.“ 19.03.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija.“ 25.05.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija.“ 14.09.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija.“ 23.11.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa treće konferencije ministara pravde u BiH.“ 23.12.2009.

Ministarstvo pravde Tuzlanskog kantona. „Nezvanični izvještaj za stub 2 – izvršenje krivičnih sankcija – za period septembar – decembar 2010. godine.“ 30.11.2010.

Tehnički sekretarijat za praćenje provođenja Strategije za reformu sektora pravde u BiH. „Tromjesečni izvještaj o implementiranim reformskim mjerama i aktivnostima stuba 2 – izvršenje krivičnih sankcija – Strategije za reformu sektora pravde u BiH i njenog Akcionog plana.“ April 2010.

Tehnički sekretarijat za praćenje provođenja Strategije za reformu sektora pravde u BiH. „Nezvanični polugodišnji izvještaj o implementiranim reformskim mjerama i aktivnostima stuba 2 – izvršenje krivičnih sankcija – Strategije za reformu sektora pravde u BiH i njenog Akcionog plana.“ 21.06.2010.

Tehnički sekretarijat za praćenje provođenja Strategije za reformu sektora pravde u BiH. „Zapisnik sa drugog sastanka Tehničkog sekretarijata Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (TS SRSP u BiH) u 2010. godini.“ Sarajevo, 17.06.2010.

3. *Izvori informacija za praćenje Stuba 3 - Udruženje Vaša Prava BiH*

Izvještaj o provedbi Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini i njenog Akcionog plana za 2009. godinu;

Zapisnik sa 3. Konferencije ministara pravde u Bosni i Hercegovini od 22.12.2009. godine sa zaključcima;

Zapisnici sa dosadašnjih Funkcionalnih radnih grupa sa revidiranim Akcionim planovima zaključno sa zapisnikom od 17.03.2010. godine;

Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“ - Analiza o stanju besplatne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini ;

Helsinški komitet za ljudska prava Bosne i Hercegovine – Izvještaj o besplatnoj pravnoj pomoći u Bosni i Hercegovini;

Asocijacija za demokratske inicijative - Izvještaj o projektu Mreža OCD u Sektoru pravde u Bosni i Hercegovini;

Sud Bosne i Hercegovine – Ured registrara Suda Bosne i Hercegovine, sastanak održan 31.03.2010. godine;

Sud Bosne i Hercegovine – Sastanak sa sudijama Suda Bosne i Hercegovine, sastanak održan 21.04.2010. godine u zgradi Suda Bosne u Hercegovine;

Zajedničko pismo Visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU u Bosni Hercegovini, Šefa Delegacija EU u BiH, zamjenika Šefa misije u BiH, v.d. direktora misije USAID u BiH i specijalnog predstavnika generalnog sekretara Vijeća Evrope povodom provedbe Strategije;

Centar za pružanje besplatne pravne pomoći Republike Srpske – sastanak sa direktoricom Centra, održan 27.05.2010. godine;

Izveštaj o radu Centra za pružanje besplatne pravne pomoći Republike Srpske za period od 01.07.2009. godine do 31.12.2009. godine u Banja Luci;

Informacija Sekretarijata VSTV-a o sudovima i tužilaštvima u kojima postoje referati ili specijalizovane sudije i tužioci za oblast međunarodne pravne pomoći (MPP);

Informacija Sekretarijata VSTV-a o nivou dostupnosti informacija o organizaciji i radu sudova i tužilaštava u BiH široj javnosti;

Informacija Sekretarijata VSTV-a o implementaciji strateških programa predviđenih Strategijom za brigu o korisnicima sudova.

Aneks Godišnjeg izvještaja Udruženja Vaša prava BiH o praćenju i ocjeni provođenja AP SRSP u BiH – Formular za praćenje provedbi i ocjenu provedbe SRSP-a u BiH za strateški stub 3 – Pristup pravdi

4. *Izvori informacija za praćenje Stuba 4 - Biro za ljudska prava Tuzla*

Izveštaj o provedbi SRSP-a januar – juni 2009. god,

Godišnji izvještaj o provedbi SRSP za 2009. god,

Kvartalni izvještaj FRG 4 za period januar – mart 2010. god

Izveštaji o reviziji finansijskog poslovanja nadležnih institucija u sektoru pravde, izvještaji jedinica za provedbu projekata itd.

Zakon o sudskim taksama TK,

Odluka o formiranju SKOZ-e,

Akcioni plan za razvoj medijacije u BiH

Popis donatora u sektoru pravde

Progres izvještaj Evropske komisije za 2010.

Zapisnici sa sastanaka funkcionalne radne grupe 4. za 2009. i 2010.

Zapisnici sa sastanaka sa predstavnicima Udruženja medijatora BiH i GTZ- a održanim u aprilu 2010.

Stručni časopis o zemljišnoj administraciji u BiH

Webstranice VSTV-a, Ministarstva pravde BiH i entitetska Ministarstva pravde,

5 Izvori informacija za praćenje Stuba 5 - *Centri civilnih inicijativa (CCI)*

Izveštaji o provedbi Akcionog plana nadležnih institucija

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Izveštaj o provođenju Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini i njenog akcionog plana za 2009. godinu.“ Dostupan na: www.mpr.gov.ba, Sarajevo, januar 2010.

Tehnički sekretarijat (TS) za praćenje provođenja Strategije za reformu sektora pravde u BiH.

„Tromjesečni izvještaj o implementiranim reformskim mjerama i aktivnostima stuba 1 – pravosuđe – Strategije za reformu sektora pravde u BiH i njenog Akcionog plana.“ April 2010.

Tehnički sekretarijat za praćenje provođenja Strategije za reformu sektora pravde u BiH. „Tromjesečni izvještaj o implementiranim reformskim mjerama i aktivnostima stuba 2 – izvršenje krivičnih sankcija – Strategije za reformu sektora pravde u BiH i njenog Akcionog plana.“ April 2010.

Drugi relevantni izvještaji nadležnih institucija

Program rada Vijeća ministara BiH za 2010. godinu (Ministarstva pravde);

Izveštaj o radu Vijeća ministara BiH za 2010. godinu (Ministarstvo pravde BiH)

Program rada Vlade Federacije BiH BiH za 2010. godinu (Ministarstva pravde);

Program rada Narodne skupštine RS za 2010. godinu;

Program rada Vlade Zeničko-dobojskog kantona (Ministarstva pravosuđa);

Program rada Vlade Srednjo-bosanskog kantona (Ministarstva pravosuđa);

Program rada Vlade Bosansko-podrinjskog kantona (Ministarstva pravosuđa);

Program rada Posavskog kantona (Ministarstva pravosuđa);

Budžet zajedničkih institucija BiH za 2010. godinu (Ministarstva pravde);

Budžet Federacije BiH BiH za 2010. godinu (Ministarstva pravde);

Budžet Republike Srpske za 2010. godinu (Ministarstva pravde);

Budžet Zeničko-dobojskog kantona za 2010. godinu (Ministarstva pravosuđa);

Budžet Srednjo-bosanskog kantona za 2010. godinu (Ministarstva pravosuđa);

Budžet Bosansko-podrinjskog kantona za 2010. godinu (Ministarstva pravosuđa);

Budžet Posavskog kantona za 2010. godinu (Ministarstva pravosuđa);

Budžet Unsko-sanskog kantona za 2010. godinu (Ministarstva pravosuđa)

Ombudsmani BiH. „Specijalni izvještaj popraćen preporukama o stanju ljudskih prava u ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija u BiH.“ Sarajevo, april 2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Akcioni plan Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupan na <http://www.mpr.gov.ba/> decembar 2008.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Strategija za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupna na <http://www.mpr.gov.ba>, Sarajevo, juni 2008.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine. „Plan rada Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.“ Dostupan na <<http://www.mpr.gov.ba>> Sarajevo, Februar 2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Komunikacijska strategija za provođenje Akcionog plana Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupna na <<http://www.mpr.gov.ba>, Sarajevo, septembar 2009.

JU Centar za edukaciju sudija i tužilaca. „Program stručnog usavršavanja i program početne obuke za 2010. godinu.“ Dostupan na <www.fbih.cest.gov.ba> Sarajevo, decembar 2009.

Izveštaji međunarodnih organizacija i institucija
Evropska komisija. „Izveštaj Komisije o napretku Bosne i Hercegovine u 2009. godini. Strategija proširenja i ključni izazovi 2009.-2010.“ Dostupan na <www.dei.gov.ba> Brisel, 14.10.2009.

Zajedničko pismo Visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU u Bosni Hercegovini, Šefa Delegacija EU u BiH, zamjenika Šefa misije u BiH, v.d. direktora misije USAID u BiH i specijalnog predstavnika generalnog sekretara Vijeća Evrope povodom provedbe Strategije.

Evropska komisija. „Izveštaj Komisije o napretku Bosne i Hercegovine u 2010. godini. Strategija proširenja i ključni izazovi 2010.-2011.“ Dostupan na <www.dei.gov.ba> Brisel, 09.11.2010.

Izveštaji organizacija civilnog društva
Asocijacija za demokratske inicijative, „Izveštaj o projektu Mreža OCD u Sektoru pravde u Bosni i Hercegovini.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH, „Izveštaj monitoringa izvršavanja krivičnih sankcija u BiH za 2009. godinu.“ Sarajevo, januar 2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Izveštaj o medijskom tretiranju izvršavanja krivičnih sankcija.“ Sarajevo, april 2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH, „Izveštaj Pravna služba HK BiH o broju primljenih predmeta vezanih za izvršavanje krivičnih sankcija.“ Sarajevo.

Helsinški komitet za ljudska prava Bosne i Hercegovine „Izveštaj o besplatnoj pravnoj pomoći u Bosni i Hercegovini“.

Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“, „Analiza o stanju besplatne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini“

Zapisnici sa sastanaka i konzultacija
Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik sa sastanka funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1- Pravosuđe“, Sarajevo, 15.03.2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Banja Luci na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini“ Banja Luka, 28.01. 2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Bihaću na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Bihać, 27. 01. 2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Bijeljini na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Bijeljina, 07. 04. 2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Goraždu na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Goražde, 22. 02. 2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Mostaru na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ 15.03.2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Tuzli na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini. Tuzla, 20. 04. 2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Zenici na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini. Zenica, 23. 03. 2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Doboju na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini. Doboju, 21. 04. 2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik sa Godišnje skupštine Udruženja tužioca FBiH.“ Fojnica, 13.04.2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik sa sastanka sa predsjednicom Udruženja tužioca FBiH, Hajrijom Hadžiomerović-Muftić.“ Fojnica, 13.04.2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik sa sastanka sa predstavnikom Ministarstva pravde FBiH Entonijem Šeparićem.“ Sarajevo, 13.04.2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik sa sastanka sa predstavnicima Tehničkog sekretarijata Sanjom Gaco i Selmom Džihanović Gratz.“ Sarajevo, 01.04.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa treće konferencije ministara pravde u BiH.“ 23.12.2009.

Zapisnici sa dosadašnjih Funkcionalnih radnih grupa sa revidiranim Akcinim planovima zaključno sa zapisnikom od 17.03.2010. godine;

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – Pravosuđe.“ 01.12.2009.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – Pravosuđe.“ 15.03.2010.

Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 5 – Dobro koordiniran, rukovođen i odgovoran sektor, 16.03.2010. godine

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija.“ 16.02.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – izvršenje krivičnih sankcija.“ 19.03.2010.

Dopis dobijen na upit CCI o procesu reforme pravosuđa (specifično Stub-5) iz Ministarstva pravosuđa Sarajevskog kantona; Ministarstva pravosuđa Zeničko-dobojskog kantona; Ministarstva pravosuđa Tuzlanskog kantona; Ministarstva pravosuđa Bosansko-podrinjskog kantona;

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Izveštaj sa Radnog sastanka na temu „Uspostava nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) u skladu sa Opcionim protokolom uz Konvenciju protiv torture (OPCAT) u organizaciji OSCE Misije u BiH.“ Sarajevo, 24.02.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa održanog sastanka sa Florianom Razesbergom iz OSCE-a.“ Sarajevo, 30.03.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa održanog sastanka sa Julien Berthoud i Lucio Valerio Sarandrea, predstavnicima OHR-a koji su zaudženi za praćenje provedbe SRSP-a.“ Sarajevo, 01.04.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa održanog sastanka sa Sonjom Grabner, koordinatoricom Sekcije za ekonomsko-socijalna pitanja OSCE Misije u BiH, i Valery Pery, direktoricom odjela Ljudska dimenzija.“ Sarajevo, 24.02.2010. godine.

Izveštaj o praćenju i procjeni efikasnosti donatorske pomoći u sektoru Pravde u Bosni i Hercegovini

4. Izveštaj o evropskim pravosudnim sistemima Evropske komisije za efikasnost pravosuđa

Izveštaj o poslovanju za 2011. godinu - Kako podstaći poduzetništvo (Doing Business)

Zapisnik sa radionice „Izrada godišnjeg izvješća OCD-a o praćenju i ocjeni provedbe SRSP u BiH, koja je održana, 09.12.2010. godine

Zapisnik sa IV ministarske konferencije (Konferencija ministara pravde u Bosni i hercegovini, predsjednika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća BiH, Pravosudnog povjerenstva BDBiH i kantonalnih ministara pravde u FBiH, koja je održana, 30.06.2010. godine.